

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE LİSANS DÜZEYİNDEKİ MÜZİK EĞİTİMİ
KURUMLARINDA VERİLEN KLARNET DERSLERİ ÜZERİNE
GENEL BİR DEĞERLENDİRME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sercan DOĞAN

Malatya-2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE LİSANS DÜZEYİNDEKİ MÜZİK EĞİTİMİ
KURUMLARINDA VERİLEN KLARNET DERSLERİ ÜZERİNE
GENEL BİR DEĞERLENDİRME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sercan DOĞAN

Danışman: Doç. Dr. Ali AYHAN

Malatya-2019

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Sercan DOĞAN tarafından hazırlanan **Türkiye’de Lisans Düzeyindeki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Klarnet Dersleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme** başlıklı bu çalışma, 16.08.2019 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Levent DEĞİRMENCİOĞLU

Üye : (Tez Danışmanı) Doç. Dr. Ali AYHAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ

O N A Y

16/08/2019

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Ali AYHAN'ın danışmanlığında, yüksek lisans tezi olarak hazırladığım, **“Türkiye’de Lisans Düzeyindeki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Klarnet Dersleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme”** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın, tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Sercan DOĞAN

ÖNSÖZ

Çalışmamın her aşamasında yardımlarını, bilgilerini ve desteklerini asla esirgemeyen, yüksek lisans tezimin çalışılmasında sürekli yanımda olan çok değerli danışmanım Sayın Doç. Dr. Ali AYHAN'a,

Yüksek lisans ders döneminden itibaren tez döneminin sonuçlandırılmasına kadar, bilgi ve birikimlerini esirgemeyen değerli hocam Sayın Doç. Dr. Onur ZAHAL'a,

Yüksek lisans tezimin başlangıcından sonuçlandırılmasına kadar yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen müstakbel eşim, Aslı Başak ÇELİK'e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, eğitim hayatıma dair attığım her adımın sonucunu benimle birlikte sabırla bekleyen, kıymetli ailemin her bireyine ayrı ayrı saygı ve sevgilerimi sunar, teşekkürü bir borç bilirim.

Sercan DOĞAN

Ağustos 2019

ÖZET

TÜRKİYE’DE LİSANS DÜZEYİNDEKİ MÜZİK EĞİTİMİ KURUMLARINDA VERİLEN KLARNET DERSLERİ ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

DOĞAN, Sercan

Yüksek Lisans, İnönü üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali AYHAN

Ağustos-2019, XVIII + 115 Sayfa

Bu araştırma, Türkiye’de bulunan lisans düzeyindeki müzik eğitimi kurumlarında, klarnet derslerinin olduğu okullardaki klarnet eğitimcilerinin görüşlerine dayanarak, klarnet dersleri üzerine genel bir değerlendirme yapmak ve daha önceden yapılmış araştırmaları inceleyerek, konuya farklı bir bakış açısı kazandırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın konusuyla ilgili literatür taraması yapıldığında, klarnet eğitimiyle ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı ancak yapılmış olan bu araştırmaların sayıca az olduğu, dikkat çeken bir nokta olmuştur. Bu bağlamda yapılan araştırma, konu ve içerik bakımından önemli görülmektedir.

Aynı zamanda, alana katkı sağlamak amacıyla klarnet çalgısı, genel olarak incelenmiştir. Müzik eğitimi, çalgı eğitimi, klarnetin tarihsel gelişimi, Türkiye’de klarnet tarihi, klarnet türleri, özellikleri, sistemleri ve yapısı hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmada nitel veriler kaynak tarama yöntemiyle, nicel veriler ise uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan anket yoluyla elde edilmiştir. Betimsel tarama modelinde olan bu araştırmanın örneklemini, Güzel Sanatlar Fakültesi, Konservatuvar ve Eğitim Fakültesi kurumlarında görev yapan klarnet eğitimcileri oluşturmaktadır (N=18). Uygulanan anket çoktan seçmeli, açık uçlu, evet-hayır ve beşli likert tipindeki maddelerden oluşturulmuştur. Toplam 31 sorudan oluşan anketle, klarnet eğitiminde başlangıç süreçleri, ders süreçleri, klarnet eğitimcilerinin ders metotlarıyla ilgili görüşleri ve klarnet eğitimcilerinin derslere yönelik bireysel görüşlerini öğrenerek,

eğitimciler arasında görülme sıklıklarını belirlemek amaçlı sorular yöneltilmiştir. Anketin uygulanması için Google Formlar kullanılarak sorular oluşturulmuş ve mail yoluyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Uygulanan anketten elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek yorumlanmıştır. Uygulanan anketten elde edilen verilere ilişkin frekans, yüzde değerleri, standart sapma ve ortalama değerleri SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca uygulanan anketin güvenirliği için Cronbach Alpha testleri uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda; klarnet eğitimcilerinin derslerinde en fazla Bb klarneti tercih ettiği, klarnet çalgısının maliyetiyle ilgili öğrencilerin çeşitli sorunlar yaşadığı, kısmen de olsa klarnet dersine başlayan öğrencilerin eğitimini devam ettirmediği, klarnet eğitimcilerinin klasik batı müziğine yönelik ders işledikleri, klarnet eğitimcilerinin klarnet eğitimiyle ilgili materyalleri ve gereeri yeterli buldukları, klarnet eğitimcilerinin Türk müziğiyle ilgili metotları yetersiz buldukları, klarnet eğitimi sürecinde öğrencilerin diğer mesleki müzik dersleriyle ilgili yetersiz oldukları ve bu bağlamda klarnet derslerinin olumsuz etkilendiği ve klarnet ders saati sayılarının yetersiz olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Mzik Eğitimi, Klarnet, Klarnet eğitimi.

ABSTRACT

GENERAL ASSESSMENT ABOUT CLARINET COURSES IN TURKEY'S MUSIC EDUCATION INSTITUTION

DOĞAN, Sercan

Master Degree, Inonu University, Institute of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education, Department of Music Education

Thesis Advisor: Assoc. Doç. Dr. Ali AYHAN

August-2019, XVIII + 115 Pages

This research, music education at the undergraduate level at institutions in Turkey, based on the views of educators in schools where the clarinet lessons, This research is designed to make a general evaluation on clarinet lessons and to examine the researches that have done before. When the literature review on the subject of the research has done, It is a remarkable point that various researches about clarinet education have been calculated but these studies have been limited in number. In this context, the research is considered important in terms of subject and content.

At the same time, in order to contribute, the clarinet has been examined in general. Music education, musical education, historical development of the clarinet, clarinet history in Turkey, clarinet types, characteristics, these are given information about the system and structure. Qualitative data were obtained by source scanning method and quantitative data created in accordance with expert opinions were obtained through questionnaire. The sample of this research, which is a descriptive survey model, consists of clarinet educators working in the Faculty of Fine Arts, Conservatory and Faculty of Education N=31. The questionnaire was composed of multiple choice, open-ended, yes-no and five-likert items. With a total of 31 questions and were asked about the incidence of clarinet educators among the educators by learning the initial processes in clarinet education, the course processes, the opinions of the clarinet educators about the course methods, and the individual views of the clarinet educators. In order to apply the questionnaire, questions were created using by Google Forms and sent to the participants via e-mail. The data obtained from the survey was evaluated by statistical

methods and interpreted. Frequency, percentage values, standard deviation and mean values of the data obtained from the survey were analyzed using SPSS program. Cronbach Alpha tests were applied for the reliability of the questionnaire.

As a result of the research; clarinet educators preferred Bb clarinet most in their lessons, students had various problems about the cost of clarinet instrument clarinet educators have studied classical western music, clarinet educators find the materials and equipments related to clarinet education sufficient on the other hand clarinet educators find the methods related to Turkish music insufficient, In the context of clarinet education, there are some conclusions that the students are inadequate in relation to other professional music courses and because of that the clarinet lessons are affected negatively and the number of clarinet hours was insufficient.

Key Words: Education, Music Education, Clarinet, Clarinet education.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	ii
ONUR SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
GRAFİKLER LİSTESİ	xv
RESİMLER LİSTESİ	xviii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Araştırmanın Önemi	3
1.6. Sayıtlılar	4
1.7. Sınırlılıklar.....	4
1.8. Tanımlar	5
BÖLÜM II	6
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. KURAMSAL BİLGİLER	6
2.1.1. Müzik	6
2.1.2. Eğitim.....	8
2.1.3. Müzik Eğitimi	10
2.1.4. Çalgı Eğitimi.....	12
2.1.5. Klarnet Çalgısı	14

2.1.6. Klarnet Çalgısının Tarihçesi ve Gelişimi.....	15
2.1.7. Klarnet Sistemleri	18
2.1.7.1. Alman (Albert) Sistem Klarnet (Iwan Müller).....	18
2.1.7.2. Klose ve Boehm Sistem Klarnet	20
2.1.8. Türkiye’de Klarnet Tarihi	22
2.1.9. Klarnet Ailesi	23
2.1.9.1. Bas Klarnet.....	24
2.1.9.2. La Klarnet.....	24
2.1.9.3. Mi Bemol Klarnet	25
2.1.9.4. Sol Klarnet	25
2.1.9.5. Si Bemol Klarnet.....	26
2.1.9.6. Do Klarnet	26
2.1.9.7. Alto Klarnet (Mi Bemol).....	27
2.1.9.8. La Bemol Klarnet.....	27
2.1.9.9. Kontrabas Klarnet	28
2.1.10. Klarnetin Özellikleri	28
2.1.10.1. Bek (Ağızlık).....	28
2.1.10.2. Bilezik	30
2.1.10.3. Baril (Barrel, Fıçı).....	31
2.1.10.4. Üst Gövde.....	33
2.1.10.5. Alt Gövde	33
2.1.10.6. Kalak (Pavillon)	34
2.1.11. Klarnet Eğitimi ve Klarnet Metotları.....	35
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	42
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	42
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	45
BÖLÜM III.....	47
YÖNTEM.....	47
3.1. Araştırmanın Modeli	47
3.2. Evren ve Örneklem.....	47
3.2.1. Anket Uygulamasından Elde Edilen Demografik Bilgilere Ait Veriler	50
3.3. Verilerin Toplanması.....	55
3.4. Verilerin Analizi	55

BÖLÜM IV	57
BULGULAR VE YORUM	57
4.1. Anket Soruları İçin Güvenirlik (Cronbach Alpha) Testi Sonuçları.....	95
4.1.1. Cronbach Alpha güvenirlilik katsayılarının anlamları.....	95
BÖLÜM V	98
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	98
5.1. SONUÇLAR	98
5.1.1. Klarnet Eğitimcilerinin, Lisans Düzeyinde Klarnet Eğitimi Verilen Kurumlardaki Yaygınlık Durumuna Yönelik Sonuçlar	98
5.1.2.Klarnet Eğitiminde, Başlangıç Süreçlerinde Yaşanılan Durumlara Yönelik Sonuçlar	98
5.1.3.Klarnet Eğitiminde, Ders Süreçlerinde Yaşanılan Durumlara Yönelik Sonuçlar.....	99
5.1.4.Klarnet Eğitiminde, Eğitimcilerin Metotlarla (Ders Planları) İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar	100
5.1.5.Klarnet Eğitimcilerinin, Klarnet Eğitimiyle İlgili Genel Görüşlerine Yönelik sonuçlar.....	100
5.2.ÖNERİLER.....	101
KAYNAKÇA.....	103
RESİM KAYNAKÇASI.....	108
EKLER	110

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye’de klarnet eğitiminin olduğu üniversite ve ilgili bölümler	49
Tablo 2. Ankete katılan öğretim elemanlarının, cinsiyet bilgilerine yönelik veri dağılımı	50
Tablo 3. Ankete katılan öğretim elemanlarının, çalıştıkları kurumlara yönelik veri dağılımı	51
Tablo 4. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mezun oldukları okullara yönelik veri dağılımı	52
Tablo 5. Ankete katılan öğretim elemanlarının, unvan dağılımlarına yönelik veri dağılımı	53
Tablo 6. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mesleki deneyim sürelerine yönelik veri dağılımı	54
Tablo 7. 5’li likert tarzındaki soruların standart sapma ve ortalamaları	56
Tablo 8. “Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken öğrencilerin fiziksel özelliklerine (el, parmak, diş ve dudak yapısı vs.) dikkat eder misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	58
Tablo 9. “Klarnet öğrencilerinin önerilen kalitede klarnet edinmeleri, eğitim kalitesi açısından önemli midir? Sorusuna verilen cevapların dağılımı	59
Tablo 10. “Klarnet çalgısının maliyetiyle ilgili öğrenciler ne derecede sorun yaşamaktadırlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	60
Tablo 11. “Derslerde tercih ettiğiniz klarnet türü hangisidir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	61
Tablo 12. “Bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılması, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	62
Tablo 13. “Klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısı (ortam sıcaklığı, ses yalıtımı vs.) önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	63
Tablo 14. “Klarnet eğitiminde uyguladığınız ders işleyişi hangi müzik türüne yöneliktir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	64
Tablo 15. “Klarnet derslerinin bireysel olarak yapılması gerekliliğine katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	65
Tablo 16. “Klarnet derslerinize ilk olarak hangi çalışmayla başlıyorsunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	67

Tablo 17. “Klarnet derslerinde, başlangıç üfleme çalışmalarında ‘Sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır’ Yargısına katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	68
Tablo 18. “Klarnet eğitimi sürecinde, duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	69
Tablo 19. “Klarnet eğitimi sürecinde, uzun ve kısa ses üfleme çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	70
Tablo 20. “Klarnet eğitimi sürecinde, entonasyon çalışmalarının sürekli olarak yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	71
Tablo 21. “Klarnet eğitimi sürecinde, öğrencilerinize metronom kullandırma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	72
Tablo 22. “Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğini, öğrencilerinizde görmekte misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	73
Tablo 23. “Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki dersler, klarnet eğitimine katkı sağlamakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	74
Tablo 24. “Klarnet öğrencilerinizin, deşifre (okuma/çalma) becerilerini yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	75
Tablo 25. “Öğrencileriniz mezun olacak konuma geldiklerinde, beklentilerinizi ne ölçüde karşılarlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	76
Tablo 26. “Öğrencileriniz arasında klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	77
Tablo 27. “Klarnet eğitimi sürecinde, ders planlarının (günlük veya haftalık) hazırlanarak takip edilmesi önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	78
Tablo 28. “Klarnet dersleri için var olan, materyalleri, yazılı kaynakları ve eğitim ortamlarını yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	79
Tablo 29. “Klarnet derslerinizi, bir plana (programa) uygun olarak işler misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	80
Tablo 30. “Klarnet eğitiminde, mevcut metotları (Batı Müziği veya Türk Müziği) yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	81
Tablo 31. “Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	83
Tablo 32. “Klarnet derslerinin, haftalık ders saati sayısını kaliteli bir eğitim süreci açısından yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	85

Tablo 33. “Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim surecine herhangi bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	86
Tablo 34. “Klarnet ğrencilerinizle, duet çalışmaları yapma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	88
Tablo 35. “ğrencilerinizin okul sureleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağlar mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	89
Tablo 36. “ğrencilerinize klarnetle ilgili, karşılaşabilecekleri teknik arızalara yönelik gerekli bilgileri verir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	90
Tablo 37. “Başarılı ğrencilerinizi akademik çalışmalara yönlendirir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	91
Tablo 38. 1. Güvenirlik Testi Sonucu.....	95
Tablo 39. Madde Toplam İstatistiği.....	96
Tablo 40. 2. Güvenirlik Testi Sonucu.....	97

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Ankete katılan öğretim elemanlarının, cinsiyet bilgilerine yönelik veri dağılımı	50
Grafik 2. Ankete katılan öğretim elemanlarının, çalıştıkları kurumlara yönelik veri dağılımı	51
Grafik 3. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mezun oldukları okullara yönelik veri dağılımı	52
Grafik 4. Ankete katılan öğretim elemanlarının, unvan dağılımlarına yönelik veri dağılımı	53
Grafik 5. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mesleki deneyim sürelerine yönelik veri dağılımı	54
Grafik 6. “Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken öğrencilerin fiziksel özelliklerine (el, parmak, diş ve dudak yapısı vs.) dikkat eder misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	57
Grafik 7. “Klarnet öğrencilerinin önerilen kalitede klarnet edinmeleri, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	59
Grafik 8. “Klarnet çalgısının maliyetiyle ilgili öğrenciler ne derecede sorun yaşamaktadırlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	60
Grafik 9. “Derslerde tercih ettiğiniz klarnet türü hangisidir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	61
Grafik 10. “Bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılması, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	62
Grafik 11. “Klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısı (ortam sıcaklığı, ses yalıtımı vs.) önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	63
Grafik 12. “Klarnet eğitiminde uyguladığınız ders işleyişi hangi müzik türüne yöneliktir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	64
Grafik 13. “Klarnet derslerinin bireysel olarak yapılması gerekliliğine katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	65
Grafik 14. “Klarnet derslerinize ilk olarak hangi çalışmayla başlarsınız? Sorusuna verilen cevapların dağılımı	66
Grafik 15. “Klarnet derslerinde, başlangıç üfleme çalışmalarında ‘Sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır’ yargısına katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	68

Grafik 16. “Klarnet eğitimi sürecinde, duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	69
Grafik 17. “Klarnet eğitimi sürecinde, uzun ve kısa ses üfleme çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	70
Grafik 18. “Klarnet eğitimi sürecinde, entonasyon çalışmalarının sürekli olarak yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	71
Grafik 19. “Klarnet eğitimi sürecinde, öğrencilerinize metronom kullandırma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	72
Grafik 20. “Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğini, öğrencilerinizde görmekte misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	73
Grafik 21. “Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki dersler, klarnet eğitimine katkı sağlamakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	74
Grafik 22. “Klarnet öğrencilerinizin, deşifre (okuma/çalma) becerilerini yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	75
Grafik 23. “Öğrencileriniz mezun olacak konuma geldiklerinde, beklentilerinizi ne ölçüde karşılarlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	76
Grafik 24. “Öğrencileriniz arasında klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	77
Grafik 25. “Klarnet eğitimi sürecinde, ders planlarının (günlük veya haftalık) hazırlanarak takip edilmesi önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	78
Grafik 26. “Klarnet dersleri için var olan, materyalleri, yazılı kaynakları ve eğitim ortamlarını yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	79
Grafik 27. “Klarnet derslerinizi, bir plana (programa) uygun olarak işler misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	80
Grafik 28. “Klarnet eğitiminde, mevcut metotları (Batı Müziği veya Türk Müziği) yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	81
Grafik 29. “Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	83
Grafik 30. “Klarnet derslerinin, haftalık ders saati sayısını kaliteli bir eğitim süreci açısından yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	85
Grafik 31. “Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim sürecine herhangi bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	86

Grafik 32. “Klarnet öğrencilerinizle, düet çalışmaları yapma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	88
Grafik 33. “Öğrencilerinizin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağlar mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	89
Grafik 34. “Öğrencilerinize klarnetle ilgili, karşılaşılabilecekleri teknik arızalara yönelik gerekli bilgileri verir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı.....	90
Grafik 35. “Başarılı öğrencilerinizi akademik çalışmalara yönlendirir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı	91

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Chalumeau (Şalümo)	16
Resim 2. J.C. Denner Yapımı İlk Klarnetlerden Bir Örnek.....	17
Resim 3. Jacob Denner Yapımı Anahtarlı Şalümo (19. Y.Y.).....	17
Resim 4. Klarnet'in Tarihsel Gelişimine Dair Bir Görsel	18
Resim 5. Iwan Müller Tarafından Üretilmiş 13 Anahtarlı Klarnet.....	19
Resim 6. Oehler Sistem Klarnetler (Üstte Bb, Altta A Klarnet).....	20
Resim 7. Farklı Donanımlarda Boehm Sistem Klarnetler	20
Resim 8. Klose Tarafından Yapılmış Ses Delikleri ve Kapakçık Örneği.....	21
Resim 9. Boehm (üstte) ve Oehler (altta) Sistem Klarnetler	21
Resim 10. Bass Klarnet.....	24
Resim 11. La Klarnet	24
Resim 12. Mi Bemol Klarnet	25
Resim 13. Sol Klarnet	26
Resim 14. Si Bemol Klarnet	26
Resim 15. Do Klarnet	27
Resim 16. Alto Klarnet	27
Resim 17. La Bemol Klarnet	27
Resim 18. Kontrabas Klarnet.....	28
Resim 19. Bek (Ağızlık)	29
Resim 20. Bek Uç Açıklığı ve Uzunluğu	30
Resim 21. Deri Bilezik.....	31
Resim 22. Metal Bilezik	31
Resim 23. Standart Klarnet Barili.....	31
Resim 24. Ayarlı Klarnet Barili	32
Resim 25. Şişman Klarnet Barili	32
Resim 26. Klarnet Üst Gövde	33
Resim 27. Klarnet Alt Gövde	33
Resim 28. Standart Kalak	34
Resim 29. Farklı Üretim Kalak.....	34

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemleri, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

Klarnet, ağaç üflemeliler sınıfına giren, silindirik bir yapıya ve metal perde sistemine sahip, beş parçadan oluşan kamışlı bir çalgıdır. Klarnet, birçok müzik türüne hitap etmesi bakımından çeşitli türdeki müzik gruplarında, çoğunlukla tercih edilmektedir.

Klarnet çalgısı batı kökenli bir çalgı olduğu için batı müziğine özgü bir yapısı vardır. Ancak birçok çalgıda olduğu gibi klarnet çalgısı da Türk Müziğinde önemli bir yer edinmeyi başarabilmiştir. Özellikle Sol klarnetin “Turkish Clarinet” olarak batı ülkelerinde adlandırıldığı bilinmektedir. Bu nedenle, klarnet eğitimi hem Batı Müziği hem de Türk Müziği tarzlarında verilmektedir.

Türkiye’de klarnet çalgısının eğitimi, geçmişten günümüze genellikle usta-çırak ilişkisiyle süregelmiştir. “Klarnetle 18. Yüzyılın sonlarında tanışan Türk müziğinde ise eğitim usta çırak yöntemi ve eser icrası ağırlıklı yapılmaktadır. Bugüne kadar Türk Müziği klarnet eğitimi ile ilgili yazılı hiçbir metodun bulunmaması bunun en büyük kanıtıdır” (Selçuk, 2009: 1).

Orkestra çalgısı ve solo çalgı olarak, kullanım alanı oldukça geniş bir enstrüman olması bakımından, klarnet çalgısının eğitimi de önem taşımaktadır. Musiki cemiyetleri, dernekler, halk eğitimler, özel müzik kuruluşları gibi kurumlarda klarnet öğretimiyle ilgili aktarımların olduğu bilinmektedir. Yaşı ve müzisyenlikleri bakımından kaynak kişi konumuna varmış klarnet ustalarına, “klarnet çalmayı nasıl öğrendiniz?” sorusu sorulduğunda genellikle alınan cevaplar usta-çırak ilişkisine yönelik olmuştur. Ancak günümüzde, her enstrümanın eğitimi bilimsel yollarla verildiği gibi, klarnet çalgısının eğitimi de bilimsel yollarla verilmektedir.

Klarnet eğitimi, Türkiye’de birçok özel ve resmi eğitim kurumlarında profesyonel bir şekilde verilmektedir. Özellikle mesleki müzik eğitimi veren Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği bölümlerinde klarnet eğitiminin var olduğu, yapılan araştırmalar

sonucunda bilinmektedir. Bu kurumlarda verilen eğitimin genel yapısı, klarnet eğitiminin süreçleri ve bu süreçlerde izlenen yol ve uygulanan yöntemler, araştırmanın temel noktasını oluşturmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Klarnet çalgısı, geniş bir repertuvara sahip olması ve birçok müzik türüne hitap etmesi bakımından, Türkiye’de bandolarda, orkestralarda, korolarda, çeşitli türdeki müzik gruplarında ya da solo çalgı olarak, çoğunlukla tercih edilen ağaç üflemliler grubuna giren bir çalgıdır. Özellikle son yıllarda popüler hale gelen klarnetin, kullanım alanlarının genişlediği görülmektedir ve bu denli yaygınlaşan bir çalgının, eğitimi de önemli görülmektedir.

Klarnet çalgısının eğitimi, son yıllarda özel müzik eğitimi kuruluşları ve resmi müzik eğitimi kurumlarında yaygınlaşarak, profesyonel bir şekilde verilir hale gelmiştir. Özellikle mesleki müzik eğitimi veren Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği bölümlerinde Klarnet eğitiminin var olduğu, yapılan araştırmalar sonucunda bilinmektedir.

Türkiye’deki lisans düzeyinde müzik eğitimi kurumlarında, lisans programları içerisinde yer alan bireysel çalgı derslerinde, yaylı çalgılar, vurmali çalgılar, tuşlu çalgılar, telli çalgılar ve nefesli çalgılara ait çeşitli çalgıların eğitimleri verilmektedir. Eğitimi verilen çalgılar arasında, çoğu eğitim kurumlarında olmamasına rağmen, klarnet çalgısının eğitiminin verildiği, müzik eğitimi kurumları da bulunmaktadır. Bu kurumlarda verilen klarnet eğitiminin nasıl olduğu, klarnet eğitiminin başlangıç süreçlerinde ne gibi durumların yaşandığı, klarnet eğitiminin ders süreçlerinde ne gibi durumların yaşandığı, klarnet eğitimcilerinin ders metotlarıyla ilgili görüşleri ve klarnet eğitimcilerinin derslere yönelik bireysel görüşlerinin neler olduğu, metotların yeterlilikleri ve eğitimcilerin bu duruma yönelik görüşleri, kurumların yeterlilikleri, derslerin hangi yöntemlerle işlendiği, derslerde nasıl bir yol izlendiği, hangi müzik türünde klarnet eğitiminin verildiği, hangi klarnet türünün kullanıldığı gibi soruların araştırılması, çalışmanın temel problem durumunu oluşturmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Türkiye’de Lisans Düzeyindeki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Klarnet Derslerinin Genel Durumu Nedir?

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın amacı, problem durumu ve problem cümlesi doğrultusunda ele alınan alt problemler aşağıda yer almaktadır.

- Klarnet eğitimcilerinin, lisans düzeyinde klarnet eğitimi verilen kurumlarındaki yaygınlık durumu nedir?
- Klarnet eğitiminde, başlangıç süreçlerinde yaşanan durumlar nelerdir?
- Klarnet eğitiminde, ders süreçlerinde yaşanan durumlar nelerdir?
- Klarnet eğitiminde, eğitimcilerin metotlarla (ders planları) ilgili görüşleri nelerdir?
- Klarnet eğitimcilerinin, klarnet eğitimiyle ilgili genel görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Türkiye’de lisans düzeyindeki müzik eğitimi kurumlarında verilen klarnet dersleri üzerine genel bir değerlendirme yapmak, klarnet derslerinin olduğu okullardaki klarnet eğitimcilerinin görüşlerine dayanarak, yapılmış araştırmaları da inceleyerek konuya farklı bir bakış açısı kazandırmak ve elde edilecek bilgileri klarnet eğitimine katkı sağlayacak şekilde ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Ayrıca bu alanda yapılacak araştırmalara veri sağlaması, bu çalışmanın diğer bir amacıdır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Yapılan bu çalışma, klarnet eğitiminin başlangıç süreçlerinde ve ders süreçlerinde ne gibi durumların yaşandığı, klarnet eğitimcilerinin ders metotlarıyla ilgili görüşleri, klarnet eğitimcilerinin derslere yönelik bireysel görüşlerinin neler olduğu, metotların yeterlilikleri ve eğitimcilerin bu duruma yönelik görüşleri, kurumların yeterlilikleri, derslerin hangi yöntemlerle işlendiği, derslerde nasıl bir yol izlendiği, hangi müzik türünde klarnet eğitiminin verildiği, hangi klarnet türünün kullanıldığı gibi sorulara cevap bulabilmek doğrultusunda sürdürülmüştür.

İlgili literatür incelendiğinde, konuyla ilgili kapsamlı çalışmaların yeterince bulunmamasından bu araştırma kapsam, içerik ve alan bakımından ayrı bir öneme sahip olacaktır. Ayrıca, Türkiye’de lisans düzeyindeki müzik eğitimi kurumlarında verilen klarnet derslerinin genel durumunun ne olduğu sorusuna bir yanıt olacağı ve klarnet eğitimi alanına da ışık tutacağı düşünülmektedir. Bundan sonra yapılacak olan araştırmalara da kaynak olacağı düşüncesiyle, bu anlamda çalışma önemli görülmektedir.

1.6. Sayıtlar

Araştırmanın üzerinde şekillendiği sayıtlar şunlardır:

- Araştırmanın kuramsal bilgiler bölümünde kullanılan kaynaklardan elde edilen veriler geçerli ve güvenilirlerdir.
- Araştırmaya katılan eğitimciler uygulanan anketi samimi ve gerçekleri yansıtan bir biçimde doldurmuşlardır.
- Veri toplamak için kullanılan araç ve teknikler, araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak niteliktedir.
- Veri toplamada faydalanılacak klarnet eğitimcileri, araştırmada kullanılacak yöntem ve tekniklerin uygulanmasında, doğru bir örneklem grubudur ve bu bağlamda evreni temsil etmektedirler.

1.7. Sınırlılıklar

- Yapılan araştırma, Türkiye’de bulunan üniversitelerin Konservatuar, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları olanlar ile bu okulların klarnet bölümü ve bu bölümde görev yapan öğretim elemanları ile,
- Yapılan araştırma, klarnetin tarihçesi, klarnetin türleri, klarnetin bölümleri ve Türkiye’ye girişine dair literatür tarama yoluyla elde edilen bilgilerle,
- Yapılan çalışma, klarnet eğitimcilerinin araştırmaya yönelik görüşleri ve konuya yönelik önerileri ile,
- Bulgular, veri toplamada araç olarak kullanılan, anket uygulamasına verilen cevaplar ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Müzik: “Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan bir bütündür” (Ayhan, 2012: 4).

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye kazandırmaktır. (Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük).

Müzik Eğitimi: “Müzik eğitimi, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” süreci olarak tanımlanır ve bu süreçte bireyin kendisinin müziksel yaşantısı ölçü alınarak daha önceden saptanmış amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol haritası izlenerek önceden belirlenmiş hedeflere ulaşılır” (Uçan, 2005: 299).

“Müzik eğitimi, duygu ve düşünceyi tek sesli veya çok sesli olarak anlatmak sanatıdır” (Çiftçi, 1996: 4).

Çalgı: “Müzik sesleri üretmek için bir aygıt ya da bir icracı tarafından notaları müzik seslerine çevirmek için kullanılan bir alettir. Bir başka deyişle, dış kuvvetlerin etkisiyle esnek cisimlerden elde edilen titreşimlerin ve ses yayınlarının akustik yansıtıcısıdır” (Kerimov, 2012: 5).

Çalgı Eğitimi: “İnsanın bir müzik aletini kullanımı yolu ile müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisini keşfederek kendisini özleştirip bütünleşmesine zemin sağlayan ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, kişiyi toplumsal olmaya yönlendiren müzik eğitiminin en önemli dalıdır” (Akgül, 1997: 46).

Klarnet: “Ağaç üflemeliler sınıfına giren, 1700’lü yıllarda geliştirilmeye başlanan bir enstrümandır. İçine üflenen havanın izlediği yolda sonuna doğru konikleşerek genişlemesini sağlayan silindirik bir yapısı vardır. Üzerinde parmak sayısından daha fazla deliği kapatıp açmaya yarayan madeni perde sistemi mevcuttur” (Selçuk, 2009: 3).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, müzik, eğitim, müzik eğitimi, müzik eğitiminin türleri, çalgı eğitimi, klarnet, klarnetin tarihçesi ve gelişimi, klarnet sistemleri ve Türkiye’de klarnet tarihi ile alakalı olarak yurt içi ve yurt dışı yapılan makale, bildiri, kitap, yüksek lisans ve doktora tezi gibi ilgili konulardaki araştırmalara ve kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL BİLGİLER

2.1.1. Müzik

Girit, müziği insanın günlük hayatı boyunca içinde yaşadığı bir ses atmosfer, bazen bir eğlence aracı olarak, bazen bir anlatım aracı olarak, bazen üzüntü ve sevincimize bir arkadaş olarak rahatlatıcı ve dinlendirici olarak ifade etmiştir (Aktaran Öcal, 2014: 13). Bu tanımdan yola çıkarak, müziğe hayatın olmazsa olmazı hayat boyu duygularımızın ifade ediliş biçimi ve sürekli var olan bir olgudur diyebiliriz.

Müzik, toplumsal yaşamın gidişine paralel bir gidiş gösterir. Toplumsal yaşamdaki çeşitli dalgalanmalar, müzikte de kendini gösterir. Müziğin, insanlar ve toplumlar üzerindeki etkisi olumlu veya olumsuz olabilmektedir. Toplumun geliştirme ve güçlendirmede, müziğin etkisinden olumlu şekilde yararlanmada, kitle iletişim ve eğitim kurumlarının eğitici, düzeyli müzik konusunda göstereceği titizlik önemlidir. Genel müzik eğitimi, temel eğitimden başlayarak halkın günlük yaşantısına kadar her basamakta etkin biçimde yer almalıdır. (Öz’den Aktaran Gündoğdu, 2006: 14).

“Müzik, duygu ve düşüncelerin ateşli bir dizilişidir ve bu diziliş duygu ve düşünceleri öyle bir ifade eder ki, insan yaşamında bir eşi daha yoktur” (Lull, 2000: 11). Müzik, bir duygu işidir ve hem doğa hem de insanı yansıtır. Kelimelerle ifade edilemeyen içsel bazı duyguların, düşüncelerin ve arzuların sözcüklerin ötesinde melodik seslerle ifade edebilme işidir.

“Müzik, bireyin kendini ve becerilerini geliştirmesi için bir araçtır. Müzikle ilgilenen kişi diğer akademik, kültürel ve sosyal alanlarda daha başarılı olmakta, kendine olan güveni artmaktadır” (Lehr’den Aktaran Kalkanoğlu, 2007: 3). Buradan

hareketle, müziğin bir araç olduğunu ve müzikle birlikte kişinin başarısının doğru orantılı olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

Müzik, derin bir geçmişe sahip ve toplumlarda kültürel birikimlerin önemli bir yapı taşıdır. Tarih boyunca insanoğlu üzüntü, mutluluk, acı, özlem ve aşk gibi duygularını müzikle dışa vurmuştur (Ceylan, 2014: 21). Buradan hareketle, müziğin tarihsel olarak çok eskilere dayandığını ve insanların duygularını ve düşüncelerini ifade etmek için müziği bir araç olarak kullandıklarını söylemek mümkündür.

Müziğin, insan hayatındaki yeri oldukça önemlidir. Müzik ve insanlık arasında geçmişten günümüze oldukça güçlü ve süreklilik arz eden bir ilişki vardır. Müzikle insanlık arasında ne gibi bir ilişki olduğuna değinmek gerekirse, insanların üzüntülerini, sevinçlerini, bir insana veya yaratıcıya olan sevgilerini, özlem duygularını, toplumsal veya sosyal olayları geçmişten günümüze kadar, müzik yardımıyla çok güçlü bir şekilde ifade ettikleri görülmektedir. İnsanlığa dair birçok duygu ve düşüncenin müzikle dışa vurulmuş olması insan ve müzik arasındaki ilişkinin ne kadar yakın olduğunun göstergesidir. Müziğin, insanoğlunun yaşantısıyla iç içe geçmiş bir olgu olduğunu söylemek mümkündür.

“Müzik, insanın ruh sağlığında önemli bir yere sahiptir. Oysaki müzik, duygu ve düşünceleri seslerle anlatan ya da sesleri düzen ve estetik anlayış içerisinde ifade eden bir sanattır” (Sarı, 2016: 22).

“Tüm sanat dalları içine insan ruhu üzerinde en derin etkiyi bırakan sanat dalı müziktir. Müzik, toplumla etkileşip bütünleşen sanatların başında yer alır. Bir milletin gelişmişlik düzeyini belirlemede önemli bir göstergedir. Toplumsal bir olgu olan müziğin geldiği nokta, toplumun geldiği noktayla paralellik gösterir” (Öcal, 2014: 10). Müzik, sanat dalları içerisinde, insanlar üzerinde etkisi en çabuk görülen bir daldır. Müzik insanlar için, en mutlu ve sevinçli günlerden büyük üzüntülere kadar yaşamın her anında hep var olan bir olgudur. Toplumlar, geçmişten günümüze kendilerine ait kültürel özelliklere göre müzikler, şarkı biçimleri ve çalgılar geliştirmişlerdir. Geliştirilen çalgılar genellikle bir toplumu anımsatmaktadır. Günümüzde bulunan çalgıların geçmişine bakıldığında toplumların geçmişlerine ulaşılmaktadır.

2.1.2. Eğitim

“Eğitim, Kısaca bireyin, kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirilmesi sürecidir. Diğer bir deyişle, toplumsal ve çevresel koşullara sorgulamadan aynen uymak ve sürdürmek yerine toplumu ileriye götürebilecek ve geliştirebilecek değişimleri de sağlayarak etkin bireyler yetiştirmektir” (Yeşilyaprak, 2000: 2). Toplumsal olarak eğitimin ne denli önemli olduğu bu tanımda görülmektedir. Eğitimli bireyler eğitimli toplumları oluştururlar. Gelişmiş ülkelerin eğitim düzeylerinin de gelişmiş olduğu görülmektedir. Eğitim ailede başlayan bir süreçtir ve bu süreç okul desteğiyle birlikte, bireylerinin yaşantılarının önemli bir bölümünü kapsamaktadır.

Eğitim insanlık için, yaşamsal faaliyetlerin sürdürülmesi, hayat standartlarını yükseltmesi ve hayattan zevk alabilecek bir bakış açısı geliştirmesi için gerekli olan en önemli kavramdır (Tan, 2016: 1). Buradan hareketle, eğitimin, insan yaşamı için vazgeçilmez bir gereksinim olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

“Eğitim, bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır” (Varış’tan Aktaran Soytoğ, 2012, 2). Eğitim, bireylerin ve toplumların davranışlarını şekillendiren, insan ve toplum yaşantısında önemli bir yere sahiptir. Bireyin doğuştan getirdiği gizil güçlerini ortaya çıkarma ve bunları yeteneğe dönüştürme sürecidir. Her insan doğumdan ölüme kadar bir eğitim süreci içerisinde. İnsanların yaşadıkları ortamlarda, çevreleriyle etkileşim halinde olmaları ve bu etkileşim sonucunda çeşitli tepkilerin oluşması da bu duruma örnektir.

Eğitim; bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir. Davranışları değiştirebildiği ve onlarla yansıdığı ölçüde eğitimin gerçeklik kazanması söz konusudur. Eğitim her şeyden önce bir hareket, bir oluş, kısaca bir eylemdir ve çevrede olan değişimleri karşılayabilecek nitelikte, insana yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. Bir insanı, toplum yaşamına uydurmak, bazı yeteneklerini geliştirmek ve bazı değerlere saygı duymaya yöneltmek için uygulanan yöntemlerin tümü olan eğitim, bireyin aile, eğitimci ya da çevre ile eğitilmesi ile oluşur. Eğitimin amacı genel olarak, ruhsal, düşünsel ve bedensel gelişimi sağlıklı bireyler yetiştirip, bireyi topluma kazandırmaktır. (Ceylan, 2010: 2).

Eğitimin amaçları dört maddede toplanabilir:

1. Kuşaktan kuşağa gelen bilginin aktarılması, kültürel değerlerin benimsetilmesi ve yeni kültürel değerlerin üretilmesini sağlamak,
2. İnsanların yeteneklerine göre değişik türdeki işleri yapacak değişik yeterlikte insan gücünün yetiştirilmesini sağlamak.
3. Eğitilenin çevresine uyum sağlaması için yaşantılar kazandırılması, toplumsal kuralların benimsetilmesi ve uygulanması ile bu kuralların geliştirilmesi için bireyin katkı sağlayacak yeterliğe ulaştırılmasını sağlamak.
4. Yaşantılar yoluyla insanın var olan yeteneklerinin, kişiliğinin geliştirilmesi ve bireyin sahip olduğu güçlerini çevresinin yararına kullanmasının sağlanması. (Piji'den Aktaran Köz, 2007: 2).

“Birey eğitimsiz yaşayamaz. Nefes alma, ağlama, gülme gibi insanın kendi kendine öğrendiği davranışlar vardır; ama bunların sayısı oldukça azdır. İnsan, davranışlarının çoğunu kendi kendine değil de başkalarının etkisiyle öğreniyorsa eğitiliyor demektir. Bu süreç de ömür boyu sürer” (Soytok, 2012, 1). Eğitim birçok alanı kapsamaktadır, bu alanlardan biri de sanat eğitimidir.

Sanat eğitimi, temelde, sanatsal etkinlik ve etkileşimler yoluyla bireyin yaratma güdüsünü doyurmaya, estetik gereksinimlerini karşılamaya, beğeni duygusunu geliştirmeye ve içinde yaşadığı gerçekliğe daha duyarlı olmasını sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan sanat eğitimi, bireyin bilişsel ve devinışsel yönlerinin yanında, özellikle duyuşsal yönünün gelişmesinde çok önemli rol oynar. Sanat eğitimi, her biri kendi içinde çeşitli dallara ayrılan şu *üç ana koldan* oluşur;

- 1- *Fonetik* sanatlar eğitimi,
- 2- *Plastik* sanatlar eğitimi,
- 3- *Dramatik* sanatlar eğitimi.

Müzik eğitimi, fonetik sanatlar eğitiminin başlıca dallarından birini oluşturur. (Uçan'dan Aktaran Öcal, 2014: 13).

2.1.3. Müzik Eğitimi

“Müzik öğretimi, anaokulunda başlamalıdır ki çocuk müziğin temellerini erken yaşta yakalayabilsin, çünkü müziksel işitme ancak erken başladığı takdirde başarılı olabilir” (Kodaly’dan Aktaran Köz, 2007: 6).

Eğitim her yaşta verilebilir ancak müzik eğitimi diğer eğitimlerden çok farklıdır, bunun sebebi ise müzik eğitiminin müziksel yetenekle ve işitmeyle ilişkili olmasıdır. Yukarıdaki tanım doğrultusunda, müzik eğitiminin olabildiğince erken yaşta verilmesinin, bireyler açısından ve verilecek olan eğitimin amacına hizmeti kalitesi açısından büyük önem teşkil ettiği görülmektedir. Müzik eğitimi, bireyde kalıcı yönde müzikle alakalı değişiklik meydana getirebilme sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki etkileşimin daha düzenli, daha sağlıklı, daha etkili ve daha verimli olması beklenir.

“Müzik eğitimi, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” süreci olarak tanımlanır ve bu süreçte bireyin kendisinin müziksel yaşantısı ölçü alınarak daha önceden saptanmış amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol haritası izlenerek önceden belirlenmiş hedeflere ulaşılır” (Uçan, 2005: 299).

Müzik eğitiminin sıradan meydana gelen bir olgu olmadığı, belli başlı bir disiplin sürecinde, gereken önemin verilmesi ve gereken fedakârlığın ortaya konulması sonucunda, bireyde belirli bir düzeyde kazanım oluşturulabileceğinin ancak bu şekilde mümkün olabileceğini söylemek mümkündür. Eğitimli toplumların, gelişmişlik düzeyleri de yüksek olmaktadır, bu bağlamda müzik alanında gelişmiş bir toplum için, müzik eğitimi de oldukça önemli bir yere sahiptir.

Müziğin çeşitli amaçlarla kullanıldığı bazı ortamlar vardır. Müzik, kullanıldığı bütün ortamlar içerisinde olumlu ya da olumsuz olarak işlevini sürdürmekte, onu oluşturan, kullanan bireyleri ya da toplulukları önemli derecede etkilemektedir. Sözelimi, çeşitli müzik okullarında, müzik derneklerinde, kurumlara bağlı toplu kurslarda, dershanelerde, korolarda, orkestralarda, bazı tiyatrolarda, operalarda vb. ortamlarda hep müzik vardır ve önemli derecedeki fonksiyonel durumdan dolayı da insan yaşamını etkilemektedir (Uslu, 2013: 814).

Müzik eğitiminin amacından şu şekilde bahsedebiliriz; “Toplumun müzik kültürü bakımından geliştirilip bilinçlendirilmesini çağdaş düzeyde ulusal ve evrensel müzik zevkinin ve müzik anlayışının yaygınlaştırılmasını sağlamaktır” (Çiftçi, 1996: 5). Toplumlar için önemli olan müzik eğitiminin, türlerine de değinmek gerekmektedir.

Müzik eğitimi, yönelik olduğu kitleye ve amaca göre, üç ana türe ayrılır. Bunlar; genel (herkes), özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimidir (Uçan, 2005: 30). Genel müzik eğitimi, her yaşta, herkese yöneliktir ve asgari ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Türkiye’de, genel müzik eğitimi okullarımızda verilmektedir. Temel müzik bilgisi herkese verilmektedir. Genel müzik eğitimi, gelişmiş ülkelerdeki eğitim politikalarının başlıca unsurlarından bir tanesi olmakla birlikte birçok ülkenin kendi kültürel olgularını ve evrensel değerlerin öğretilmesi hususunda önemli bir aktarım aracıdır.

Bu bilgilerden hareketle, genel müzik eğitiminde, yetenek faktörünün göz önünde bulundurulmaması sebebiyle, beklentilerin yüksek olmaması ve verilen eğitimin de temel düzeyde olması gerektiği söylenebilir. Türkiye’de genel müzik eğitimi, okul öncesi ve ilköğretim okullarında tüm bireylere verilmesi gereken zorunlu bir eğitimdir.

Diğer bir müzik eğitimi türü ise özengen müzik eğitimidir; Özengen müzik eğitimi, müzikal kabiliyetin daha çok amatör ve hobi şeklinde kazandırılmasını amaçlayan ve herhangi bir profesyonellik kaygısı içermeyen eğitim türüdür. Daha çok özel ya da kamu teşebbüsleri ile açılan kurs ve özel dersler ile uygulanmaktadır.

İlgi ve isteğin müzik eğitiminde önemli bir faktör olduğu düşüncesiyle, bu tarz bir müzik eğitiminde bireylerden olumlu yönde dönütler almak daha mümkündür diyebiliriz. Özengen müzik eğitimi, koro toplulukları, müzik kursları, isteğe bağlı olarak müzik etkinlikleri ve müzik yarışmaları yoluyla gerçekleşir. Bir diğer deyişle gönüllü katılıma bağlı olarak yürütülen bireysel ve toplu müzik yapma çalışmalarınıdır. Bütün bu açıklamalara dayanarak, müziğin bir zevk ve istek işi olduğunu, zorla ve istenilmeden verilen müzik eğitiminin bireylere bir fayda sağlamayacağını söylemek mümkün olacaktır.

Diğer bir müzik eğitimi türü ise mesleki müzik eğitimidir; Mesleki müzik eğitimi, “Çeşitli müziksel alanları kapsayan, öğretmenlik ve müzikle ilgili davranışların kazandırıldığı, becerilerin geliştirildiği ve bununla birlikte sanatsal görüş ve düşünceler

ışığında, geleneksel olguları geliştirerek yeni kuşaklara yaymak amacı taşıyan ayrıca müziğin öğretimi ile ilgili birçok çalışmalar yapıldığı, kazanıldığı bir eğitim sürecidir” (Şengül’den Aktara Üzeren 2008: 2). Buradan hareketle, mesleki müzik eğitiminin, bireylere mesleki yaşantılarında gerekli olan her türlü beceri ve davranışları kazandırmayı amaçladığını söylemek mümkündür.

Mesleki müzik eğitimi genellikle; konservatuvar, güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümlerin, eğitim fakültelerinin müzik bölümleri vb. eğitim kurumlarında verilmektedir. Bu kurumlarda verilen müzik eğitiminin içeriğinde, olmazsa olmazlardan birisi de çalgı eğitimidir.

2.1.4. Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, insanın bir müzik aletini kullanımı yolu ile müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisini keşfederek kendisini özleştirip bütünleşmesine zemin sağlayan ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, müzik eğitiminin en önemli dalıdır (Akgül, 1997: 46).

Çalgı eğitiminin başlangıç aşaması hassas bir süreçtir. Özellikle üflemeli çalgılarda ilk öğretilen dudak pozisyonu, tutuş ve duruş gibi konuların yanında doğru bir metotla sistemli bir başlangıç eğitimi alan kişinin, müzik yaşamında çok daha faydalı olacaktır (Ceylan, 2010: 8). Buradan hareketle, çalgı eğitiminde sürecin bir bütün olduğunu ve bir önceki basamak ile bir sonraki basamağın birbiriyle harmanlanarak daha olumlu bir sonuca ulaşmanın mümkün olduğunu söylemek doğru olacaktır. Çalgı eğitiminde yanlış öğrenilen bir konunun daha sonraki süreçleri büyük ölçüde olumsuz etkileyeceği de bilinmelidir.

“Çalgı öğretimi, çalgı çalmayı çalgı öğrenmenin gerçekleşmesi ve çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirmek amacıyla uygulanan süreçlerin tümüdür. Bu bir iletişim sürecidir. Çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılır ve davranışlar geliştirilir” (Akkuş, 1996: 164). Çalgı çalmak, bir davranış kazanmak demektir. Kazanılan davranış insanın kişiliğiyle harmanlanarak bir disiplin içerisinde bireyin yaşantısı ve bakış açısıyla birleşerek yeni bir oluşum sağlanmış olur.

Çalgı eğitiminde metotlu çalışma, daha etkili tekniklerin geliştirilmesi, uygulanması ve eğitimde zaman yönetiminin sağlanması açısından zorunludur. İyi bir çalgı öğretim metodunda kolaydan zora düzenlenmiş alıştırmalar, etüt ve çeşitli eserler ile birlikte kuramsal bilgiler ve açıklamalar da yer almalıdır (Ceylan, 2010: 9). Buradan hareketle, sistemli çalışmanın öğrenme sürecini olumlu yönde pekiştirdiğini ve metotla birlikte kazanılan öğrenmenin daha olumlu sonuçlar doğurduğunu söylemek doğru olacaktır.

Müzik eğitimini genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi adı altında üç ana başlıkta ele almıştık. Müzik eğitiminin üç türünde de çalgı eğitimi yer almaktadır. Genel müzik eğitiminde verilen çalgı eğitimi, daha basit ve temel düzeydedir. Genellikle okullarda müzik dersinde blok flüt vb. çalgılarla verilir. Özengen müzik eğitimindeki çalgı eğitiminde ise ilgi ve istek ön planda olduğu için kişinin ilgisine göre istediği çalgının eğitimi verilir bu süreçteki eğitimin başarılı bir sonuca ulaşma ihtimalinin daha yüksek olması muhtemeldir.

“Çalgı eğitimi, bireylere kendi müziksel yaşamlarında çalgıları aracılığıyla müziksel davranışlar kazandırma veya müziksel davranış değişikliği oluşturma süreci olarak tanımlanabilir. Mesleki müzik eğitimi kurumlarından, üniversitelere bağlı eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği ana bilim dallarına, çeşitli çalgı eğitimleri verilmektedir. Bu çalgıları; yaylı çalgılar, üflemeli çalgılar ve mızraplı çalgılar olarak sınıflandırabiliriz” (Öcal, 2014: 3). Eğitimde amaç yeni davranışlar kazandırmaktır, buna göre, çalgı eğitimindeki amaç ise çalgıyla birlikte yeni müziksel davranışlar kazandırmak olmaktadır.

En verimli çalgı eğitiminin mesleki müzik eğitimi içerisindeki çalgı eğitimi olduğunu söylemek mümkündür. Bunun nedeni ise, bilimselliğe dayalı metotlarla birlikte yürütülen bir sürecin yanı sıra bireydeki müzik eğitiminin olmasıdır. Çalgı eğitimi, günümüzde mesleki müzik eğitimi altında güzel sanatlar liseleri, konservatuvar, güzel sanatlar fakülteleri, müzik öğretmenliği bölümleri gibi, birçok eğitim kurumunda verilmektedir. Bu kurumlarda, üflemeli çalgılar, yaylı çalgılar, vurmali çalgılar, telli çalgılar gibi, birçok çalgı grubunun eğitimi mevcuttur. Çalgı eğitimi olarak Eğitimi verilen çalgılardan bir diğeri ise, üflemeli çalgılar ailesinde bulunan, tahta üflemeli grubuna ait olan, klarnet çalgısıdır.

2.1.5. Klarnet Çalgısı

“Klarnet; ağaç üflemeliler sınıfına giren, 1700’lü yıllarda geliştirilmeye başlanan bir enstrümandır. İçine üflenene havanın izlediği yolda sonuna doğru konikleşerek genişlemesini sağlayan silindirik bir yapısı vardır. Üzerinde parmak sayısından daha fazla deliği kapatıp açmaya yarayan madeni perde sistemi mevcuttur” (Selçuk, 2009: 3).

Klarnet perde sistemindeki amaç, parmakların yetişemediği noktalarda bulunan deliklere rahatlıkla ulaşabilmek ve böylelikle çalgıyı icra edebilmektir. Bazı perdelerin amacı seri çalabilmeye yardımcı olmak iken bazı perdelerdeki amaç ise transpoze çalığa olanak sağlamaktır. Günümüzde özel tasarımcılar klarnet perdelerini gümüş kaplama, altın kaplama ya da gümüş perde üzerine işlemeli şekilde üretmektedirler.

Kamış ve ağızlığın birleşim noktasına üflenerek ses elde edilir. Çeşitli ağaçlardan ve metalden üretimi yapılmaktadır. Bu çalgının temel mantığı, diğer tüm üflemeli çalgılardaki mantığa benzemektedir, en belirgin farklılık kamış ve perde sisteminin olmasıdır.

Transpoze bir çalgı olan klarnetin ses alanında üç bölge vardır bunlar pes, orta ve tiz olmakla birlikte her biri sıcak, parlak veya keskin tınılarıyla birbirinden ayrılır. Türkiye’de en çok kullanılan klarnet türü Sol klarnettir. Bunun sebebi ses aralığının ve perde düzeninin Türk müziğine uygunluğudur. Ancak eğitim alanında en çok kullanılan klarnet türü ise Bb (Si bemol) klarnet türüdür. “Türk müziğiyle örtüşmesi sebebiyle Türkiye’de geleneksel müzik icra eden icracılar tarafından G Albert sistem klarnet tercih edilmektedir. Albert sistem G klarnetin en çok kullanıldığı ülke Türkiye olduğu için bu klarnet “Turkish Clarinet” adıyla da anılır” (Selçuk, 2009: 17).

“Yabancı kaynaklarda temel sistem (basic system) olarak da bilinen bu sistemi diğerlerinden ayıran en önemli özelliği, diğer perde sistemlerine göre daha az perde ve pozisyon içermesidir. Türk müziği icrasında sol klarnet tercih edilme sebebi, Türk müziğinin temel dizilerinin sahip olduğu ses frekanslarıyla sol klarnetin ses sahasının uyumlu olması ve bu dizilerle aynı tonlamalarda seslendirme yapılabilmesi nedeniyle parmak pozisyonlarının daha rahat kullanılması ile açıklanabilir” (Çağrı’dan Aktaran Öztürk, 2016: 1).

Ağaç kısmı genellikle, Abanoz veya sedir ağacından yapılır. Bakalit ve metalden yapılan klarnetler de vardır (Soğukçam, 2007: 2).

Günümüz klarnetleri incelendiğinde, birçok ağaç türünden ve çeşitli maddelerden klarnet üretimlerinin yapıldığı görülmektedir. Bu ağaç türlerinin ve maddelerin neler olduğuna değinmek gerekirse;

- Abanoz ağacı
- Zeytin ağacı
- Gül ağacı
- Abanoz tozu (plastik karışımı)
- Ebonit
- Karbon fiber
- Metal
- Mermer (seri üretimi olmasa da yapıldığı bilinmektedir.) şeklinde sıralamak mümkündür.

“Klarnet Abanoz ağacından gül ağacından, zeytin ağacından, Bakalit, Bakırdan, Gümüş ve pirinç gibi metallere yapılır. Fakat Abanoz ağacından yapılan klarnetlerin vermiş olduğu kaliteli sesi veremezler” (Gülsün, 2009: 12).

2.1.6. Klarnet Çalgısının Tarihçesi ve Gelişimi

“Tahta üfleme çalgıların kökeni 20.000 yıl öncesine dayanmaktadır. Bu çağlarda insanlar, içi boş kemiğe, boynuza, bir bambu kamışına ya da bir deniz kabuğuna üflendiğinde sesin oluştuğunu keşfetmişlerdir. Bu keşif sonucunda insanoğlu tahta borular yaparak, üfleme çalgıların ilk örneklerini icat etmiştir” (Melhem, 2016: 4). Bu tanıma göre çalgıların tesadüfi bir şekilde oluştuğunu söylemek mümkün olabilmektedir.

“Klarnetin günümüzde bir orkestra çalgısı ve solo çalgı olarak kabul görmesinin en önemli nedenlerinden birisi ve belki de en önemlisi, akustik yapısında durdurucu bir silindirin varlığı ve bu sayede kendi uzunluğunun iki katı kadar dalga boyunda pes ses elde etmeye olanak tanınmasıdır. Bu tınısal karakter yuvarlak ve koyu bir tonun oluşumuna olanak tanımaktadır” (Şen, 2008: 4). Ek bilgi olarak klarnetin kendine her orkestrada yer bulmasını ister uzun ister kısa sesler olsun bütün sesleri rahatlıkla elde edebilme kabiliyetine bağlamak mümkündür.

Resim 1. Chalumeau (Şalümo)

Klarnet tarih boyunca, orkestralarda ve bandolarda geniş bir kullanım alanı bulmuştur. Klarnetin hem solo hem de oda müziği repertuvarında önemli bir yer tuttuğunu söylemek mümkündür.

Klarnetin ilk olarak ne zaman ortaya çıktığıyla ilgili tereddütler vardır. Ancak atasının köylü kavalı şalümo olduğu düşüncesi genel olarak kabul edilir bir yargıdır (Keskin, 2010: 6).

“Klarneti, ilk olarak Almanya'nın Nürnberg kentinde, 1701 yılında Leipzig'li çalgı yapımcısı Johann Christoph Denner (1665-1707) oluşturmuştur” (Soğukçam, 2007: 1). Şalümo üzerinde çeşitli ilerlemeler sağlanmıştır, bu ilerlemenin sağlanabilmesi için gerekli olan adım, J. C. Denner tarafından atılarak klarnete ulaşılmıştır.

“Korno imal eden babasından çalgı yapımını öğrenen Johann Christoph Denner aynı zamanda iyi bir icracıydı. Çalışmaları daha çok o dönemde var olan tahta üflemlerli çalgıların geliştirilmesi üzerine yoğunlaştı. O dönemde ürettiği flüt, obua ve fagotlar seslerindeki uyum niteliğiyle bütün Avrupa'da aranır oldu. Denner'in iki oğlu da aile geleneğine uyarak çalgı yapıcılığı işini sürdürdüler” (Melhem, 2016: 9).

Denner'in klarnetin keşfine giden süreçte yaptığı ve zaferle sonuçlanan iş ise, şalümodaki düşük ses genişliğini daha kullanışlı bir hale getirmek olmuştur. Denner, 1690 yılında şalümoda yaptığı bu ilk değişikliklerle oluşturduğu enstrümanına şalümoks (chalumeaux) adını vermiştir (Çağrı, 2006: 2).

Bir oktavlık chalumeau üzerinde çalışmaya başlayan Denner'ler, oktav perdesi de eklendikten sonra bir üst oktavı daha elde etmiş oldular. Bütün notaları bu üst oktavda da elde edebilmek için iki yeni perde daha eklediler. Günümüz klarnetine benzemese de chalumeau'dan yola çıkılarak gelinen nokta ilk çağdaş klarnetin doğuşu şeklinde yorumlanabilir.

Resim 2. J.C. Denner Yapımı İlk Klarinetlerden Bir Örnek

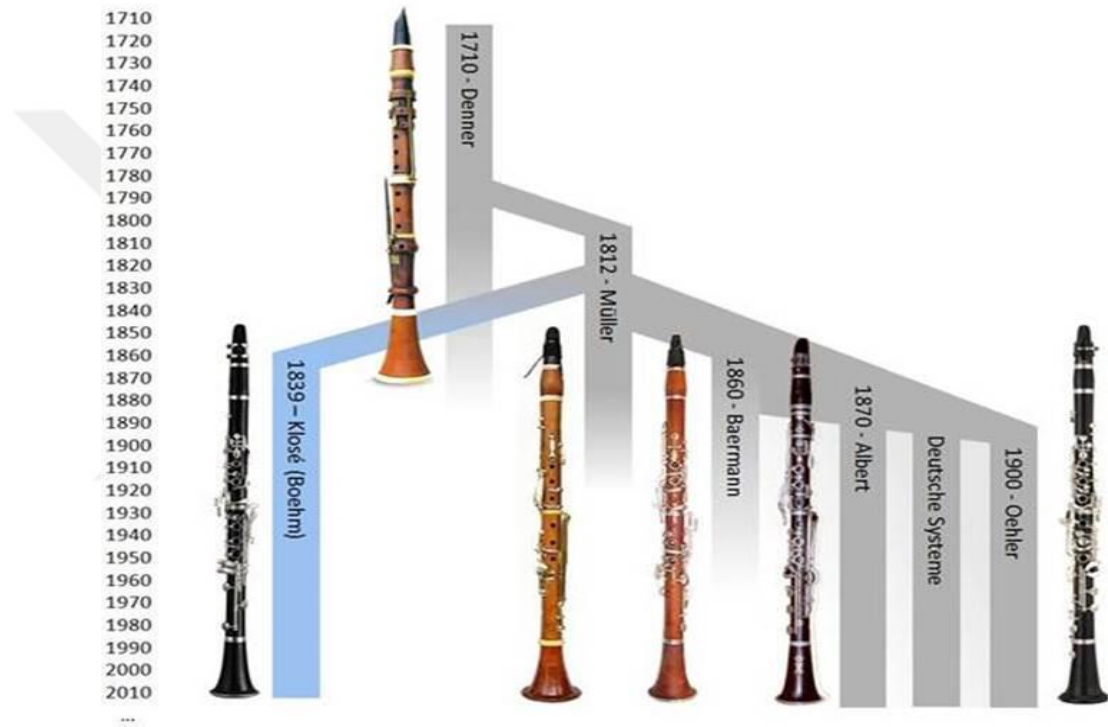
“Batı Avrupa'da XVII. yüzyılda kullanılan Chalumeau klarnetin gelişmemiş ilk şekliydi. Chalumeau sözcüğü Fransızca olup, kamışlı nefesli çalgıların genel adıdır. 1700'lü yıllarda Alman çalgı yapımcısı J.C. Denner (1655-1707) Chalumeau'yu geliştirerek klarnetin ilk şeklini oluşturmuştur” (Kılıç, 2009: 2). Chalumeau (Şalümo), klarnetin atasıdır, kamışlı ve tahtadan olup, nefesli bir çalgıdır.

Resim 3. Jacob Denner Yapımı Anahtarlı Şalümo (19. Y.Y.)

“İlk klarnet kayıt örnekleri 1710 tarihinde Nuremberg’de yapılmış, şehrin bandosunun arşivinde Jacop Denner’den 4 adet klarnet satın alındığı ve bu klarnetlerin bandoda kullanıldığına dair yazılı kayıtlar bulunmaktadır” (Keskin 2010: 7).

İlk klarnet örneklerinin, XVIII. Yüzyıl dönemindeki müziğin içerisinde yer bulmuş olması dikkat çekici bir özelliktir. Bu bilgilerden hareketle, özellikle 18. YY da klarnet yapımçı sayısının arttığını ve klarnet üretiminin hız kazandığını söylemek mümkündür. Ayrıca bu dönemdeki klarnetlerde 5-6 perdeli klarnetlerin yaygın olduğunu görmekteyiz.

Resim 4. Klarnet’in Tarihsel Gelişimine Dair Bir Görsel

2.1.7. Klarnet Sistemleri

2.1.7.1. Alman (Albert) Sistem Klarnet (Iwan Müller)

Alman (Albert) sistem klarnet, 1800’lü yılların başında Iwan Müller tarafından oluşturulmuştur. Müller’den sonra pek çok çalgı yapımcısı tarafından geliştirilmiştir. Albert sistemi klarnet, daha çok Almanya, Türkiye ve Balkanlar’da tercih edilen bir sistemdir (Gülsün, 2009: 5).

“Müller'in keşfettiği perdelerin altına yerleştirilen pedler yünle doldurulmuş deriden veya bağırsaktan yapılıyordu. Bu pedler önceden kullanılan ve tamamen deri veya keçeden yapılanlardan daha esnek ve yumuşaktı. Müller'in pedleri "elastik toplar" olarak adlandırılıyordu ve ped kupalarına yapıştırılıyordu” (Melhem, 2016: 14). Bu bilgilerden hareketle, klarnetin gelişiminde bestecilerin beklentilerinin doğrudan etkili bir faktör olduğunu, başka bir deyişle arz talep doğrultusunda bir ilerleme kaydedildiğini söyleyebiliriz.

“Müller'in, klarnetin gelişimi süreci içerisinde ikinci büyük adımı attığı söylenmektedir. O dönemde klarnet tasarımının önemli bir kolu olan Alman klarnet yapısı, tamamen onun çalışmaları üzerine kurulmuştur. Müller derin bir reformcuymuş ve çalışmaları yıllar boyunca müzisyenlerin ihtiyaçlarını karşıladı” (Kroll'dan Aktaran Çağrı, 2006: 10).

Resim 5. Iwan Müller Tarafından Üretilmiş 13 Anahtarlı Klarnet

Alman Klarnetinin günümüzde kabul gören ve en çok tanınan yapısı Oskar Oehler tarafından Iwan Müller'in çalgısı üzerine geliştirilen modelidir. Oehler, uzun yıllar süren çalışmaları sonunda klarnetin kapaklarını ve mekanik düzenini oldukça kullanışlı hale getirmiştir. Oehler klarneti koyu ses rengi yenilenmiş yapısıyla Alman müzisyenler tarafından kabul görmüş ve günümüze kadar gelmiştir. G(SOL) tonaliteli klarnetlere ait hız yapabilen Albert mekanizmanın ilk çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Oehler klarnetler öncelikli olarak Arthur Uebel ile gelişmeye başlamış sonra Clemens Wurlitzer bu değişim takipçisi olmuştur ve Alman sistem tüm eksik yönlerini kapatmış ve Alman, Balkan, Türk müzisyenlerin tercih sebebi olmuştur. (Terlikol, 2006: 62-63).

Klarnetin gelişimine büyük faydası dokunan diğer yenilikçiler, Hyacinthe Elenore Klose ve Auguste Buffet'tir. Boehm sistemi klarnete uyarlamışlardır ve bu sistem sayesinde klarnetin yapısından kaynaklanan sorunlar azaltılmış ve çalgı günümüzde kullandığımız klarnete dönüştürülmüştür (Melhem, 2016: 5).

Resim 6. Oehler Sistem Klarnetler (Üstte Bb, Altta A Klarnet)

2.1.7.2. Klose ve Boehm Sistem Klarnet

Boehm sistem klarnet, genellikle batı müziğinde kullanılan bir klarnet türüdür. Türk müziğinin Albert sistem sol klarneti benimsediğine değinmiştik. Boehm sistem klarnet, Türkiye’de ağırlıklı olarak bandolarda ve senfoni orkestralarında kullanılmaktadır.

“Klarnet tarihinde en az Müller kadar önemli bir kişi de Hycinthe Klose’dır. 19. yüzyılın ilk çeyreğinde Münihli bir enstrüman yapımcısı ve flütçü olan Theobald Boehm’in çalışmalarından esinlenerek yaptığı yenilikleri klarnete uyarlamış ve günümüzde de “Boehm sistem” olarak bilinen klarneti yaratmıştır” (Şen, 2008: 9).

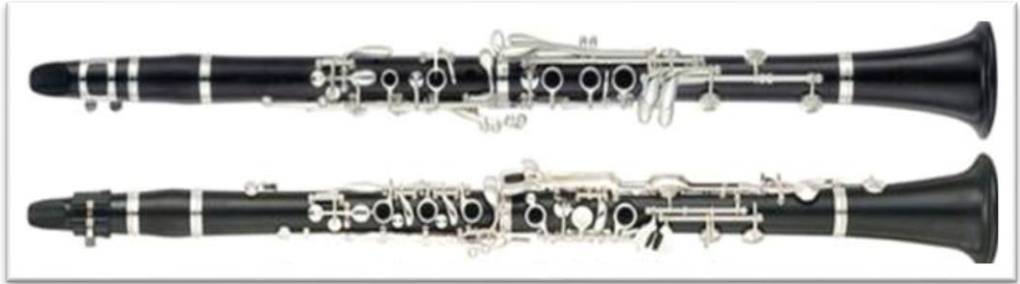
Resim 7. Farklı Donanımlarda Boehm Sistem Klarnetler

“Klose, tasarladığı yeni klarneti, Parisli çalgı yapımcısı Auguste Buffet ile birlikte çalışarak 1843 yılında klarnetin bu formunu tarihsel süreç içerisindeki yerine oturtmuşlardır. 1844 yılında da bu çalgının patentini almışlardır (Şen, 2008: 9).

Resim 8. Klose Tarafından Yapılmış Ses Delikleri ve Kapakçık Örneği

Klosé'nin klarnet alanındaki çalışmalarını daha iyi anlamak için öncelikle, Münihli bir enstrüman yapımcısı ve flütçüsü olan Theobald Boehm'in çalışmalarını ve sadece birkaç yıl önce flütün tasarımında nasıl bir çığır açtığını incelemek gerekir. Boehm, denemeleri sonucunda parmağın bir deliği kapatırken aynı anda başka bir ton halkasını kapatabileceğini, böylece başka bir perdeyi kullanarak belli bir mesafedeki farklı bir deliği kapatabilecek halka-perde dizilerini icat etmiştir. (Brymer'den Aktaran Çağrı, 2006: 11).

Resim 9. Boehm (üstte) ve Oehler (altta) Sistem Klarnetler

“Klosé-Buffet klarneti (Boehm klarneti de denmektedir) bugünkü gibi 17 adet perde ve 6 yüzüğe sahipti ve o günden bugüne çok az değişikliğe uğradı. Buffet 1844 yılında bu klarnetin patentini aldı” (Salman, 2006: 5).

Günümüz klarnetlerine baktığımızda temel iki sistem üzerine ilerleme kaydedilmiştir. Bulardan biri, Müller (Albert) sistem (Oehler sistemi Müller olarak görebiliriz) ve Klose (Boehm) sistem klarnetlerdir. Aralarındaki en temel fark perde düzenidir.

2.1.8. Türkiye’de Klarnet Tarihi

Türkiye’de klarnet kullanımı 19. yüzyılın başlarından beri varlığını sürdürmektedir. Türk Müziği’nde kullanımının ise İbrahim Efendi ile başladığı bilinmektedir. Daha sonra Şükrü Tunar ve Mustafa Kandıralı icraları, birer ekol olarak kabul görmüş ve bugünkü Türk klarnet kültürünün ve tarzının oluşmasında büyük rol oynamıştır.

“Klarnetin Türk Müziğinde yerini alması pek kolay olmamıştır. Bunda Türk Müziğinin tonal sistemi önemli bir etkidir. İbrahim Efendi Türk Müziğinin tonal sistemini klarnette başarıyla uygulamıştır. Avrupa’da yaygınlık kazanmış bazı çalgılar, kısa zamanda Osmanlı’da da tanınmış ve kullanılmıştır. Klarnet de bu çalgılardan biridir” (Kılıç, 2009: 7). Türk Müziği’ndeki ses özelliklerinin, batı müziğinden farklı olması, klarnetin batı müziğinde oturmuş yapısını tamamen değiştirmiş olmasına sebep olmuştur. Bu değişikliklerin en temel nedeni ise Türk müziğindeki makamsal yapıda mevcut komalı seslerdir.

Avrupa’da keşfedilen bazı çalgılar, ülkemizde ilk kez Muzıka-i Hümayun’da yer almıştır. Guiseppe Donizetti, Muzıka-i Hümayun’da eğitimlik yaptığı dönemde, Avrupa’da kullanılan çalgıların saray bandosuna girişini sağlamıştır. “Guiseppe Donizetti, Muzıka-i Hümayun’da kullanılmasını uygun gördüğü bu çalgıların öğretilmesi için, Avrupa’dan yabancı eğitimler de getirtmiş olup bu eğitimler arasında “glarnet” üstadı olarak bilinen ve “Tüysüz” lakabıyla anılan Francesco da vardı” (Çağrı, 2006: 25).

“Avrupa’da yaygınlık kazanmış bazı çalgılar, kısa zamanda Osmanlı’da da tanınmış ve kullanılmıştır. Klarnet de bu çalgılardan biridir. J.C.Denner ile başlayan ve 18. yüzyılda gelişimini tamamlayan klarnet çok çabuk benimsenerek orkestralardaki yerini almıştır. Ülkemizde Alman sistemi klarnetlerin ilk kez 1825 yılında halk arasında kullanıldığı bilinmektedir” (Soğukçam, 2007: 3).

“Özellikle Ege bölgesinde Trakya da zurnanın yerini almış, Elazığ’da Çığırta denilen sazın yerini almış, Erzurum, Kars, Erzincan dolaylarında zurna ve mey in yerini Akdeniz bölgesinde kavalın yerini almıştır” (Gülsün, 2009: 11). Bu yörelerden özellikle Elâzığ ilinde klarnetin yaygınlaşması farklı bir araştırma konusu olabilecek niteliktedir. Elâzığ komşu illerinde zurna kullanılmaktadır ancak Elazığ’da klarnet kullanılmaktadır. Bunun sebebini, Elazığ’da (Harput) eskiden batı (Alman, Fransız) kolejlerinin olması ve Saray müziğinin yaygın şekilde icra edilmesi olarak görmek mümkündür.

“Elâzığ-Harput Müziğinde Klarnet sazının kullanım yoğunluğu ve birçok yöreye göre öneminin belirgin ölçüde göze çarptığı, icra şekli bakımından da farklılıklar gösterdiği genel olarak bilinmektedir. Harput Müziği ile ilgili olarak daha önce yapılan çalışmalarda Klarnet’in bu mûsikîde önemli bir saz olduğu vurgulanmaktadır” (Tunç, 2015: 1).

Albert sisteminde üretilen G Sol klarnet çeşidi, musikimizde Türk Müziğine özgü yapısı ve ses genişliği ile tanınmaktadır. Ülkemizde 1900’lü yıllardan günümüze kadar Albert sistemi sol klarnet icra edilmektedir. Klarnetin Türk Müziği icrasındaki üslubu ve kullanımının öğrenilmesi, Türk Müziğinde yer almaya başladığı yıllardan beri sürekli aktarım şeklinde devam etmiştir. Bu aktarım sürecinde usta çırak ilişkisi etkili olmuştur.

2001 yılında Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarında Alman sistem klarnet eğitimi akademik ortamda ders olarak verilmeye başlanmıştır (Gülsün, 2013: 19).

2.1.9. Klarnet Ailesi

Klarnet ailesi birçok karar sesinden ve farklı sistemlerden (Boehm, Albert) oluşan bir ailedir. “Klarnet ailesi birçok karar sesinden ve farklı sistemlerden (Boehm, Albert) oluşan bir ailedir. “Tüm dünyadaki senfoni orkestrası, opera orkestrası, tiyatro ve caz orkestralarında kullanılan tahta nefesli sazlar grubundan klarnet, en kalabalık ve çeşitli aileye sahiptir” (Şen, 2008: 11).

2.1.9.1. Bas Klarnet

“Bas klarnet, soprano si bemol klarnetten bir oktav aşağıda ses verebilen bir klarnet çeşididir. Kalın sesleri koyu, karanlık, madeni orta sesleri ise normal klarnetin orta seslerindeki parlaklıktan biraz daha soluk bir tını özelliğine sahiptir. Ağır ve büyük bir hacme sahip olduğundan, gövdesine bağlı bir ayaklığı bulunan basklarnet, orkestra ve armoni mzıklarinde kullanılır” (elik, 2008: 15).

Resim 10. Bass Klarnet

2.1.9.2. La Klarnet

“Si bemol klarnetten biraz daha uzundur. Si bemol klarnetten yarım ses aşağıda duyulur. Senfoni orkestralarında kemana uygun yazılmış pasajlar, la klarnet ile seslendirilir. Yumuşak bir tona sahip olan la klarnet Yunan ve Balkan mzıklarinde de kullanılır” (elik, 2008: 12).

Resim 11. La Klarnet

2.1.9.3. Mi Bemol Klarnet

Mi bemol klarnet, klarnet ailesinin en küçük boyutlu bir üyesidir (Çağrı, 2006: 17). Notanın çalındığı yerden küçük üçlü yukarıda duyulur. Ses rengi açık ve parlak olan, mi bemol klarnet genellikle orkestra, bando da kullanılır. Diğer klarnetlerden rahatça ayırt edilen çok parlak bir ses rengine sahiptir. Özellikle tiz seslerde çok sert ve keskindir. Ses aralığı si bemol klarnete göre daha sınırlıdır.

Resim 12. Mi Bemol Klarnet

2.1.9.4. Sol Klarnet

Turkish clarinet olarak ta bilinen Sol klarnet, Türk müziğinde kendine farklı bir yer edinmiştir. Türk Müziğine uygunluğunun sebebini Gerek perde düzeni gerekse karar sesiyle açıklamak mümkündür. Perde sistemindeki düzen Albert (Alman) sistemidir, bu perde düzeni boehm sisteme göre daha sadedir ve bu sadelik Türk Müziğinin makamsal yapısına kolaylık sağlamaktadır. Karar sesinin Sol olması ise birçok makamda transpoze kolaylığı sağlamasından dolayı uygunluk göstermektedir. Balkanlarda ve Türkiye’de yaygın olarak kullanılan Sol klarnet, korolarda, orkestralarda, fasıllarda ve popüler müziğimizde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Klarnet, Türk Müziğini içerisinde kendine farklı bir yer edinebilmiş ve geleneksel çalgılar arasına girebilmiş bir çalgıdır. Türk Müziği icralarında, peşrevler, köçekçeler, sirtolar, longalar, oyun havaları ve fasıllarda önemli bir yere sahip olup, farklı bir yorum sağlamaktadır (Şen, 2008: 19).

Resim 13. Sol Klarnet

2.1.9.5. Si Bemol Klarnet

“Sİ bemol klarnet ses rengi açık, parlak ve kendisine özgü olan kendine has bir ses yapısı ve dört oktavlık ses genişliği sayesinde, birçok yapıtta kullanılan bir klarnettir. Yazılması gereken nota gerçekte çıkaracağı sesin bir perde yukarıdır. Orkestra ve bandolarda kullanılır” (Çelik, 2008: 11).

Si bemol klarnet Türkiye’de, genellikle bando ve senfoni orkestralarında kullanılmaktadır. Birçok enstrüman için güç olan çabuk ezgilerle işlenmiş pasajlarda, armoni müziklerinde si bemol klarnetin varlığı sayesinde kolayca seslendirme yapılabilmektedir. Alman sistem Sib (Bb) klarnet ise, halk müziği eserlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Resim 14. Si Bemol Klarnet

2.1.9.6. Do Klarnet

“Do klarnet si bemol klarnete göre daha küçük çaptadır ve bir tam ton yukarıda duyulmaktadır. Si bemol klarnete göre daha sert ton kalitesi bulunmaktadır. Piyano ile birlikte seslendirildiğinde transpozeye ihtiyaç duyulmamaktadır. Bestecilerin do klarneti, teknik açıdan çok özellikle renk amacıyla kullandıkları düşünülmektedir” (Demirçe, 2010: 9).

Resim 15. Do Klarnet

2.1.9.7. Alto Klarnet (Mi Bemol)

“Alto Klarnet, Mi bemol klarnetten bir oktav aşağıdadır. Ses rengi kolayca ayırt edilebilen bir özelliğe sahiptir. Diyapazona göre duyuluşu, bir büyük altılı aşağıdandır. Diğer klarnetlerden büyük olması nedeniyle alto klarnetle çalışmaya 15-16 yaşlarında başlanması önerilir” (Çelik, 2008: 14).

Resim 16. Alto Klarnet

2.1.9.8. La Bemol Klarnet

“Grubun bu üyesi, la bemol soprano olarak adlandırılır. Pikola grubunun hayatta kalan tek üyesidir. Daha çok Avrupa ve Avustralya’daki bandolarda kullanılır. Bazı klarnet koro ve müziklerinde la bemol klarnet için yazılmış eserler vardır. İtalya’da Ripamonti’nin la bemol klarneti, Müller ve Boehm sistemde yaptığı bilinmektedir” (Çağrı, 2006: 23).

Resim 17. La Bemol Klarnet

2.1.9.9. Kontrabas Klarnet

“Kontrabas klarnet, si bemolden ve bas klarnetten bir oktav aşağıda duyulmaktadır. Hem metal hem de ağaçtan yapılır. Kontrabas klarnet için yazılmış eserler olmasına rağmen bunlar pek duyulmamıştır. Çoğu orkestrada kontrabas klarnet bulunmaz. Bu çalgının döz versiyonu 150 cm. olup ağaçtan yapılmaktadır. U şeklindeki silindir yapıya sahip olanı ise metaldir” (ağrı, 2006: 26).

Resim 18. Kontrabas Klarnet

2.1.10. Klarnetin zellikleri

Klarnet, sert ve dayanıklı ağaçlardan genellikle abanoz ağacından yapılan nefesli bir çalgıdır. Her ne kadar ağaç (tahta) nefesli grubuna ait olsa da ebonit ve metalden yapılan klarnetler de vardır. Klarnetler beş parçadan oluşur.

2.1.10.1. Bek (Ağızlık)

Bek, üzerine kamış takılmak suretiyle üflenlen bir parçadır. Takılan kamışlarda kalınlıklarına göre numaralar vardır, genellikle Türkiye’de 1 ya da 2 numaralı kamış kullanılmaktadır. Bu kamışlar diğer kamışlara göre daha ince yapıdadır. Bunun sebebi, yumuşak kamışın alım esnasında komalı seslerin daha rahat elde edilebilmesine olanak vermesidir.

Resim 19. Bek (Ağızlık)

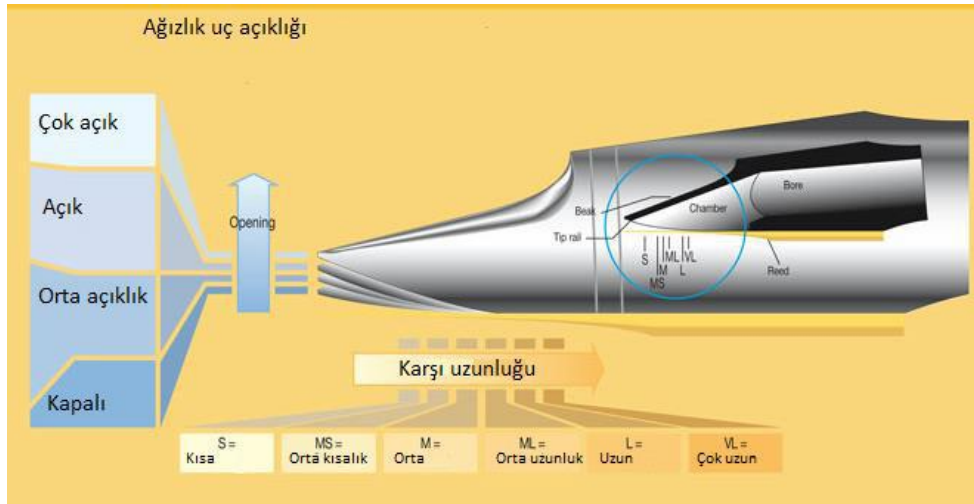
İstenilen yorumu elde etmek için iyi bir bek şarttır. “Sol klarnet” de genelde açık bek kullanılırken “Si bemol klarnet” de kapalı bek kullanılır. Ancak böyle bir kural yoktur, en önemli kriter beki üfleyecek kişinin tarzı ve dudak yapısıdır. Klarnet çeşitlerine göre çeşitli bekler üretilmektedir.

Uzun uç açıklığı olan ağızlıklar kısa uç açıklığı olanlara göre daha fazla diyafram, nefes ve dudak kontrolü gerektirmektedir. Kısa uç açıklığı olan ağızlıklar daha az dudak kontrolü ve yumuşak kamış kullanıldığı için caz çalan müzisyenlerce tercih edilir. Orta uç açıklığı olan ağızlıklar genelde yeni başlayan yorumcular için daha uygundur nedeni ise, çalımının kolay olması ve klarnetin üst oktav geçiş seslerini kolay çıkartılmasındandır. Ağızlıklar fabrikasyon üretim oldukları için marka ve model aynı olsa bile farklı ses rengi ve entonasyona sahip olabilmektedir. (Gingras’dan Aktaran Kılıç, 2013: 91).

Ağızlık hangi materyalden yapılmış olursa olsun, bir klarnet ağızlığının, her zaman kendisine has özellikleri vardır. Bu özelliklerden en temeli ve en önemlisi, bekin dökümü ya da yapımı sırasında ortaya çıkan açıklık ve kapalılık özelliği ile birlikte iç açısının oranıdır. Beklerin klarnet icrasında önemi en az klarnetin ağacının yapısı kadar önemlidir. Günümüzde klarnet bekleri incelendiğinde çeşitli maddelerden bekler üretilmektedir.

“Klarnet ağızlığı ebonit, kristal ve ağaç olarak farklı maddelerden yapılmaktadır. Plastik’in ilk formu olan, sert plastikten yapılan ebonit ağızlık en çok tercih edilen ağızlık türüdür ve üzerinde çeşitli değişiklikler uygulanabilir” (Çelik, 2006:83). Bu değişiklikler neler olabilir diye bakıldığında en çok açıklık ve kapalılık akla gelir.

Resim 20. Bek Uç Açıklığı ve Uzunluğu

Bek, klarnet sanatçısı için en önemli parçadır, her bek her müzisyenin stiline veya dudak yapısına uyum sağlayamaz. Klarnet sanatçıları, özellikle de Türkiye’de bulunan klarnet sanatçıları bekler üzerinde oynamalar yaparlar. Bu oynamalar genellikle bekin uç kısmıyla ve yanak içleriyle ilgili olmaktadır. Bekin uç kısmında zımpara vb. aşındırıcı özellikte gereçler kullanarak bekin açıklığıyla alakalı oynamalar yapılır. Bunun sebebi her bekin her zaman aynı rahatlığı sağlayamamasıdır. Yapılan bu aşındırma işleminin maksadı, rahat bir üfleme imkânı bulmaktır. Profesyonel bir şekilde yapılması gereken bu işlemde, en küçük hatalı işlem bekin bozulmasına sebebiyet verir.

2.1.10.2. Bilezik

Kamışın bek üzerinde üflenecek bir pozisyonda sabit duruşunu sağlayan parçaya bilezik denir. Son yıllarda bileziğin de tonda etkili olduğu, metal ve deriden üretilmiş farklı bilezikler bulunmaktadır (Gülsün, 2013: 21). Önceleri, kamışların beke ip yardımıyla sarılarak tutturulduğu da bilinmektedir.

Resim 21. Deri Bilezik

Resim 22. Metal Bilezik

2.1.10.3. Baril (Barrel, Fıçı)

Klarnette, bekten sonra gelen parçadır. Akort yapma görevini üstlenir. Modeli ve çeşidine göre değişebilir. Baril uzunluk ve kısalığına göre akordu direkt olarak etkiler.

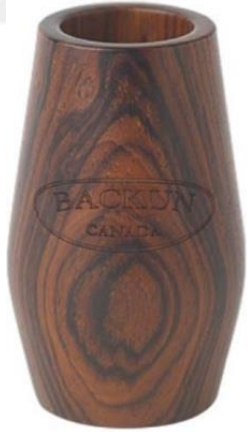
Resim 23. Standart Klarnet Barili

Barilin, 68 mm. ve 70 mm. olmak üzere iki farklı uzunlukta üretimi mevcuttur. Günümüz teknolojisiyle birlikte, bariller de bu yeniliklere göre üretilmektedirler. Yapılan yenilikler barillerin uzunluk ayarlı olmasıdır, bu ayarın beklere uzunluk ve kısalık ayarlamasının yapılabilmesine olanak sağlandığı görülmektedir. Önceden 68 mm. ve 70 mm. uzunluğunda bekler üretilirken, günümüz teknolojisiyle birlikte üretilen ayarlı beklere, 68 mm. ve 70 mm. dışında da farklı uzunluklara erişim olanağı sağlanmaktadır. Bu sayede, klarnet tonunun, pesleştirilip ve tizleştirilmesi mümkün olabilmektedir.

Fıçının iç haznesi klarnetin sesini çok etkilemektedir. Dar iç çapa sahip fıç, klarnetin sesini kısabilir ve tınısını değiştirebilir. Açık hazneye sahip fıçılar, klarnetten daha açık tında ses çıkmasını sağlar. Bu yüzden de son zamanlarda fabrika üretimi fıçılardan ziyade, daha geniş iç çapa sahip fıçılar imal edilmekte ve kullanılmaktadır (Gökçedağ, 2016: 12).

Resim 24. Ayarlı Klarnet Barili

Resim 25. Şişman Klarnet Barili

Günümüzde standart baril ve ayarlı barilin yanı sıra şişman baril de üretilmektedir. Bu tarzda baril üretiminin amacı, daha doygun ve yumuşak bir ton elde etmektir.

2.1.10.4. Üst Gövde

İnce seslere çıkmak için gerekli olan oktav perdesinin bulunduğu yerdir. Hem pes seslerde hem tiz seslerdeki üst notaların çalınması için, gerekli olan perdeler, bu bölümde yer almaktadır. Bu kısımda, baril ve alt gövdenin bağlantı noktası bulunur.

Resim 26. Klarnet Üst Gövde

2.1.10.5. Alt Gövde

Klarnetin alt 3 yüzük tuşunun bulunduğu yerdir. Pes seslerde ve 2. Oktav seslerde alt notaların çalınması için kullanılır. Üst gövde ve kalak parçasıyla bağlantı noktaları mevcuttur. Bu bölüme (şalümo) adı da verilmektedir.

Resim 27. Klarnet Alt Gövde

2.1.10.6. Kalak (Pavillon)

“Klarnetin son parçası olan kalak, kalın seslerin çıktığı yerdir. Klarnetin pes seslerinin rahat çıkmasını sağlar ve silindir biçimindedir. Klarnetin gövdesi silindir biçimindedir. Kalak bölümü ise obuanın kalağına oranla daha geniştir. Dikkatlice yontulup biçimlendirilen bir kamış parçası, ağızlık üzerine takılır. Bu nefes ile titreşime geçirilen kamış parçası boru içindeki hava sayesinde klarnet sesi elde edilir” (Kılıç, 2009: 4).

Resim 28. Standart Kalak

Resim 29. Farklı Üretim Kalak

Kalak kısmı klarnetin tamamlayıcı bir parçasıdır, oktavdaki Si sesi ve pes mi sesinin düzgün çıkmasını sağlar. Günümüz klarnet üreticileri, barile uyguladıkları değişimler gibi kalak üzerinde de görsel manada farklı örnek model çalışmaları yapmışlardır.

2.1.11. Klarnet Eğitimi ve Klarnet Metotları

“Klarnet eğitimindeki en önemli materyaller klarnet metotlarıdır. Bu materyallerin belirlenmesi, klarnet eğitimcilerinin klarnet edebiyatını ve kullanılabilecek metotları tanınması açısından önemlidir. Bu sayede eğitimcilerin, öğrencileri üzerinde geliştirmek istedikleri müzikal yönde istedik davranışları daha etkili, sürekli ve kolay yoldan elde edebilecekleri düşünülmektedir” (Ceylan, 2010: 23). Her çalgı eğitimde olduğu gibi, klarnet eğitiminde de bir yol izlemek ve sistemli bir şekilde ilerlemek, verilen eğitimin hedefleri konusunda kolaylıklar sağlamaktadır. Metotlar sayesinde, verilecek olan eğitim süreci daha sistemli ve daha düzenli olmaktadır.

Metodun ne olduğuna değinmek gerekirse, “Çalgı eğitiminde; öğrencinin teknik ve müzikal açıdan sistematik olarak ilerlemesini sağlamak amacıyla aşamalı olarak düzenlenmiş alıştırma, etüt ve yapıtlardan oluşturulan kılavuz kitaplar çalgı öğretim metodu olarak adlandırılabilir” (Çimenden Aktaran Ceylan, 2010: 23).

“Klarnet eğitimcilerinden ilk akla gelen isimler; Lefevre, Klose, Baerman, Müller, Beer, Tausch'dır. 19.yüzyılda verdikleri metotlar günümüzde halen kullanılmaktadırlar. Özellikle Klose' un klarnetin gelişmesinde büyük etkisi olmuştur” (Ferat'tan Aktaran Soğukçam, 2007: 5).

➤ Klarnet eğitimindeki hedef davranışları (Ceylan, 2010) şu şekilde sıralamıştır;

1. Klarneti ve parçalarını tanıyabilme
2. Doğru bir duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilme
3. Dudak pozisyonunu uygulayabilme
4. Üfleyerek ses üretebilme
5. Diyafram nefes tekniğini doğru kullanabilme
6. Klarnette notaların parmak pozisyonlarını uygulayabilme
7. Uzun ve legato sesleri üfleyebilme

8. Dizi ve aralık etütlerini çalabilme
9. Klarnetteki diyezli ve bemollü notaları çalabilme
10. Gamları çalabilme
11. Eşlikli eserler ve düetlerle, birlikte çalmayı kavrayabilme
12. Staccato ve dil çalışmalarını uygulayabilme
13. Farklı varyasyonlardaki dil ve bağ çalışmalarıyla klarnette artikülasyonu uygulayabilme
14. Daha önce çalınan gamların arpejlerini çalabilme
15. Düet veya eşlikli eserlerle öğretim yılı sonunda bir konser icra edebilme.

Yapılan araştırmalarda, literatür taraması ve internet taraması sonuçlarında, Batı Müziği ile ilgili çeşitli klarnet metotlarına ulaşılmıştır.

- Batı Müziği klarnet eğitiminde kullanılan bazı metotlar;
  - Joseph Beer klarnet metodu,
  - Franz Tausch klarnet metodu,
  - Jean Xavier Lefevre klarnet metodu,
  - Rozanov klarnet metodu,
  - Groussin klarnet metodu
  - Magnani klarnet metodu,
  - Iwan Müller klarnet metodu,
  - Frederic Berr klarnet metodu,
  - Klose klarnet metodu,
  - Klose's Conservatory Method For the Clarinet,
  - Galper klarnet metodu,
  - Jack Snavely (Clarinet Method Studies For The Beginning Student)
  - University of North Texas, College of Music (Clarinet Handbook)
  - A New Tune A Day klarnet metodu,
  - Carl Baermann klarnet metodu

Yapılan araştırmalarda, literatür taraması ve internet taraması sonuçlarında, Türk Müziği ile ilgili çeşitli klarnet metotlarına ulaşılmıştır.

- Türk Müziği klarnet eğitiminde kullanılan bazı metotlar;
  - Serkan Çağrı “sol klarnet metodu”,
  - Levent Gökçedağ “Türk Müziği sol klarnet metodu I”,
  - Levent Gökçedağ “Türk Müziği sol klarnet metodu II”,
  - Metin Gülsün “Türk Müziğinde klarnet eğitimi”,
  - Kâmil Özler “klarnet metodu” (İçerik olarak Batı Müziği eserleri mevcuttur),
  - Anıl Çelik “Bir Nefesle Klarnet” klarnet metodu,
  - Eftal ve Buğra Dodur “Sol klarnet metodu”.

Örnek metot içerikleri vermek gerekirse;

- Metin Gülsün’ün “Türk Müziğinde klarnet eğitimi” metodu, içerik olarak şu şekildedir;
  - Metodoloji
  - Klarnet tarihi
  - Alman sistem klarnet
  - Boehm sistem klarnet
  - Türk Müziğinde klarnet
  - Klarnete ilişkin temel bilgiler
  - Klarnet tutuş pozisyonu
  - Klarnet dudak ve üfleme pozisyonu
  - Parmak pozisyonları
  - Türk Müziğinde klarnet icra şekilleri
  - Alman sistem klarnetin Türk Müziğine uygulanmasında başvurulan temel müzik bilgileri
  - Nota değerleri
  - Değiştirici işaretler
  - Bağ işaretleri
  - Türk Müziğinde dizi meydana getirmeye yarayan dörtlü ve beşliler

- Türk Müziği makam dizileri
- Türk Musikisinde usuller
- Klarnet etütleri
- Oktav sol el etütleri
- Oktav sağ el etütleri
- Oktav natürel ses etütleri
- Diyezli etütleri
- Bemollü etütler
- Esli (sus) etütler
- Dilli etütler
- Senkoplu etütler
- Triole etütler
- Karışık etütler
- Türk Müziğinde kullanılan makamların uygulama etütleri ve örnekleri (Buselik makamı, Rast makamı, Uşşak makamı, Hüseyini makamı, Kürdi makamı, Hicaz makamı, Hicazkâr makamı, Nihavent makamı ve Kürdili Hicazkâr makamı)

- Levent Gökçedağ “Türk Müziği sol klarnet metodu I”, içerik olarak şu şekildedir;
- Klarnetin tanımı
  - Ağzılık (bek), Fıçı, Üst gövde, Alt gövde ve Kalak tanımları
  - Klarnetin tarihçesi
  - Klarnetin türleri (Mi bemol klarnet, Si bemol klarnet, La klarnet, Alto klarnet, Bas klarnet ve Sol klarnet)
  - Sol klarnet ses genişliği
  - Klarnetin tınlama bölgeleri
  - Klarnetin teknik özellikleri
  - Osmanlı’da klarnet
  - Klarnetin Türk Müziğine girişi
  - Klarnetin Türk Müziğindeki yeri ve önemi
  - Klarnette duruş ve tutuş pozisyonları
  - Klarnette dudak pozisyonu ve nefes tekniği

- Nefes teknikleri ve diyafram alıştırmaları (soluk alma, soluk tutma ve soluk verme)
- Doğru solunum alışkanlığı kazandırmaya yönelik alıştırmalar
- Temel müzik teorisi notları
- Sol klarnet parmak pozisyonları tablosu
- Üst ve alt bölümde bulunan natürel notaları tanıma
- Birlik natürel notalarla çalışma, ikilik ve birlik nota çalışmaları, dörtlük ve ikilik nota çalışmaları, Legato (bağlı) aralık çalışmaları, üçlü aralık çalışmaları, dörtlü aralık çalışmaları, beşli aralık çalışmaları, altılı aralık çalışmaları
- Üç dörtlük ölçülerde çalışmalar
- İki dörtlük ölçülerde çalışmalar
- Oktav perdesi kullanılarak alt ve üst bölüm natürel notalarla çalışmalar
- Alt ve üst bölüm natürel notalarla legato çalışmaları
- Üçlü aralık, dörtlü aralık, beşli aralık çalışmaları
- İki dörtlük ölçülerde sekizlik nota çalışmaları
- Birinci ve ikinci bölümde yer alan natürel notalarla karma çalışmalar
- Üçlü aralık, dörtlü aralık, beşli aralık, altılı aralık, yedili aralık, sekizli aralık çalışmaları
- Noktalı dörtlük nota çalışmaları
- Sekizlik nota çalışmaları
- Noktalı sekizlik nota çalışmaları
- Senkop (aksatım) nota çalışmaları
- Onaltılık nota çalışmaları
- Sekizlik notalarla bağımsız geliştirme çalışmaları
- Üçleme çalışmaları
- Onaltılık notalarla bağımsız geliştirme çalışmaları
- Kromatik nota çalışmaları
- Oktav perdesi kullanarak kromatik nota çalışmaları
- Batı klarnetleri parmak pozisyonları (Si bemol, Mi bemol ve La klarnet)

➤ Jack Snavely (Clarinet Method Studies For The Beginning Student), içerik olarak şu şekildedir;

- Embouchure (Ağızlık)
- Blowing (Üfleme)
- Hand Positions (El Pozisyonları)
- Reeds (Kamış)
- Tonguing (Dil Vuruşu)
- Tips to the students (Öğrencilere ipuçları)
- Listening and Phrasing (Dinleme ve İfade Etme)
- The Alto Clarinet (Alto Klarnet)
- The Bass Clarinet (Bas Klarnet)
- Performing on the Alto and Bass Clarinets (Alto ve Bas Klarnetlerde İcra)
- Musical Signs and Terms (Müzikal İşaret ve Terimler)
- Fingering chart For Clarinet Boehm System (Boehm Sistem klarnet İçin Parmak Taplosu)
- Lesson 1 (4/4'lük yazılmış bir çalışmadır, içerik olarak birlik nota ve birlik eslerle birlikte bemollü ve diyezli notalara yer verilmiştir. 18 adet egzersiz mevcuttur.)
- Lesson 2 (4/4'lük yazılmış bir çalışmadır, içerik olarak birlik notalar majör ve minör kalıplarla birlikte verilmiş aynı zamanda bağlı nota çalışmaları mevcuttur. 17 adet egzersiz bulunmaktadır.)
- Lesson 3 (4/4'lük yazılmış bir çalışmadır, içerik olarak ikilik ve birlik nota çalışmaları mevcuttur. 17 adet egzersiz bulunmaktadır.)
- Lesson 4 (4/4'lük yazılmış bir çalışmadır, içerik olarak birlik, ikilik ve dördlük notalardan oluşmaktadır. 12 adet egzersiz bulunmaktadır.)
- Lesson 5 (3/4'lük ve 4/4'lük yazılmış bir çalışmadır, içerik olarak birlik, ikilik ve dördlük notalardan oluşmaktadır aynı zamanda natürel ve arızalı notalardan oluşmaktadır. 13 adet egzersiz mevcuttur.)
- Lesson 6 (3/4 ve 4/4'lük yazılmış çalışmalarıdır, içerik olarak Do, Sol, Re ve Fa majör eserler mevcuttur. 16 adet egzersiz bulunmaktadır.)
- Lesson 7, Lesson 8, Lesson 9, Lesson 10, Lesson 11, Lesson 12, Lesson 13 and Lesson 14 (bu kısımlarda çeşitli besteler ve egzersizler mevcuttur.)

➤ Universty of North Texas, College of Music (Clarinet Handbook), içerik olarak şu şekildedir;

- Register Slurs
- Legato/Tuning Studies
- Schmidt Chromatic Studies
- Diminished Seventh Arpeggios
- Diminished Seventh Arpeggios (combined)
- Whole Tone Patterns on E and F#
- Whole Tone Patterns on F and G
- Seventh Chord Exercises
- Fourths
- Fourths (combined)
- Tritones

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, konu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Ceylan (2010). Başlangıç eğitiminde kullanılan klarnet metotlarının incelenmesiyle ilgili araştırmasında, başlangıç düzeyinde klarnet eğitimi veren öğretim kurumlarında kullanılan klarnet metotlarının tespitini yapmıştır. Yöntem olarak, kaynak tarama yöntemini kullanmıştır. Bulgulara ulaşmak için, uzman eğitimci ve klarnet icracılarına anket uygulamıştır. Evren olarak Türkiye’de klarnet eğitimi verilen kurumlardaki klarnet eğitimcilerini seçmiştir. Ulaşılan sonuçlara baktığımızda, Türkiye’de başlangıç klarnet eğitimi veren öğretim kurumlarından araştırmaya katılan kurumların tamamında H. Klosé Klarnet Metodunun kullanıldığı belirlenmiştir. Bunun sebebinin eğitim kurumlarında kullanılan klarnet türünün Fransız sistem klarnet olması olarak belirtmiştir. Klosé klarnet metodunun bazı eksik kalan yönlerini tamamlamak amacıyla yardımcı metotlara başvurulduğunu, bu metotların, Groussin klarnet metodu, Rozanov klarnet metodu, Magnani klarnet metodu, A New Tune A Day klarnet metodu olduğunu belirtmiştir.

Çağrı (2006). Avrupa’da ve Türkiye’de klarnetin tarihsel gelişimi, Türk Müziği icrasında klarnet çeşitlerinin ses sahaları ve parmak pozisyonları bakımından uygunluğunun incelenmesiyle ilgili araştırmasında, klarnetle ilgili kuramsal bilgiler vererek, klarnet sistemlerinden bahsetmiştir. Yine devamında, klarnet türlerine değinerek, bu bağlamda dokuz çeşit klarnetin genel bilgilerini vererek gerekli tanımlamaları yapmıştır. Çalışmanın devamında, klarnetin Türk Müziğine girişi, Türk Müziğindeki yeri ve önemi ve ilk dönemde yetişen önemli Türk Müziği klarnetçileri hakkında bilgiler vermiştir. Çalışma sonucunda ise, klarnetin ses sahaları ve piyanoya göre duyularının gösterildiği, Si bemol ve mi bemol klarnetin parmak pozisyonları ve transpoze zorluğu bakımından Türk müziği icrasına elverişli olmadığı, La klarnetin ses sahası ve parmak pozisyonu bakımından birçok dizi üzerinde kullanışlı olduğu, Türk müziği icrasında sol klarnet tercih edilme sebebinin, Türk müziğinin temel dizilerinin sahip olduğu ses frekanslarıyla sol klarnetin ses sahasının uyumlu olması ve bu dizilerle

aynı tonlamalarda seslendirme 196 yapılabilmesi nedeniyle parmak pozisyonlarının daha rahat kullanılması gibi neticeleri elde etmiştir.

Çelik (2008). Klarinet sanat dalında eğitim süreciyle ilgili araştırmasında, klarinet, klarinet çeşitleri, klarinetin özellikleri, üfleme ve nefes kullanımına dair genel açıklamalara yer vermiştir. Klarinet eğitiminde, eğitim sürecine katkıda bulunacak parmak pozisyonları ve çalışma yöntemlerine yer vermiştir. Klarinet eğitimcilerinin rolünün önemini vurgulamıştır. Ayrıca klarinet sanatçısı yetiştirilmesiyle ilgili katkı sağlayacak yolları anlatmıştır.

Demirçe (2010). Konservatuvarlardaki klarinet bölümü öğrencilerinin diyafram geliştirme yöntemleriyle ilgili araştırmasında, çalışmanın konuya yönelik yapılan ilk çalışma olmasının önemine değinmiştir. Klarinet öğrencilerinin, diyaframlarını doğru kullanma düzeyleri ve diyafram nefeslerini geliştirmeye yönelik araştırmalar yapmıştır. Araştırmada verilere ulaşmak için, kaynak tarama ve anket uygulama tekniklerini kullanmıştır. Araştırmanın kuramsal çerçevesinde; klarinet, klarinetin tarihi, klarinet çeşitleri ve Türkiye’de klarinet tarihi gibi konulara yer vermiştir. Anket sonucunda, klarinet öğrencilerinin diyafram kullanımına yönelik ilk dersten itibaren genel bilgileri öğrendikleri ve diyafram kullanımıyla ilgili öğrencilerin öğretmenleriyle birlikte uygulamalı olarak çalışma yaptıkları gibi sonuçlara ulaşmıştır. Ayrıca öğrencilerin, diyafram kullanımının önemine dair yeteri kadar bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Gülsün (2009). Alman sistem klarinetlerin Türk Müziğine uygulanmasıyla ilgili araştırmasında, Alman sistem klarinetin Türk müziği sistemine uyarlanması ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Klarinetin tarihi, perde sistemi, Alman ve Fransız klarinetlerin perde sistemlerinden bahsetmiştir. Müzikle ilgili temel bilgilerin yanı sıra, klarinetle ilgili olarak, tutuş pozisyonları, üfleme pozisyonları, dudak ve üfleme pozisyonları hakkında bilgiler vermiştir. Yine Türk Müziğinden belirlemiş olduğu dokuz makamla ilgili temel bilgileri vererek, klarinet etütleri düzenlemiş ve icra edilmesiyle ilgili açıklamalar yapmıştır. Ayrıca Alman ve Fransız klarinetlerin tercih sebeplerini belirlemek amacıyla klarinet çalan müzisyenlere sorular yönelterek röportaj yapmıştır.

Keskin (2010). Eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği anabilim dalları klarnet öğrencilerinin diyafram nefesi kullanma durumlarıyla ilgili araştırmasında, klarnet eğitiminde, diyafram kullanımının önemi ve nefes kullanma düzeylerini belirlemek amaçlı, betimsel olan bu çalışmayı yapmıştır. Araştırmada verilerin sağlanabilmesi için, kaynak tarama ve anket tekniklerini kullanmıştır. Anket sonuçlarını analiz etmek için istatistiksel yöntemleri kullanmıştır. Ayrıca öğrencilerin diyafram nefesi kullanma düzeylerini saptamak amacıyla kamera kayıtları yapmış ve bu kamera kayıtları alanında uzman klarnet sanatçısı ve klarnet eğitimcisi tarafından değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda ise, anket verilerine göre öğrencilerin bilgili oldukları, kamera kayıtlarının incelenmesine göre öğrencilerin çoğunun diyafram nefeslerini etkili kullanamadıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

Kılıç (2013). Klarnet ağızlıklarının önemi ve farklılıklarıyla ilgili çalışmasında, klarnet ağızlıklarının gelişimleri ve farklılıklarının, klarnet performansı üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Klarnet çalan kişilerin, ağızlık seçimindeki kriterlerini incelemiştir. Araştırma için daha önce yapılan çalışmalardan araştırmalar yapmış ve klarnet çalanlarla, üreticilerden görüş almıştır. Verilerin toplanması için kaynak tarama ve sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğini kullanmıştır. Türkiye’de kullanılan klarnet ağızlıklarını incelemiş ortak ve farklı yönlerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca Türkiye’de bu konuyla ilgili yeterince çalışmanın olmadığı sonucuna varmıştır.

Melhem (2016). Çağlar boyunca klarnet çalgısının gelişimiyle ilgili çalışmasında, klarnetin ortaya çıkışından itibaren bugünkü haline kadar, değişim ve özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca klarnetin yapısı, bölümleri ve klarnet türleriyle ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Klarnet çalgısının, tarihsel gelişimiyle birlikte, en önemli klarnetçiler ve en önemli klarnet eserleri hakkında da bilgiler verilmiştir. Klarnetle ilgili olarak Türkçe kaynak yetersizliğine değinmiştir.

Özparlak (2011). Müzik eğitimi kurumlarındaki klarnet eğitimcilerinin klarnet eğitiminin sorunlarına ilişkin görüşleriyle ilgili çalışmasında, klarnet eğitimcilerinin, klarnet eğitimi sürecinde karşılaştıkları sorunların neler olduğuyula ilgili araştırma yapmıştır. Araştırmanın kuramsal çerçevesinde; eğitim, müzik eğitimi, klarnet, klarnetin tarihi, klarnet sistemleri, Türkiye’de klarnet gibi konulara yer vermiştir. Araştırmada verileri elde etmek için, kaynak tarama ve anket yöntemlerini kullanmıştır. Anketin

uygulanması, klarnet eğitimcilerine yönelik olmuştur ve toplam 11 klarnet eğitimcisine ulaşmıştır.

Selçuk (2009). Tampere olmayan seslerin klarnette icrası, bazı basit ve şed Türk Müziği makamlarında klarnet alıştırmalarıyla ilgili çalışmada, Türk Müziğinde kullanılan, tampere olmayan seslerin klarnetle icra edilme tekniklerini incelemiştir. Araştırmanın kuramsal çerçevesinde; klarnet, klarnetin tarihi ve klarnet çeşitleri gibi konulara yer vermiştir. Tampere olmayan sesleri icra ederken kullanılan tekniklerin, klarnetin farklı kısımlarında değişik sonuçlar verdiğini saptamıştır. Ayrıca bu seslerin icra edilmesi için, kolaydan zora öğretecek alıştırma yazmıştır. Türk Müziği makamları ve Batı müziği klarnet alıştırma çalışmalarını inceleyerek bir müfredat geliştirmiştir.

Şen (2008). Türkiye’de yöresel müziklerde klarnet kullanımının incelenmesiyle ilgili araştırmasında, Türkiye’de yedi bölgede 81 ilde klarnet kullanımına dair araştırmalar yapmıştır. Araştırmanın kuramsal çerçevesinde; klarnet, klarnet tarihi, klarnet çeşitleri ve Türkiye’de klarnet tarihi gibi konulara yer vermiştir. Araştırmanın yöntemini, tarama modeline dayalı betimsel çalışma olarak belirlemiştir. Araştırmanın sonuçlarına baktığımızda, klarnet ve Türk Müziği’nde kullanımıyla ilgili yeterli kaynak olmadığı ve üflemeli enstrümanlar içerisinde ayrı bir öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, Türkiye genelinin %67’sinde klarnetin kullanıldığı ve bu kullanımın en fazla Marmara bölgesinde en az ise Güneydoğu Anadolu bölgesinde olduğunu belirtmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Pearson (2000). Teaching the Clarinet Embouchure çalışmada, kaliteli ton üretimi için, üflemenin öneminden bahsetmiştir. Ayrıca klarnet eğitiminde, ilk derslere önem verilmesi gerektiğine değinmiştir. Klarnet eğitiminde ilk derslerin, öğrencilerin kariyerleri açısından ne kadar önemli olduğunu belirtmiştir. Klarnet öğrencilerinin üfleme şekillerinin baştan düzgün kurulmadığı takdirde, bir ton üretim potansiyelinin engellendiğine değinmiştir. Göğüs kaslarının alışılmış pozisyonlara dönme eğilimlerinde oldukları bu bağlamda sürekli çalışmaların önemine değinmiştir. Çalışmalarda yapılacak ayna çalışmalarının, doğru üfleme ve duruşa katkı sağlayacağı ile ilgili önerilerden bahsetmiştir.

Wolber (2011). *Alto Clarinet: The Endangered Species of the American Band* çalışmasında, Alto klarnetin tarihine değinmiştir, bu bağlamda 18. Yüzyılın ortalarından bu yana bandalarda ve üflemeli topluluklarda var olduğundan bahsetmiştir. Bölümlerimde klarnet topluluklarının oluşturulmasının, öğrencilere armoni klarnetlerinde deneyim kazanma fırsatı sağlayacağından, ayrıca arttırılan kapasitenin, üflemeli müzik grubunun çeşitli araçlarını karşılamak için işi çok daha kolay hale getireceğinden bahsetmiştir. Alto klarnet'in Amerikan grubundaki neslinin tükenme yolunu düzeltmenin en iyi yolunun, en iyi bestecilerimizi, klarnet ailesinin tamamını kullanmaya teşvik etmek olduğunu belirtmiştir.

Gradner (2017). *Clarinet Fundamentals A Workbook for Developing Clarinet Technique* çalışmasında, klarnet üzerinde tatmin edici bir teknik geliştirmek için gerekli performans temellerini sunmuştur. Alıştırmalarda uzun tonlar, ölçekler, arpejler, üçler ve çeşitli tekli ve çoklu eklemli çalışmaları içermektedir. Doğru talimatların, yeterli hava kontrolü, doğru ve çevik parmak hareketi, uygun el pozisyonu, esnek tonlama ve eklem doğruluğu ve hızı geliştirmeye yardımcı olduğunu belirtmiştir. Tüm alıştırmalar iki oktav olarak sunulmaktadır. Ayrıca kitap içerisinde, temel modeller (büyük / küçük ölçekler, arpejler) ve üçüncü oktavlar için parmak pozisyonları ile özel parmak izi kaydetmek için bu çalışma kitabının sonunda boş parmak şemaları vermiştir.

Anderson (2014). *How To Play Clarinet For Beginners* çalışmasında, enstrüman çalmanın öneminden bahsederek, bir müzik aleti çalmayı öğrenmenin hayattaki en ödüllendirici olgulardan biri olduğuna değinmiştir. Enstrüman çalarken, bazı mükemmel fiziksel becerilerin geliştirileceği ve beynin diğer faaliyetlerde bulunmayan şekillerde aktive edileceğinden bahsetmiştir. Enstrümanlar içerisinde klarnet seçiminin yapılmasının önemine değinmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda izlenen yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. Bu amaçla, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel bir tarama olup; veriler literatür tarama ve anket yoluyla elde edilerek yorumlanıp değerlendirilmiştir. Bu anlamda, elde edilecek verilerin çalışmanın amaçlarına ışık tutacak nitelikte olması amaçlanmıştır.

“Literatür taraması, araştırılan konuda diğer düşünür, araştırmacı ve uygulayıcıların ürettikleri bilgilerin bulunması, değerlendirilmesi ve sentezlenmesi ile mevcut durumun öğrenilmesi için yürütülen sistemli bir süreçtir” (Booth, Papaionnou ve Sutton’dan Aktaran Karasar, 2016: 94).

Betimsel araştırma, “Betimsel (descriptive) araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmada, en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır, çünkü araştırmacılar bireylerin veya grupların özelliklerini özetler” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016: 23). Betimsel araştırmalar geçmişte ya da hâlâ var olan bir durumu var olduğu hâliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalardır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’de bulunan üniversitelerin, müzik eğitimi veren bölümlerinde (Konservatuvar, Güzel Sanatlar, Eğitim Fakültesi), Klarnet eğitimi olan okullardaki, öğretim görevlileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, yine bu üniversitelerden klarnet bölümü ve klarnet öğreticisi olan okullar arasında, çalışmaya katılmayı kabul eden öğretim görevlileri oluşturmuştur.

Yapılan araştırmalar sonucunda, üniversitelerde bulunan toplam 25 klarnet eğitimcisine ulaşılmıştır. Ulaşılan 25 klarnet eğitimcisi içerisinde toplam 18 kişi ankete katılmayı kabul etmiştir. 18 klarnet eğitimcisinin çalıştıkları üniversiteler şunlardır;

- Çukurova Üniversitesi
- İbrahim Çeçen Üniversitesi
- Gazi Üniversitesi
- Akdeniz Üniversitesi
- Trakya Üniversitesi
- Anadolu Üniversitesi
- Giresun Üniversitesi
- Marmara Üniversitesi
- Kafkas Üniversitesi
- Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi
- Sakarya Üniversitesi
- Van 100. Yıl Üniversitesi
- Munzur Üniversitesi
- Mersin Üniversitesi
- İskenderun Teknik Üniversitesi

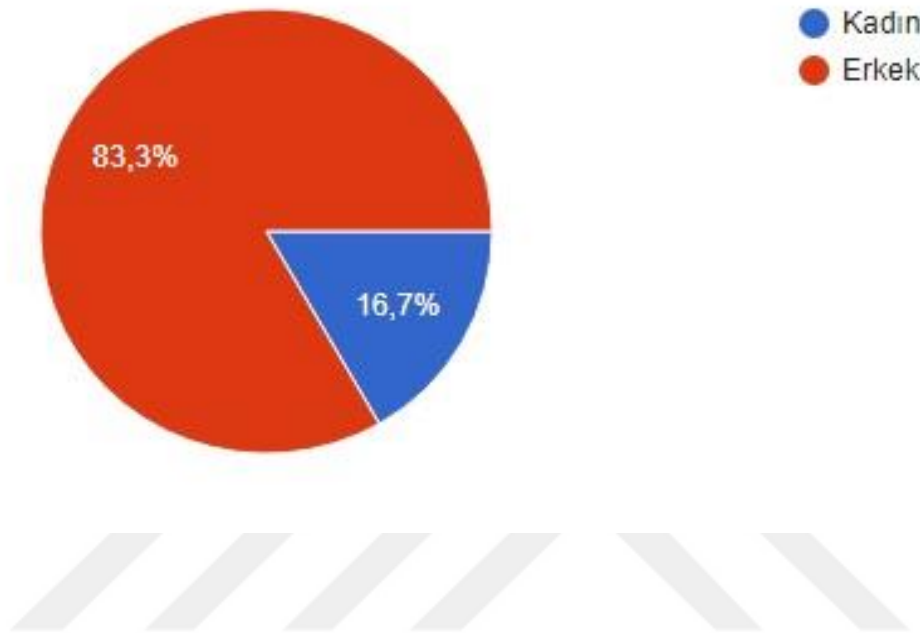
Aşağıda, hangi üniversitelerde klarnet eğitimi olduğu ve hangi üniversitelerle anket çalışmasının yapıldığına dair tablo yer almaktadır.

KLARNET EĞİTİMİNİN OLDUĞU ÜNİVERSİTE VE İLGİLİ BÖLÜMLER			
No	ÜNİVERSİTE ADI	BÖLÜM	ANKETE KATILIM SAĞLANILDI MI
1	Çukurova Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
2	İbrahim Çeçen Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	EVET
3	Gazi Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
4	Akdeniz Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
5	Trakya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	EVET
6	Trakya Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
7	Trakya Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
8	Trakya Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
9	Anadolu Üniversitesi	Konservatuvar	HAYIR
10	Anadolu Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
11	Giresun Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
12	Marmara Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
13	Mimarsinan Üniversitesi	Konservatuvar	HAYIR
14	İstanbul Üniversitesi	Konservatuvar	HAYIR
15	Kafkas Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
16	Kocaeli Üniversitesi	Konservatuvar	HAYIR
17	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	GSF	HAYIR
18	Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	EVET
19	Sakarya Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
20	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Konservatuvar	HAYIR
21	Van 100. Yıl Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
22	Ardhan Üniversitesi	GSF	HAYIR
23	Munzur Üniversitesi	GSF	EVET
24	Mersin Üniversitesi	Konservatuvar	EVET
25	İskenderun Teknik Üniversitesi	Konservatuvar	EVET

Tablo 1. Türkiye’de klarnet eğitiminin olduğu üniversite ve ilgili bölümler

3.2.1. Anket Uygulamasından Elde Edilen Demografik Bilgilere Ait Veriler

Grafik 1. Ankete katılan öğretim elemanlarının, cinsiyet bilgilerine yönelik veri dağılımı

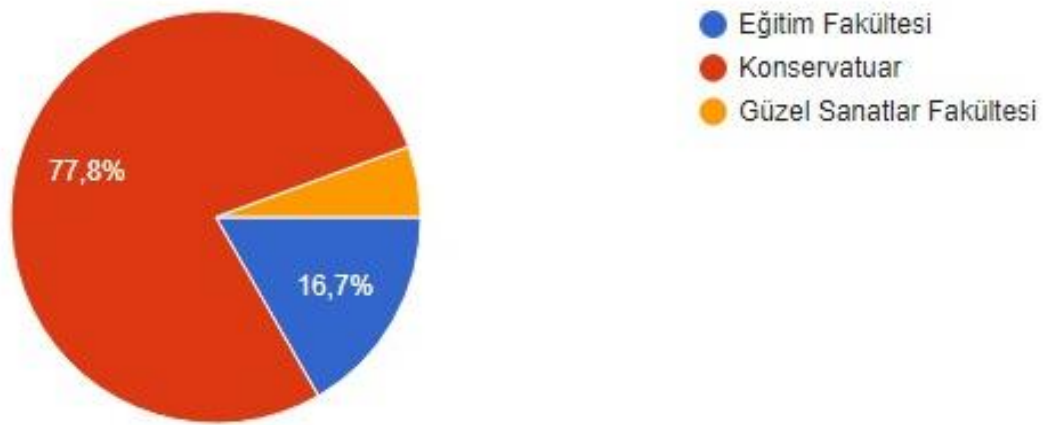
Tablo 2. Ankete katılan öğretim elemanlarının, cinsiyet bilgilerine yönelik veri dağılımı

	<i>f</i>	%
Erkek	15	83,3
Kadın	3	16,7
Toplam	18	100

Uygulanan anket çalışması sonucunda, toplam 18 öğretim elemanına ulaşılmıştır. Ankete katılan öğretim elemanlarının, cinsiyetlerine yönelik veri dağılımına bakıldığında, lisans düzeyinde eğitim veren müzik eğitimi kurumları bünyesinde faaliyet gösteren klarnet bölümlerinde görev yapan klarnet eğitimcilerinin 15'inin erkek (%83,3), 3'ünün kadın olduğu (%16,7) görülmüştür.

Bu durumda, cinsiyete göre en fazla öğretim elemanının, erkek olduğu görülmektedir.

Grafik 2. Ankete katılan öğretim elemanlarının, çalıştıkları kurumlara yönelik veri dağılımı

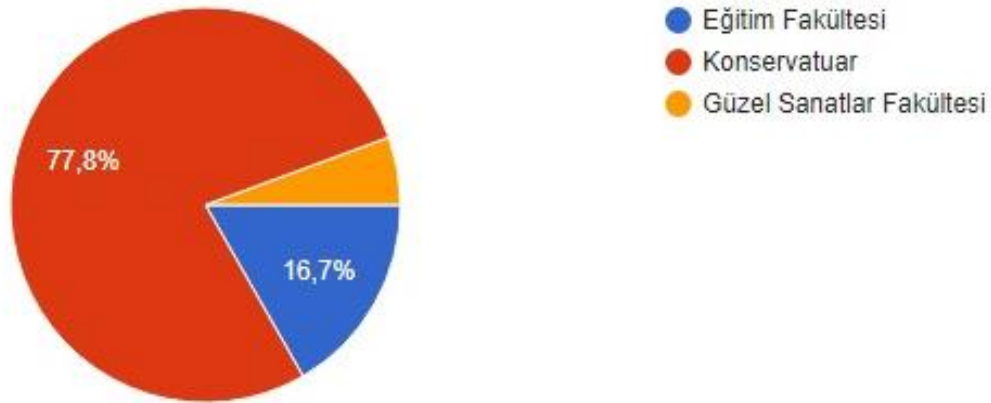
Tablo 3. Ankete katılan öğretim elemanlarının, çalıştıkları kurumlara yönelik veri dağılımı

	<i>f</i>	%
Eğitim Fakültesi	3	16,7
Konservatuvar	14	77,8
Güzel Sanatlar Fakültesi	1	5,6
Toplam	18	100

Uygulanan anket çalışması sonucunda, ankete katılan öğretim elemanlarının, çalışılan kurumlara yönelik veri dağılımına bakıldığında, üniversitelerin Eğitim Fakültesi bölümlerindeki klarnet eğitimcilerinin sayısı 3 (%16,7), Konservatuvarlarda 14 (%77,8), Güzel Sanatlar Fakültelerindeki klarnet eğitimcilerinin sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, çalıştıkları kurumlara göre, en fazla öğretim elemanının olduğu kurumun, Konservatuvar olduğu görülmektedir.

Grafik 3. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mezun oldukları okullara yönelik veri dağılımı

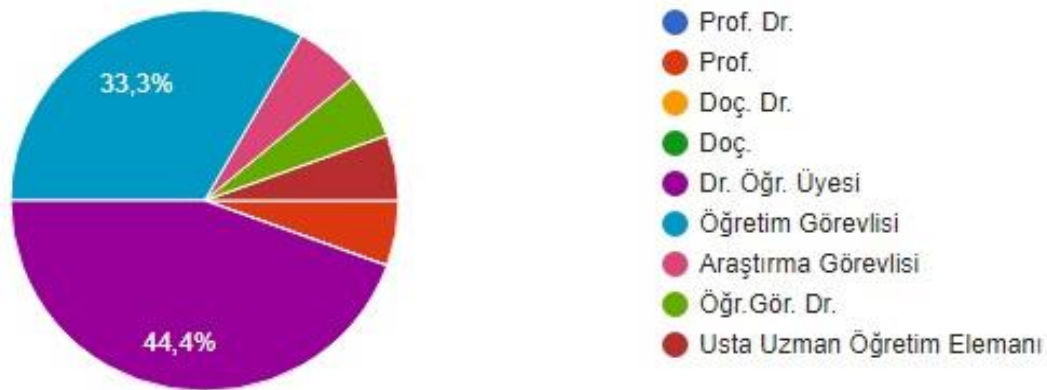
Tablo 4. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mezun oldukları okullara yönelik veri dağılımı

	<i>f</i>	%
Eğitim Fakültesi	3	16,7
Konservatuvar	14	77,8
Güzel Sanatlar Fakültesi	1	5,6
Toplam	18	100

Uygulanan anket çalışması sonucunda, ankete katılan öğretim elemanlarının, mezun oldukları okullara yönelik veri dağılımına bakıldığında, üniversitelerin Eğitim Fakültesi bölümlerinden mezun olan öğretim elemanlarının sayısı 3 (%16,7), Konservatuvar mezunları 14 (%77,8), Güzel Sanatlar Fakültelerinden mezun olan öğretim elemanlarının sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, en fazla mezuniyetin Konservatuvar olduğu görülmektedir.

Grafik 4. Ankete katılan öğretim elemanlarının, unvan dağılımlarına yönelik veri dağılımı

Tablo 5. Ankete katılan öğretim elemanlarının, unvan dağılımlarına yönelik veri dağılımı

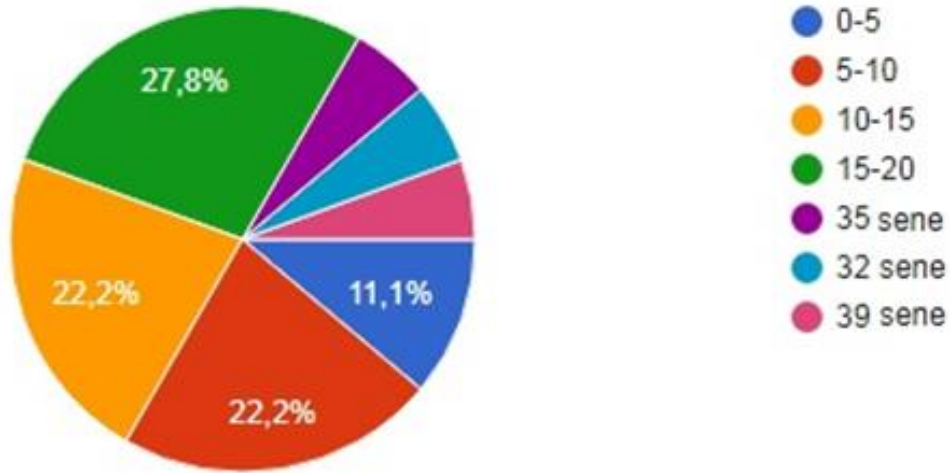
	<i>f</i>	%
Prof. Dr.	0	0
Prof.	1	5,6
Doç. Dr.	0	0
Doç.	0	0
Dr. Öğr. Üyesi	8	44,4
Öğretim Görevlisi	6	33,3
Araştırma Görevlisi	1	5,6
Öğr. Gör. Dr.	1	5,6
Usta Uzman Öğr. Elemanı	1	5,6
Toplam	18	100

Uygulanan anket çalışması sonucunda, ankete katılan öğretim elemanlarının, unvan dağılımlarına yönelik veri dağılımına bakıldığında, Prof. Dr. sayısı 0 (%0), Prof. 1 (%5,6), Doç. Dr. 0 (%0), Doç. 0 (%0), Dr. Öğr. Üyesi 8 (%44,4), Öğretim Görevlisi 6 (%33,3), Araştırma Görevlisi 1 (%5,6), Öğr. Gör. Dr. 1 (%5,6), Usta Uzman Öğretim Elemanı sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, öğretim elemanlarının unvan dağılımlarında, en fazla unvanın Dr. Öğr. Üyesi olduğu görülmektedir.

Grafik 5. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mesleki deneyim sürelerine yönelik veri dağılımı

Tablo 6. Ankete katılan öğretim elemanlarının, mesleki deneyim sürelerine yönelik veri dağılımı

	<i>f</i>	%
0-5 Yıl	2	11,1
5-10 Yıl	4	22,2
10-15 Yıl	4	22,2
15-20 Yıl	5	27,8
Diğer (35 Yıl)	1	5,6
Diğer (32 Yıl)	1	5,6
Diğer (39 Yıl)	1	5,6
Toplam	18	100

Uygulanan anket çalışması sonucunda, ankete katılan öğretim elemanlarının, mesleki deneyim sürelerine yönelik veri dağılımına bakıldığında, 0-5 yıl mesleki deneyimi olan öğretim elemanı sayısı 2 (%11,1), 5-10 yıl 4 (%22,2), 10-15 yıl 4 (%22,2), 15-20 yıl 5 (%27,8), diğer (35 yıl) sayısı 1 (%5,6), diğer (32 yıl) sayısı 1 (%5,6), diğer (39 yıl) sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, en fazla mesleki deneyim süresi ortalamasının, 15-20 yıl olduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için anket yöntemi uygulanmıştır. Anketin uygulanması için Google Formlar kullanılarak sorular oluşturulmuş ve mail yoluyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Bu anket, iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik bilgilerini öğrenmeye yönelik sorular bulunmaktadır. Bu sorular, cinsiyet bilgisi, çalışılan kurum bilgisi, mezun olunan okul türü bilgisi, unvan bilgisi ve mesleki deneyim süresi bilgisi tarzında sorulardır.

İkinci bölümde ise;

- Klarnet eğitiminde, başlangıç süreçlerinde yaşanan durumların tespitine yönelik sorular.
- Klarnet eğitiminde, ders süreçlerinde yaşanan durumların tespitine yönelik sorular.
- Klarnet eğitimcilerinin, metotlarla (planlar, müfredat vs.) ilgili görüşlerinin tespitine yönelik sorular.
- Klarnet eğitimcilerinin, bireysel görüşlerinin (tutumlarının) tespitine yönelik sorular. Şeklinde 4 kategoride, toplam 31 adet soru bulunmaktadır. Ayrıca, kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Uygulanan anketten elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek yorumlanmıştır. Ulaşılan sonuçlarla ilgili frekans, yüzde değerleri, standart sapma ve ortalama değerleri verilmiştir. Ayrıca uygulanan anketin güvenilirliği için Cronbach Alpha testleri uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel sonuçlarına ulaşmak için, Google Forms ve SPSS programı kullanılmıştır.

Sorular	X	Ss
<i>Soru 1</i>	1.67	.69
<i>Soru 2</i>	2.11	.83
<i>Soru 3</i>	2.67	.69
<i>Soru 5</i>	1.78	.65
<i>Soru 6</i>	2.28	1.07
<i>Soru 8</i>	1.28	.46
<i>Soru 10</i>	2.78	1.35
<i>Soru 11</i>	1.33	.48
<i>Soru 12</i>	1.28	.46
<i>Soru 13</i>	1.17	.38
<i>Soru 14</i>	1.83	.71
<i>Soru 15</i>	2.06	.87
<i>Soru 16</i>	1.61	.61
<i>Soru 17</i>	2.83	.86
<i>Soru 18</i>	2.22	.55
<i>Soru 20</i>	1.94	.64
<i>Soru 21</i>	2.39	.85
<i>Soru 23</i>	2.22	.81
<i>Soru 25</i>	2.56	.92
<i>Soru 26</i>	4.17	.71
<i>Soru 27</i>	2.00	.91
<i>Soru 29</i>	1.61	.70
<i>Soru 30</i>	1.50	.51

Tablo 7. 5’li likert tarzındaki soruların standart sapma ve ortalamaları

Yapılan teste göre anket soruları içerisinde, en düşük ortalama soru 13 ($X=1.17$), en yüksek ortalama soru 26 ($X=4.17$), en düşük standart sapma soru 13 ($Ss=.38$), en yüksek standart sapma ise ($Ss=1.35$) olarak görülmektedir.

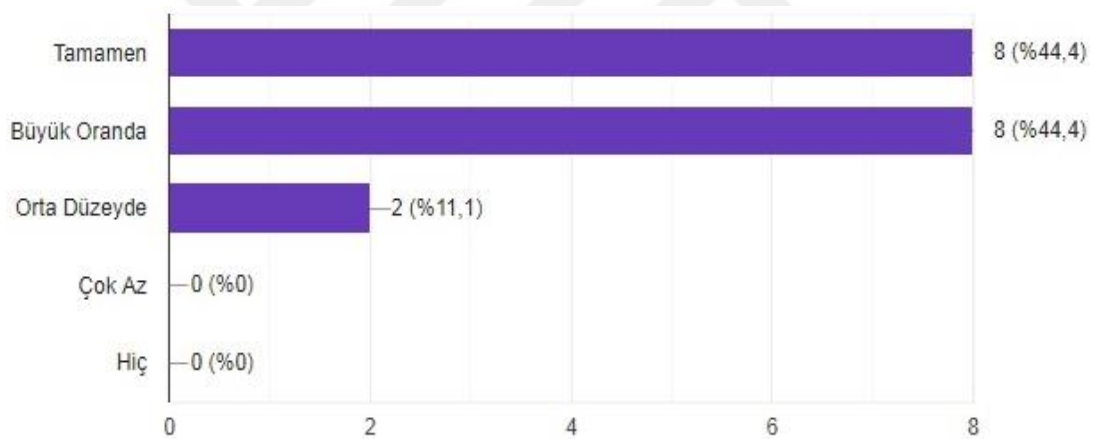
BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, verilerden elde edilen bulgular sıralanacak ve bu bulgular doğrultusunda yorumlar getirilecektir.

➤ Klarnet Eğitiminde, Başlangıç Süreçlerinde Yaşanılan Durumların Tespitine Yönelik Bulgular

Grafik 6. “Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken öğrencilerin fiziksel özelliklerine (el, parmak, diş ve dudak yapısı vs.) dikkat eder misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

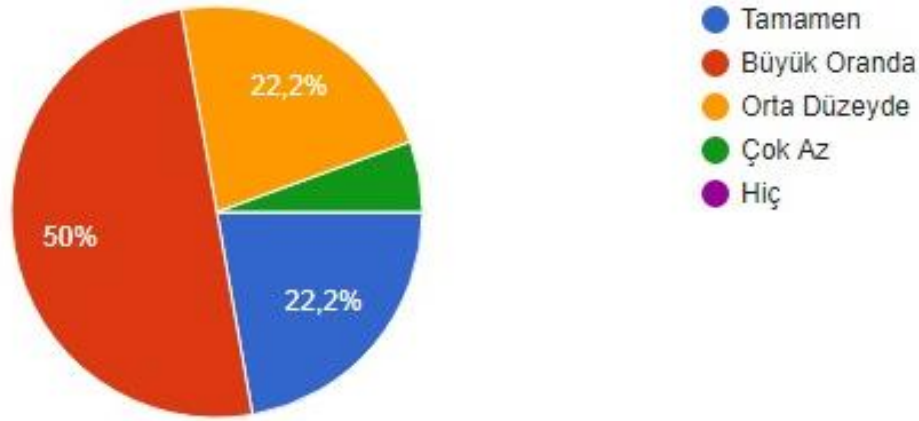
Tablo 8. “Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken öğrencilerin fiziksel özelliklerine (el, parmak, diş ve dudak yapısı vs.) dikkat eder misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	8	44,4
Büyük Oranda	8	44,4
Orta Düzeyde	2	11,1
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken, “Öğrencilerin fiziksel özelliklerine dikkat eder misiniz?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen Katılan sayısı 8 (%44,4), Büyük Oranda katılan 8 (%44,4), Orta Düzeyde katılan 2 (%11,1), Çok Az atılan 0 (%0), Hiç katılan sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken öğrencilerin fiziksel özelliklerine, büyük oranda dikkat edildiği görülmektedir.

Grafik 7. “Klarnet öğrencilerinin önerilen kalitede klarnet edinmeleri, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

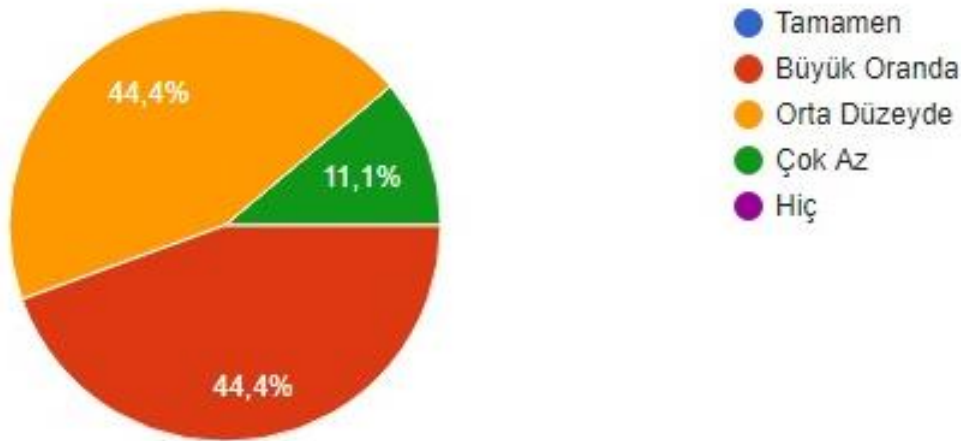
Tablo 9. “Klarnet öğrencilerinin önerilen kalitede klarnet edinmeleri, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	4	22,2
Büyük Oranda	9	50
Orta Düzeyde	4	22,2
Çok Az	1	5,6
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Öğrencilerin önerilen kalitede klarnet edinmeleri, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen önemlidir diyen sayısı 4 (%22,2), Büyük Oranda 9 (%50), Orta Düzeyde 4 (%22,2), Çok Az 1 (%5,6), Hiç önemli bulmayan sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, öğrencilerin önerilen kalitede klarnet edinmelerinin, eğitim kalitesi açısından büyük oranda önemli olduğu görülmektedir.

Grafik 8. “Klarnet algısının maliyetiyle ilgili öğrenciler ne derecede sorun yaşamaktadırlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

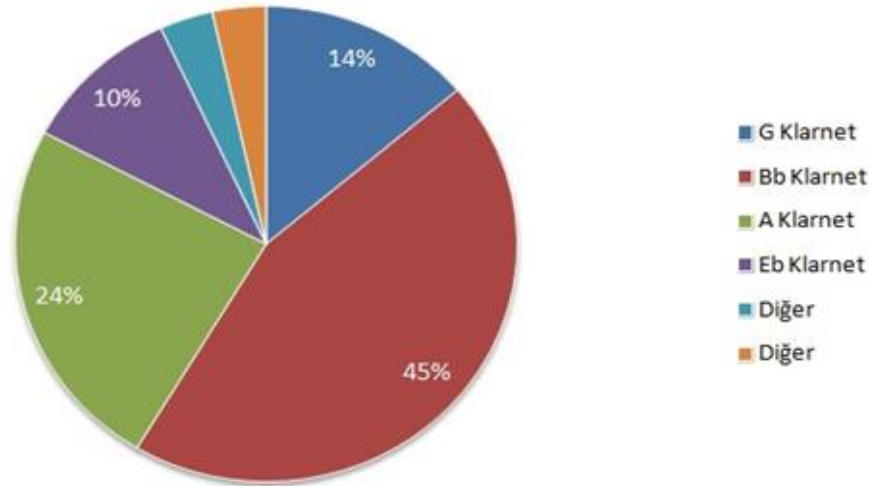
Tablo 10. “Klarnet algısının maliyetiyle ilgili öğrenciler ne derecede sorun yaşamaktadırlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	0	0
Büyük Oranda	8	44,4
Orta Düzeyde	8	44,4
Çok Az	2	11,1
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet algısının maliyeti ile ilgili öğrenciler ne derecede sorun yaşamaktadırlar?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen katılan sayısı 0 (%0), Büyük Oranda katılan 8 (%44,4), Orta Düzeyde katılan 8 (%44,4), Çok Az katılan 2 (%11,1), Hiç katılan sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet çalgısının maliyeti ile ilgili, alınan cevaplara bakıldığında, öğrencilerin sorun yaşadıkları (Büyük Oranda 8 (%44,4), Orta Düzeyde 8 (%44,4)) görülmektedir.

Grafik 9. “Derslerde tercih ettiğiniz klarnet türü hangisidir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

- Diğer seçeneklerinin içeriği aşağıda gösterilmiştir;
  - ✓ Bass Klarnet
  - ✓ Derse göre klarnet tercih edilmez.

Tablo 11. “Derslerde tercih ettiğiniz klarnet türü hangisidir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

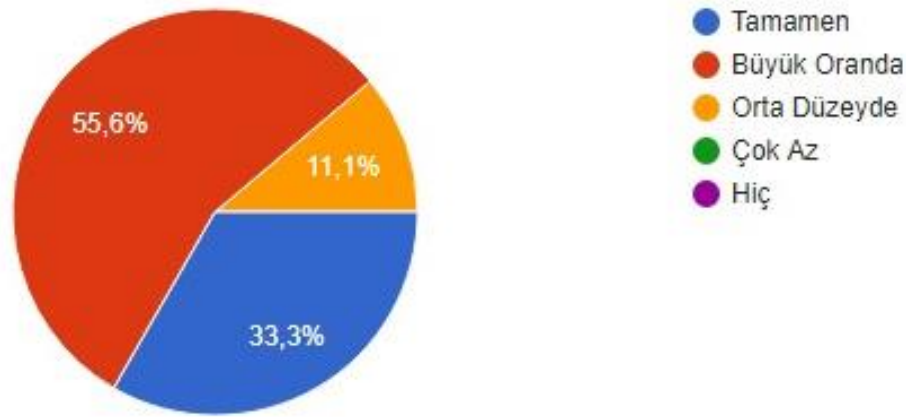
	<i>f</i>	%
G Klarnet	4	14
Bb Klarnet	13	45
A Klarnet	7	24
Eb Klarnet	3	10
Diğer	1	3,5
Diğer	1	3,5
Toplam	29	100

“Derslerde tercih ettiğiniz klarnet türü hangisidir?” Sorusuna yönelik verilen cevapların dağılımına bakıldığında, G Klarnet sayısı 4 (%14), Bb Klarnet 13 (%45), A Klarnet 7 (%24), Eb Klarnet 3 (%10), diğer 1 (%3,5), diğer sayısı ise 1 (%3,5) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitiminde en fazla tercih edilen klarnet türünün, Bb Klarnet olduğu görülmektedir.

Grafik 10. “Bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılması, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

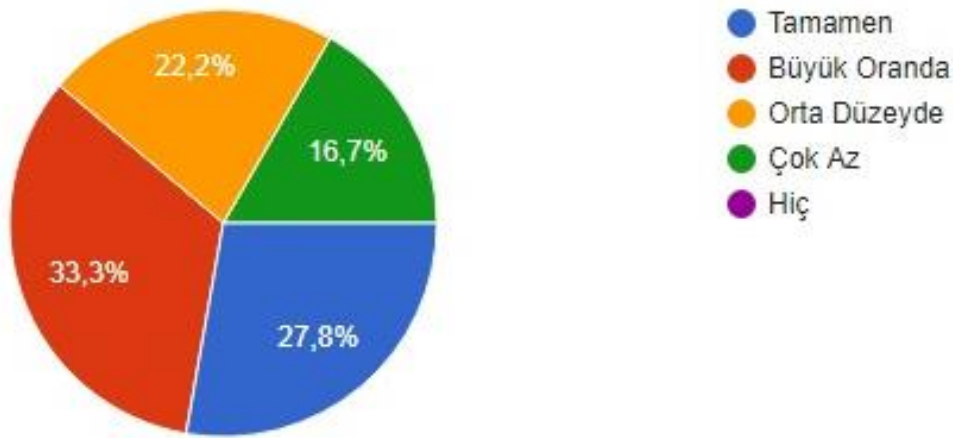
Tablo 12. “Bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılması, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	6	33,3
Büyük Oranda	10	55,6
Orta Düzeyde	2	11,1
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılması, eğitim kalitesi açısından önemli midir?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen önemlidir diyen sayısı 6 (%33,3), Büyük Oranda 10 (%55,6), Orta Düzeyde 2 (%11,1), Çok Az 0 (%0), Hiç önemli bulmayan sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılmasının, klarnet eğitiminin kalitesi açısından büyük oranda önemli olduğu görülmektedir.

Grafik 11. “Klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısı (ortam sıcaklığı, ses yalıtımı vs.) önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 13. “Klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısı (ortam sıcaklığı, ses yalıtımı vs.) önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

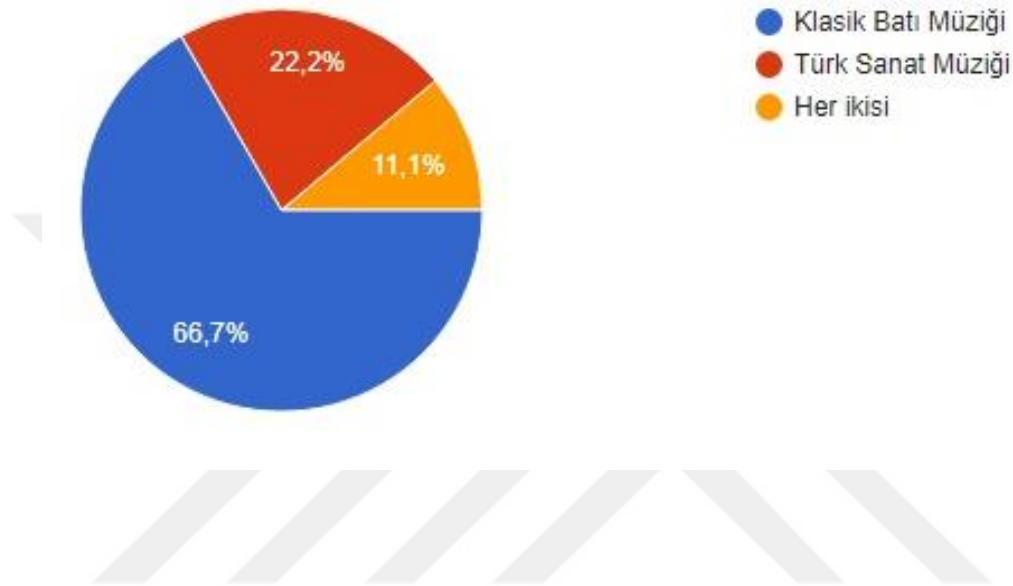
	<i>f</i>	%
Tamamen	5	27,8
Büyük Oranda	6	33,3
Orta Düzeyde	4	22,2
Çok Az	3	16,7
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısı önemli midir?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen katılan sayısı 5 (%27,8), Büyük Oranda katılan 6 (%33,3), Orta Düzeyde katılan 4 (%22,2), Çok Az katılan 3 (%16,7), Hiç katılan sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısının büyük oranda önemli olduğu görülmektedir.

➤ **Klarnet Eğitiminde, Ders Süreçlerinde Yaşanılan Durumların Tespitine Yönelik Bulgular**

Grafik 12. “Klarnet eğitiminde uyguladığınız ders işleyişi hangi müzik türüne yöneliktir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

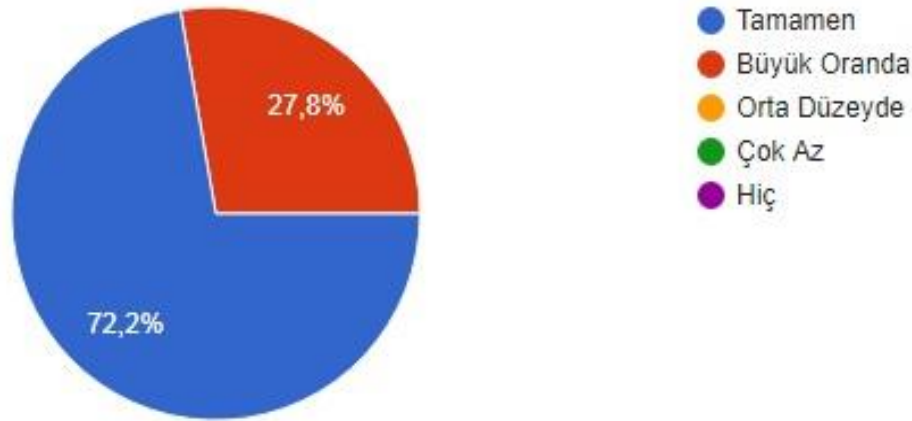
Tablo 14. “Klarnet eğitiminde uyguladığınız ders işleyişi hangi müzik türüne yöneliktir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Klasik Batı Müziği	12	66,7
Türk Sanat Müziği	4	22,2
Her İkisi	2	11,1
Toplam	18	100

“Klarnet eğitiminde uyguladığınız ders işleyişi hangi müzik türüne yöneliktir?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Klasik Batı Müziği diyenlerin sayısı 12 (%66,7), Türk Sanat Müziği diyenlerin sayısı 4 (%22,2), Her İkisi diyenlerin sayısı ise 2 (%11,1) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitiminde uygulanan müfredatın %66,7 oranında Klasik Batı Müziğine yönelik olduğu görülmektedir.

Grafik 13. “Klarnet derslerinin bireysel olarak yapılması gerekliliğine katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

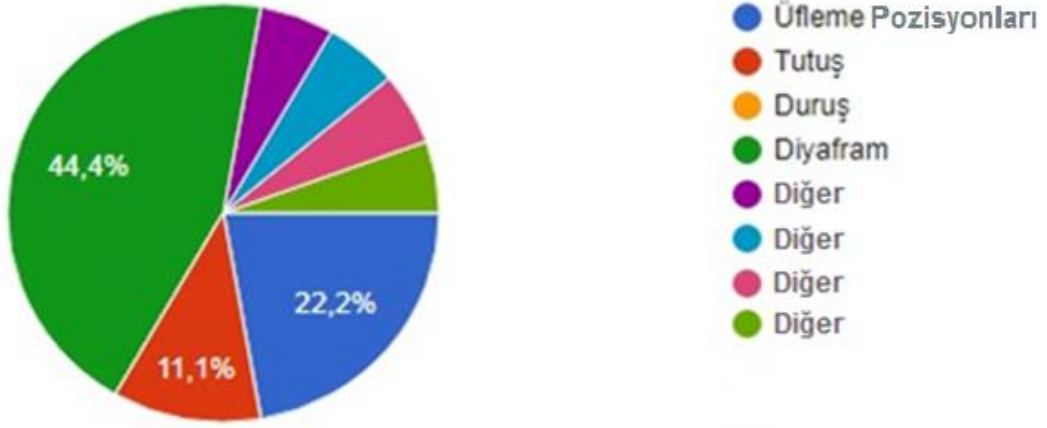
Tablo 15. “Klarnet derslerinin bireysel olarak yapılması gerekliliğine katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	13	72,2
Büyük Oranda	5	27,8
Orta Düzeyde	0	0
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet derslerinin bireysel olarak yapılması gerekliliğine katılıyor musunuz?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen katılan sayısı 13 (%72,2), Büyük Oranda katılan 5 (%27,8), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 0 (%0), Hiç katılan sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet derslerinin bireysel olarak yapılması gerekliliğine %72,2 oranında tamamen katılım ile, derslerin bireysel olarak yapılması gerekliliği görülmektedir.

Grafik 14. “Klarnet derslerinize ilk olarak hangi çalışmayla başlarsınız? Sorusuna verilen cevapların dağılımı

➤ Diğer seçeneklerinin içeriği aşağıda gösterilmiştir.

- ✓ Klarnetin tanımıyla başlarım.
- ✓ Duruş, tutuş, diyafram ve üfleme çalışmalarını aynı anda işlerim.
- ✓ Önce duruş, duruştan sonra diyafram çalışmaları, sonra tutuş, klarnet tutarken iğne diyafram çalışmaları, sonra üfleme aynı zamanda diyafram çalışmaları, klarnet çalışırken aynı zamanda diyafram ve üfleme çalışmaları yaparım.
- ✓ Tutuş ve duruş aynı anda, hemen ardından üfleme çalışmaları yaparım.

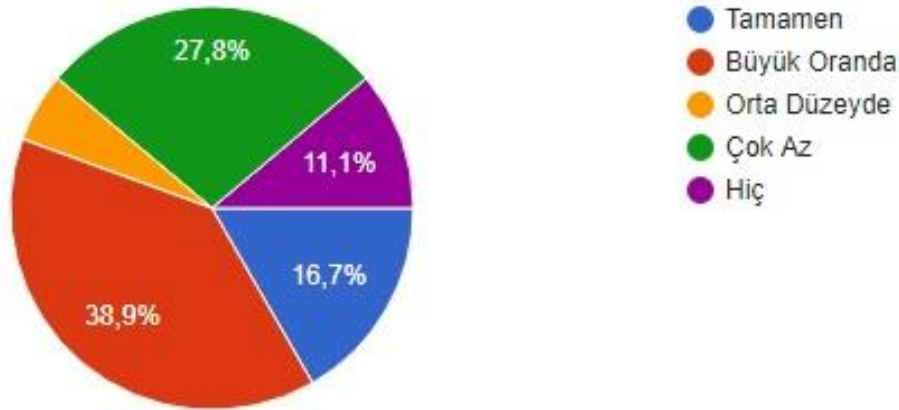
Tablo 16. “Klarnet derslerinize ilk olarak hangi çalışmayla başlıyorsunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Üfleme Pozisyonları	4	22,2
Tutuş	2	11,1
Duruş	0	0
Diyafram	8	44,4
Diğer	4	22,4
Toplam	18	100

“Klarnet öğretimine ilk olarak hangi çalışmayla başlıyorsunuz?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Üfleme Pozisyonları diyen eğitimci sayısı 4 (%22,2), Tutuş diyen sayısı 2 (%11,1), Duruş diyen sayısı 0 (%0), Diyafram diyen sayısı 8 (%44,4), Diğer cevapları veren eğitimcilerin sayısı ise 4 (%22,4) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet öğretimine ilk olarak diyafram çalışmasıyla başlandığı sonucu görülmektedir.

Grafik 15. “Klarnet derslerinde, başlangıç üfleme çalışmalarında ‘Sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır’ yargısına katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

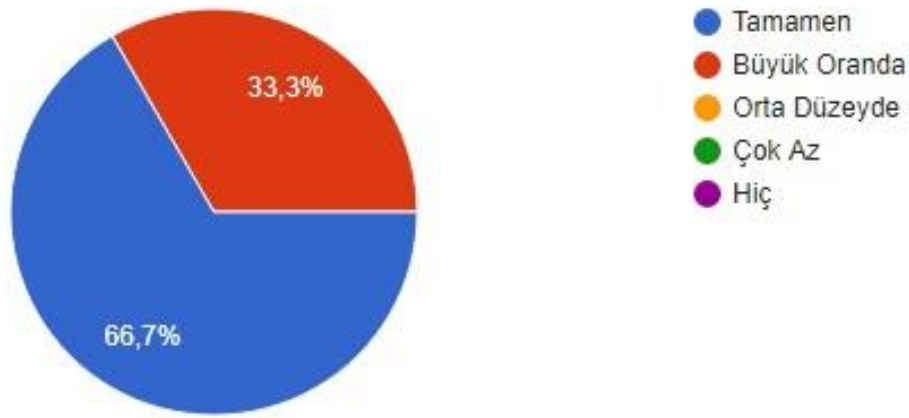
Tablo 17. “Klarnet derslerinde, başlangıç üfleme çalışmalarında ‘Sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır’ Yargısına katılıyor musunuz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	3	16,7
Büyük Oranda	7	38,9
Orta Düzeyde	1	5,6
Çok Az	5	27,8
Hiç	2	11,1
Toplam	18	100

“Klarnet derslerinde, başlangıç üfleme çalışmalarında ‘Sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır’ yargısına katılıyor musunuz?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen Katılan sayısı 3 (%16,7), Büyük Oranda katılan 7 (%38,9), Orta Düzeyde katılan 1 (%5,6), Çok Az katılan 5 (%27,8), Hiç katılan sayısı ise 2 (%11,1) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet öğretiminde ilk üfleme çalışmalarında "sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır" yargısına büyük oranda katılan sayısının fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 16. “Klarnet eğitimi sürecinde, duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 18. “Klarnet eğitimi sürecinde, duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

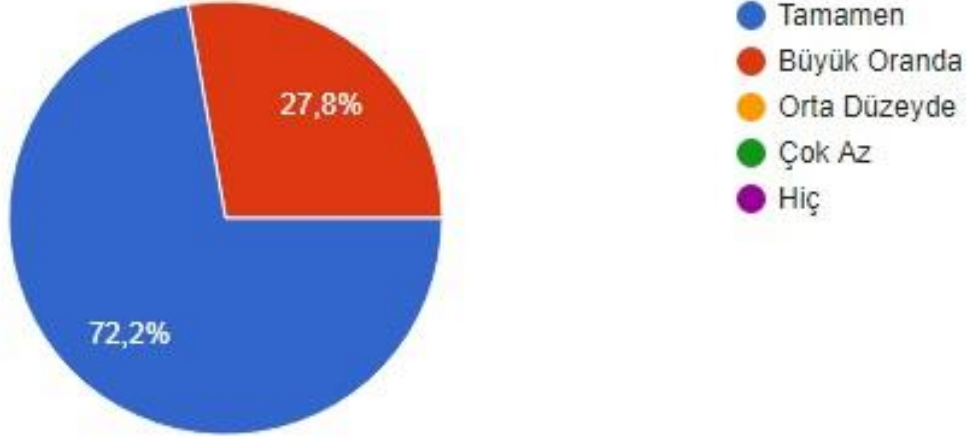
	<i>f</i>	%
Tamamen	12	66,7
Büyük Oranda	6	33,3
Orta Düzeyde	0	0
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitimi sürecinde, duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 12 (%66,7), Büyük Oranda 6 (%33,3), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimi çalışmalarında duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılmasının klarnet eğitimi için önemli olduğu, (%66,7) oranında tamamen seçimiyle görülmektedir.

Grafik 17. “Klarnet eğitimi sürecinde, uzun ve kısa ses üfleme çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

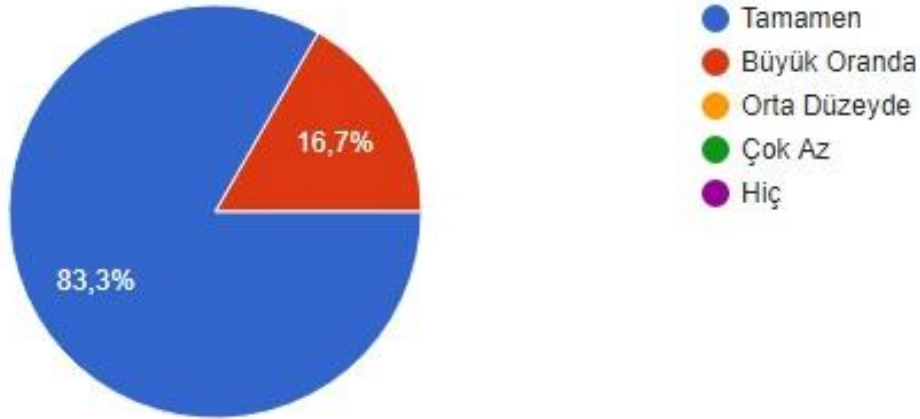
Tablo 19. “Klarnet eğitimi sürecinde, uzun ve kısa ses üfleme çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	13	72,2
Büyük Oranda	5	27,8
Orta Düzeyde	0	0
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitimi sürecinde, uzun ve kısa ses üfleme çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 13 (%72,2), Büyük Oranda 5 (%27,8), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimi çalışmalarının üfleme çalışmalarının sürekli yapılmasının klarnet eğitimi açısından önemli olduğu, (%72,2) oranında tamamen seçimiyle görülmektedir.

Grafik 18. “Klarnet eğitimi sürecinde, entonasyon çalışmalarının sürekli olarak yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

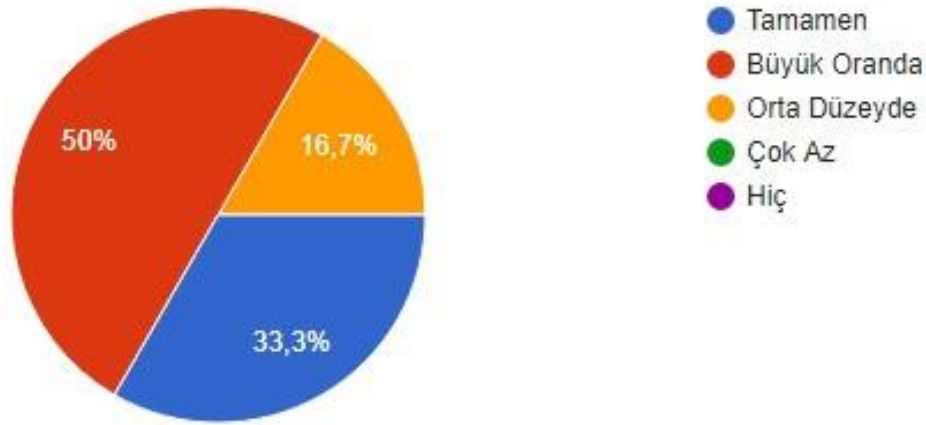
Tablo 20. “Klarnet eğitimi sürecinde, entonasyon çalışmalarının sürekli olarak yapılması önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	15	83,3
Büyük Oranda	3	16,7
Orta Düzeyde	0	0
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitimi sürecinde, entonasyon çalışmalarının sürekli olarak yapılması önemli midir?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 15 (%83,3), Büyük Oranda 3 (%16,7), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimi entonasyon çalışmalarının sürekli yapılmasının klarnet eğitimi için önemli olduğu, (%83,3) oranında tamamen seçimiyle görülmektedir.

Grafik 19. “Klarnet eğitimi sürecinde, öğrencilerinize metronom kullandırma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

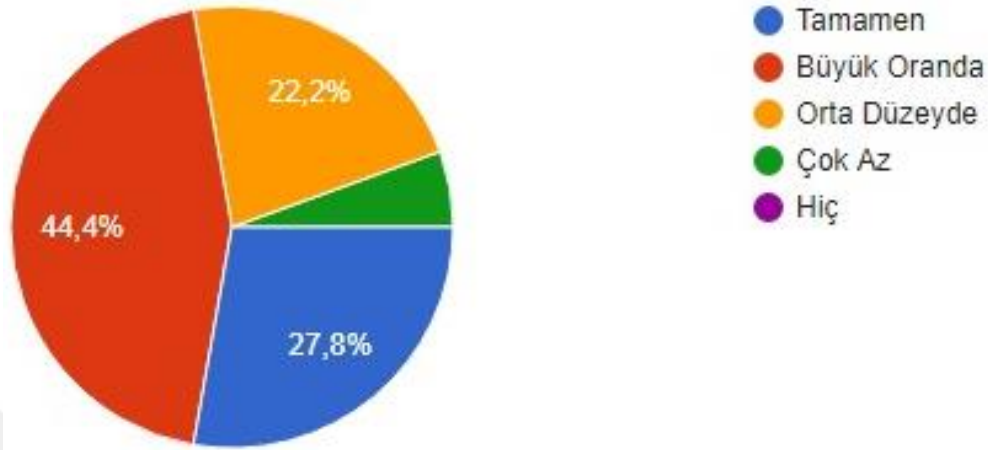
Tablo 21. “Klarnet eğitimi sürecinde, öğrencilerinize metronom kullandırma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	6	33,3
Büyük Oranda	9	50
Orta Düzeyde	3	16,7
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitim sürecinde, öğrencilerinize metronom kullandırma sıklığınız nedir?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 6 (%33,3), Büyük Oranda 9 (%50), Orta Düzeyde 3 (%16,7), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimi sürecinde metronom kullandırılma sıklığının yüksek olduğu büyük oranda seçimiyle görülmektedir.

Grafik 20. “Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğini, öğrencilerinizde görmekte misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

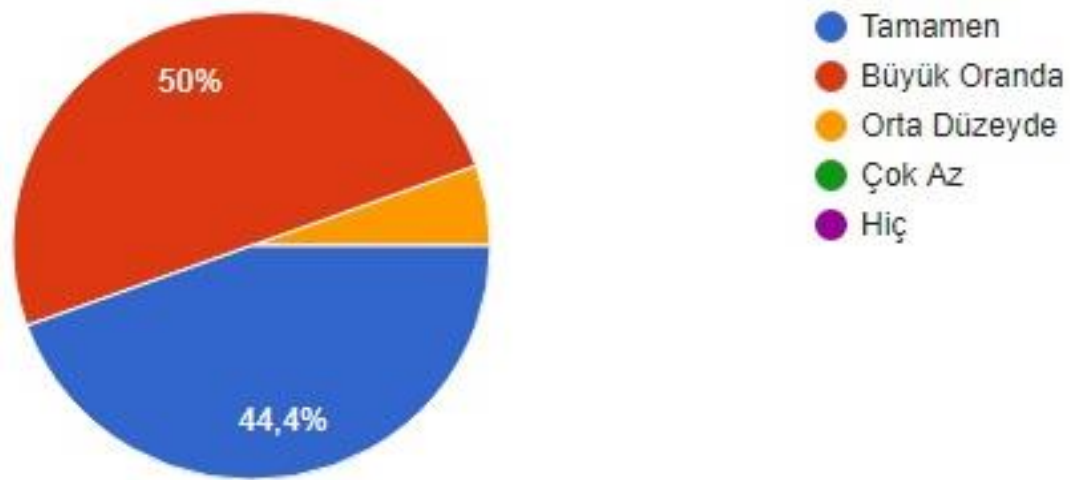
Tablo 22. “Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğini, öğrencilerinizde görmekte misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	5	27,8
Büyük Oranda	8	44,4
Orta Düzeyde	4	22,2
Çok Az	1	5,6
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğini öğrencilerinizde görmekte misiniz?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 5 (%27,8), Büyük Oranda 8 (%44,4), Orta Düzeyde 4 (%22,2), Çok Az 1 (%5,6), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğinin öğrencilerde büyük oranda görüldüğü sonucu görülmektedir.

Grafik 21. “Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki dersler, klarnet eğitimine katkı sağlamakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

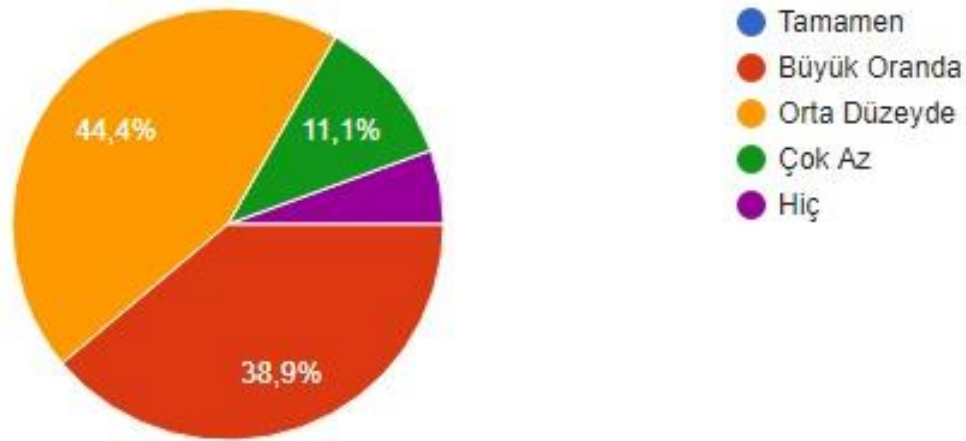
Tablo 23. “Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki dersler, klarnet eğitimine katkı sağlamakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	8	44,4
Büyük Oranda	9	50
Orta Düzeyde	1	5,6
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki dersler, klarnet eğitimine katkı sağlamakta mıdır?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 8 (%44,4), Büyük Oranda 9 (%50), Orta Düzeyde 1 (%5,6), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki derslerin, klarnet eğitimine katkı sağladığı düşüncesi görülmektedir.

Grafik 22. “Klarnet öğrencilerinizin, deşifre (okuma/çalma) becerilerini yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

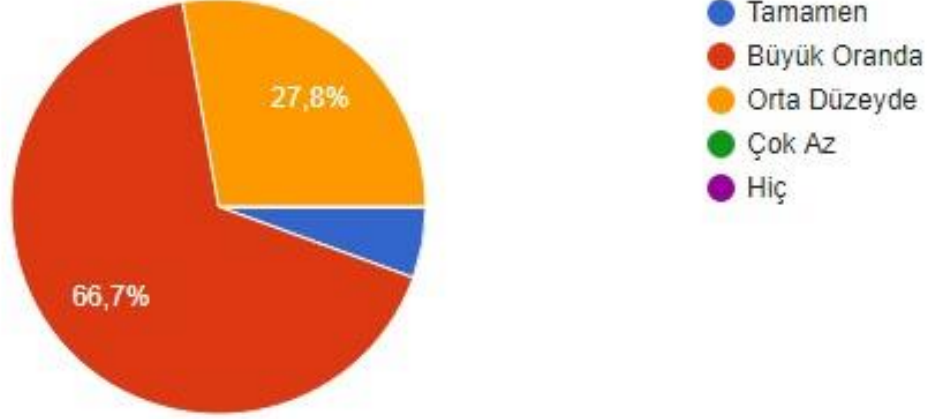
Tablo 24. “Klarnet öğrencilerinizin, deşifre (okuma/çalma) becerilerini yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	0	0
Büyük Oranda	7	38,9
Orta Düzeyde	8	44,4
Çok Az	2	11,1
Hiç	1	5,6
Toplam	18	100

“Klarnet öğrencilerinizin deşifre (okuma/çalma) becerilerini yeterli bulmakta mısınız?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 7 (%38,9), Orta Düzeyde 8 (%44,4), Çok Az 2 (%11,1), Hiç diyen sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet öğrencilerinin deşifre becerilerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Grafik 23. “Öğrencileriniz mezun olacak konuma geldiklerinde, beklentilerinizi ne ölçüde karşılarlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

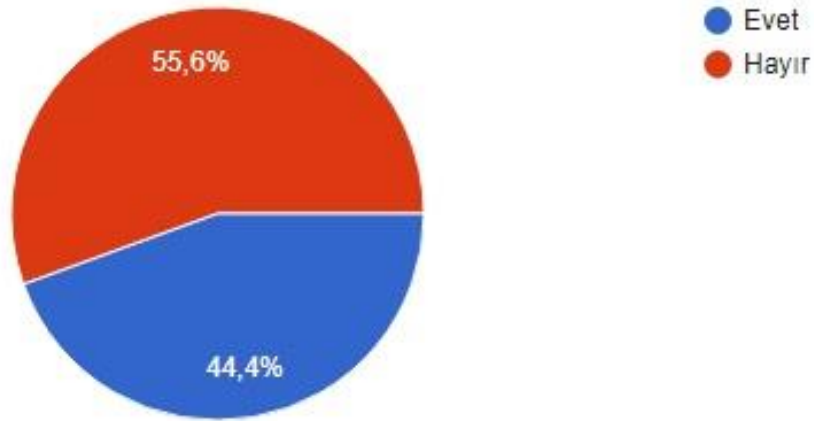
Tablo 25. “Öğrencileriniz mezun olacak konuma geldiklerinde, beklentilerinizi ne ölçüde karşılarlar?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	1	5,6
Büyük Oranda	12	66,7
Orta Düzeyde	5	27,8
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Öğrencileriniz mezun olacak konuma geldiklerinde, beklentilerinizi ne ölçüde karşılarlar?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 1 (%5,6), Büyük Oranda 12 (%66,7), Orta Düzeyde 5 (%27,8), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet öğrencileri mezun olacak konuma geldiklerinde, eğitimcilerin çoğunun beklentilerini karşıladıkları sonucu görülmektedir.

Grafik 24. “Öğrencileriniz arasında klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 26. “Öğrencileriniz arasında klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Evet	8	44,4
Hayır	10	55,6
Toplam	18	100

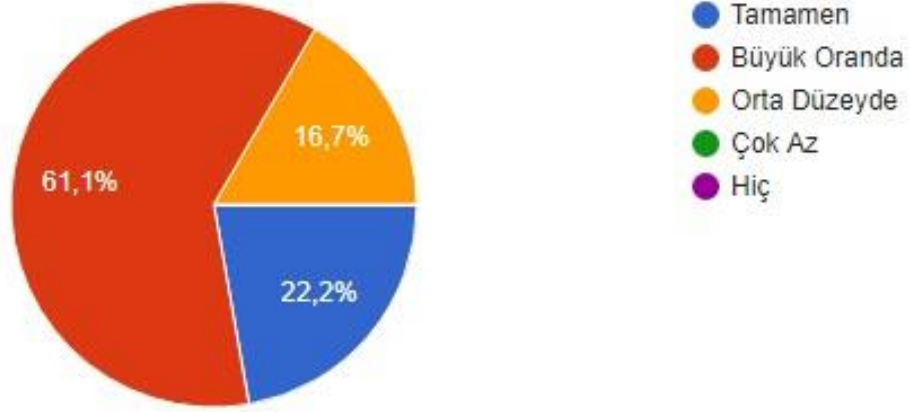
“Öğrencileriniz arasında klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakta mıdır?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Evet diyenlerin sayısı 8 (%44,4), Hayır diyenlerin sayısı ise 10 (%55,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet öğrencileri arasında klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakla birlikte, %55,6 hayır cevabıyla bırakmak istemeyenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

➤ **Klarnet Eğitimcilerinin, Metotlarla (Ders Planları) İlgili Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bulgular**

Grafik 25. “Klarnet eğitimi sürecinde, ders planlarının (günlük veya haftalık) hazırlanarak takip edilmesi önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

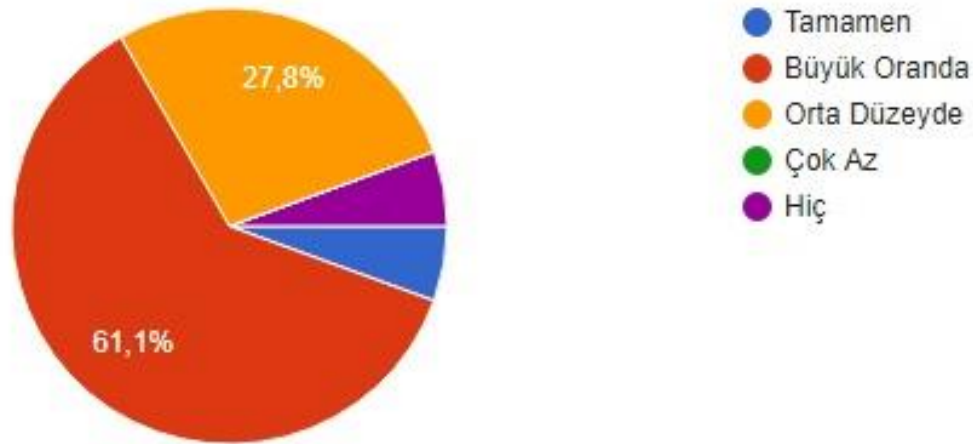
Tablo 27. “Klarnet eğitimi sürecinde, ders planlarının (günlük veya haftalık) hazırlanarak takip edilmesi önemli midir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	4	22,2
Büyük Oranda	11	61,1
Orta Düzeyde	3	16,7
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitimi sürecinde, ders planlarının (günlük veya haftalık) hazırlanarak takip edilmesi önemli midir?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 4 (%22,2), Büyük Oranda 11 (%61,1), Orta Düzeyde 3 (%16,7), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet dersi öğretim sürecinde ders planlarının hazırlanarak takip edilmesinin, büyük oranda önemli olduğu görülmektedir.

Grafik 26. “Klarnet dersleri için var olan, materyalleri, yazılı kaynakları ve eğitim ortamlarını yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

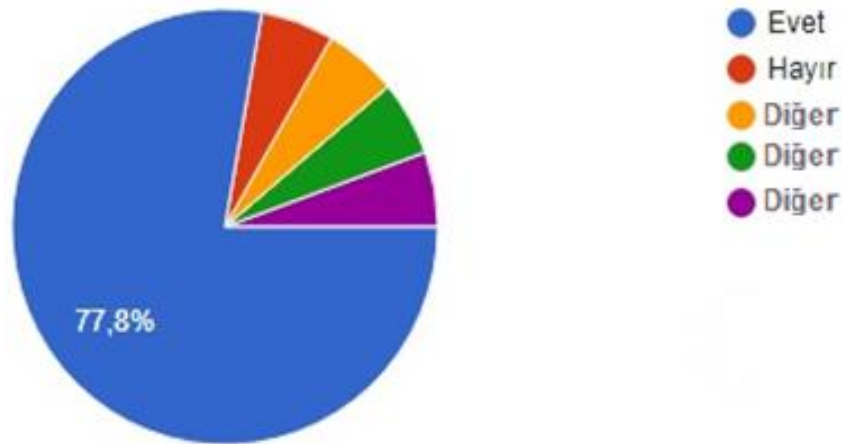
Tablo 28. “Klarnet dersleri için var olan, materyalleri, yazılı kaynakları ve eğitim ortamlarını yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	1	5,6
Büyük Oranda	11	61,1
Orta Düzeyde	5	27,8
Çok Az	0	0
Hiç	1	5,6
Toplam	18	100

“Klarnet dersleri için var olan, materyalleri, yazılı kaynakları ve eğitim ortamlarını yeterli bulmakta mısınız?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 1 (%5,6), Büyük Oranda 11 (%61,1), Orta Düzeyde 5 (%27,8), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet dersleri için var olan materyallerin, yazılı kaynakların ve eğitim ortamlarının büyük oranda yeterli bulunduğu görülmektedir.

Grafik 27. “Klarnet derslerinizi, bir plana (programa) uygun olarak işler misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

- Diğer seçeneklerinin içeriği aşağıda gösterilmiştir.
  - ✓ Kavrama ve uygulama pratikleri açısından bireysellik olgusunun ön planda yer alması sebebiyle standart bir mantığın doğru olmayacağını düşünüyorum.
  - ✓ Çoğunlukla
  - ✓ Genel olarak kendi programımı uyguluyorum.

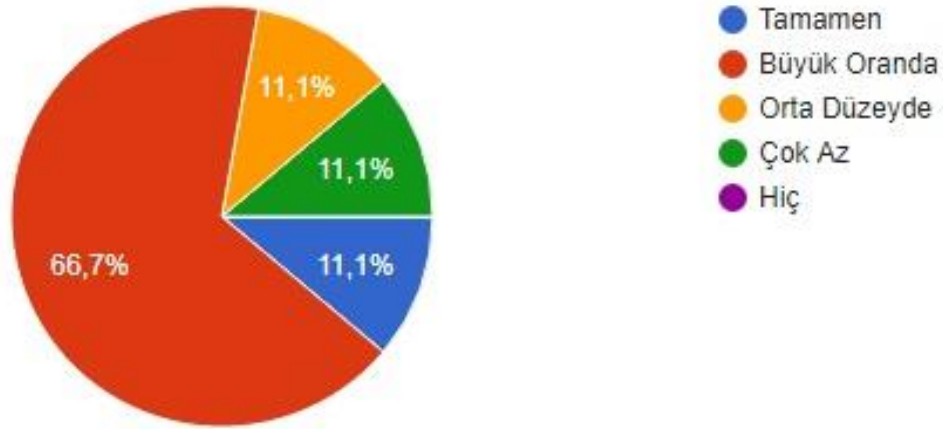
Tablo 29. “Klarnet derslerinizi, bir plana (programa) uygun olarak işler misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Evet	14	77,8
Hayır	1	5,6
Diğer	3	16,6
Toplam	18	100

“Klarnet derslerinizi bir plana (programa) uygun olarak işler misiniz?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Evet diyen sayısı 14 (%77,8), Hayır diyen 1 (%5,6), Diğer cevapları veren sayısı ise 3 (%16,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet derslerinin bir plana (programa) uygun olarak işlendiği sonucu görülmektedir.

Grafik 28. “Klarnet eğitiminde, mevcut metotları (Batı Müziği veya Türk Müziği) yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 30. “Klarnet eğitiminde, mevcut metotları (Batı Müziği veya Türk Müziği) yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	2	11,1
Büyük Oranda	12	66,7
Orta Düzeyde	2	11,1
Çok Az	2	11,1
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet eğitiminde mevcut metotları (Batı müziği veya Türk müziği) yeterli bulmakta mısınız?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 2 (%11,1), Büyük Oranda 12 (%11,1), Orta Düzeyde 2 (%11,1), Çok Az 2 (%11,1), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitiminde mevcut metotların yeterli olduğu (Büyük oranda diyen katılımcı sayısı 12 %66,7) görülmektedir.

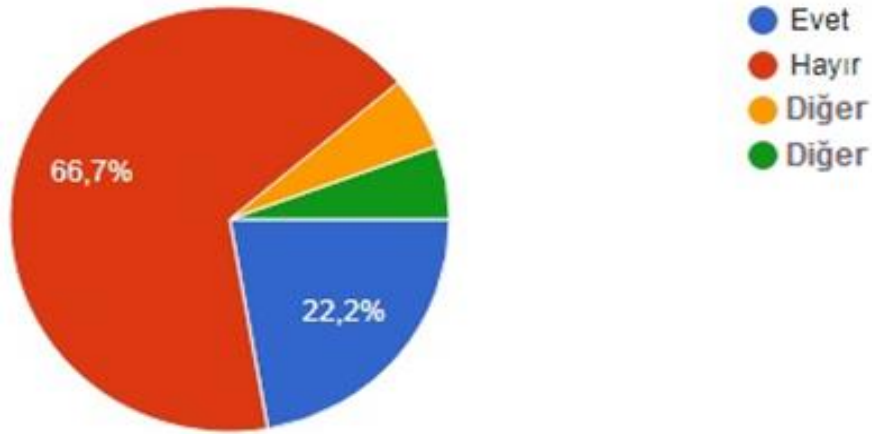
- Türk Müziği veya Klasik Batı Müziği türlerinde eğitim veren öğretim elemanlarının, metotların yeterlilikleriyle ilgili görüşlerine değinmek gerekirse;

Türk Müziği türünde eğitim veren öğretim elemanı görüşleri (N=4), Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 1 (%25), Orta Düzeyde 1 (%25), Çok Az 2 (%50), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir. Bu durumda, Türk Müziği klarnet eğitiminde, mevcut metotların çok az yeterli olduğu görülmektedir.

Klasik Batı Müziği türünde eğitim veren, öğretim elemanı görüşleri (N=12), Tamamen diyen sayısı 2 (%17), Büyük Oranda 10 (%83), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir. Bu durumda, Klasik Batı Müziği klarnet eğitiminde, mevcut metotların büyük oranda yeterli olduğu görülmektedir.

Her iki türde eğitim veren, öğretim elemanı görüşleri (N=2), Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 1 (%50), Orta Düzeyde 1 (%50), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir. Bu durumda, Türk Müziği ve Klasik Batı Müziği olarak her iki tür klarnet eğitiminde mevcut metotların (Büyük oranda (f=1) ve Orta Düzeyde (f=1)), yeterli olduğu görülmektedir.

Grafik 29. “Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

- Diğer seçeneklerinin içeriği aşağıda gösterilmiştir.
  - ✓ Değişiklikler ve eklemeler olabilir.
  - ✓ Mevcut müfredata, kendi materyallerimi ekliyorum.

Tablo 31. “Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Evet	4	22,2
Hayır	12	66,7
Diğer	2	11,1
Toplam	18	100

“Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Evet diyen sayısı 4 (%22,2), Hayır diyen 12 (%66,7), Diğer 2 (%11,1) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç olmadığı görülmektedir.

- Türk Müziği veya Klasik Batı Müziği türlerinde eğitim veren öğretim elemanlarının, “Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?” sorusuyla ilgili görüşlerine değinmek gerekirse;

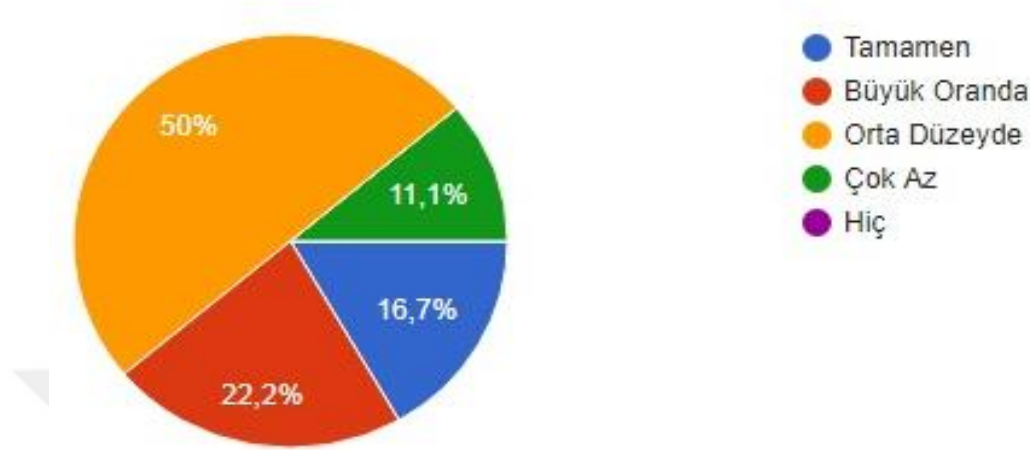
Türk Müziği türünde eğitim veren öğretim elemanı görüşleri (N=4), Evet diyen sayısı 1 (%25), Hayır diyen sayısı ise 3 (%75) olarak izlenmiştir. Bu durumda, klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç olmadığı görülmektedir.

Klasik Batı Müziği türünde eğitim veren, öğretim elemanı görüşleri (N=12), Evet diyen sayısı 2 (%17), Hayır diyen sayısı 9 (%75), Diğer 1 (%8) olarak izlenmiştir. Bu durumda, klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç olmadığı görülmektedir.

Her iki türde eğitim veren, öğretim elemanı görüşleri (N=2), Evet diyen sayısı 1 (%50), Hayır diyen sayısı 0 (%0), Diğer 1 (%50) olarak izlenmiştir.

➤ **Klarnet Eğitimcilerinin, Bireysel Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bulgular**

Grafik 30. “Klarnet derslerinin, haftalık ders saati sayısını kaliteli bir eğitim süreci açısından yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 32. “Klarnet derslerinin, haftalık ders saati sayısını kaliteli bir eğitim süreci açısından yeterli bulmakta mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

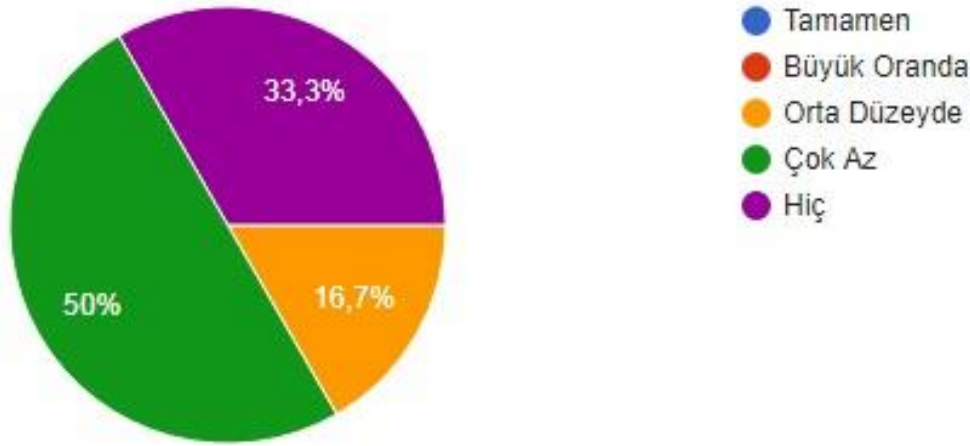
	<i>f</i>	%
Tamamen	3	16,7
Büyük Oranda	4	22,2
Orta Düzeyde	9	50
Çok Az	2	11,1
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet derslerinin, haftalık ders saati sayısını kaliteli bir eğitim süreci açısından yeterli bulmakta mısınız?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 3 (%16,7), Büyük Oranda 4 (%22,2), Orta Düzeyde 9 (%50), Çok Az 2 (%11,1), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet derslerinin haftalık ders saati sayısının, orta düzeyde yeterli bulunduğu sonucu görülmektedir.

Grafik 31. “Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim sürecine herhangi bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 33. “Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim sürecine herhangi bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	0	0
Büyük Oranda	0	0
Orta Düzeyde	3	16,7
Çok Az	9	50
Hiç	6	33,3
Toplam	18	100

“Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim sürecine herhangi bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 0 (%0), Orta Düzeyde 3 (%16,7), Çok Az 9 (%50), Hiç diyen sayısı ise 6 (%33,3) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnetin transpoze bir çalgı olmasının, eğitim sürecine bir olumsuzluk olarak yansımadağı sonucu görülmektedir.

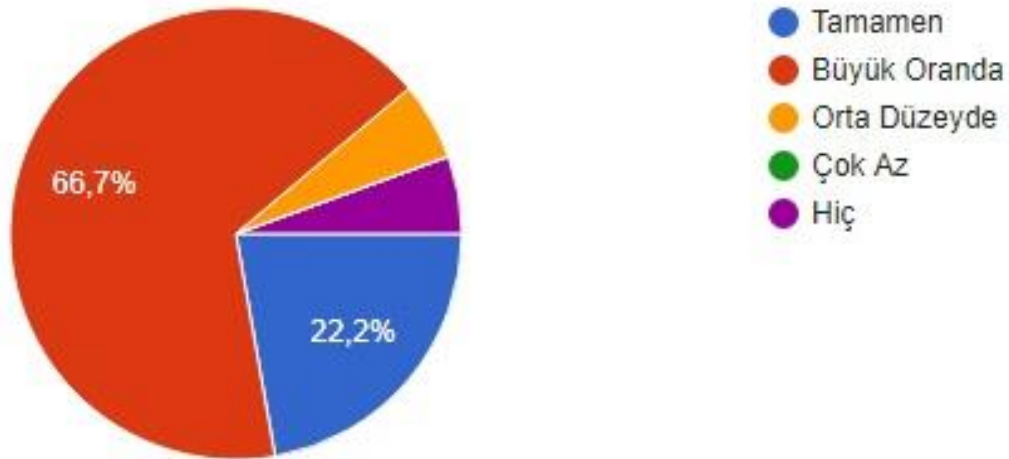
- Türk Müziği veya Klasik Batı Müziği türlerinde eğitim veren öğretim elemanlarının, “Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim sürecine herhangi bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?” sorusuyla ilgili görüşlerine değinmek gerekirse;

Türk Müziği türünde eğitim veren öğretim elemanı görüşleri (N=4), Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 0 (%0), Orta Düzeyde 1 (%25), Çok Az 2 (%50), Hiç diyen sayısı ise 1 (%25) olarak izlenmiştir. Bu durumda, Türk Müziği klarnet eğitiminde, klarnetin transpoze bir çalgı olmasının, eğitim sürecine bir olumsuzluk olarak çok az yansıdığı sonucu görülmektedir.

Klasik Batı Müziği türünde eğitim veren, öğretim elemanı görüşleri (N=12), Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 0 (%0), Orta Düzeyde 2 (%17), Çok Az 5 (%41,5), Hiç diyen sayısı ise 5 (%41,5) olarak izlenmiştir. Bu durumda, Klasik Batı Müziği klarnet eğitiminde, klarnetin transpoze bir çalgı olmasının, eğitim sürecine bir olumsuzluk olarak yansımadağı sonucu görülmektedir.

Her iki türde eğitim veren, öğretim elemanı görüşleri (N=2), Tamamen diyen sayısı 0 (%0), Büyük Oranda 0 (%0), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 2 (%100), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir. Bu durumda, Türk Müziği ve Klasik Batı Müziği olarak her iki tür klarnet eğitiminde, klarnetin transpoze bir çalgı olmasının, eğitim sürecine bir olumsuzluk olarak çok az yansıdığı sonucu görülmektedir.

Grafik 32. “Klarnet öğrencilerinizle, düet çalışmaları yapma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

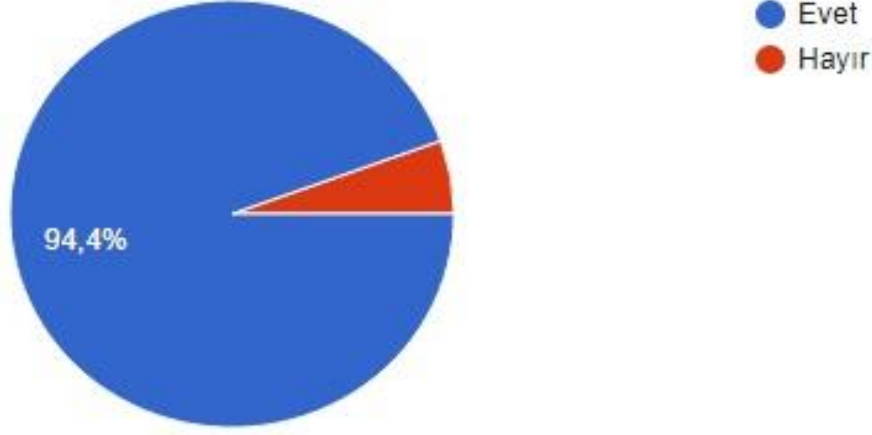
Tablo 34. “Klarnet öğrencilerinizle, düet çalışmaları yapma sıklığınız nedir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	4	22,2
Büyük Oranda	12	66,7
Orta Düzeyde	1	5,6
Çok Az	1	5,6
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Klarnet öğrencilerinizle, düet çalışmaları yapma sıklığınız nedir?” sorusunu eğitimcilerle yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 4 (%22,2), Büyük Oranda 12 (%66,7), Orta Düzeyde 1 (%5,6), Çok Az 1 (%5,6), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, eğitimcilerin çoğunun öğrencileriyle düet çalışması yaptığı (Tamamen %22,2 – Büyük oranda %66,7) sonucu görülmektedir.

Grafik 33. “Öğrencilerinizin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağlar mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

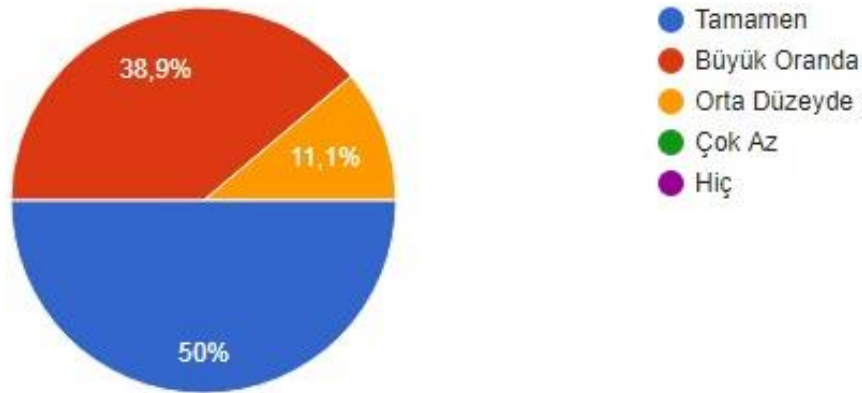
Tablo 35. “Öğrencilerinizin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağlar mısınız?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Evet	17	94,4
Hayır	1	5,6
Toplam	18	100

“Öğrencilerinizin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağlar mısınız?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Evet diyen sayısı 17 (%94,4), Hayır diyen sayısı ise 1 (%5,6) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, eğitimcilerin %94,4’ü, öğrencilerinin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağladıkları sonucu görülmektedir.

Grafik 34. “Öğrencilerinize klarnetle ilgili, karşılaşılabilecekleri teknik arızalara yönelik gerekli bilgileri verir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

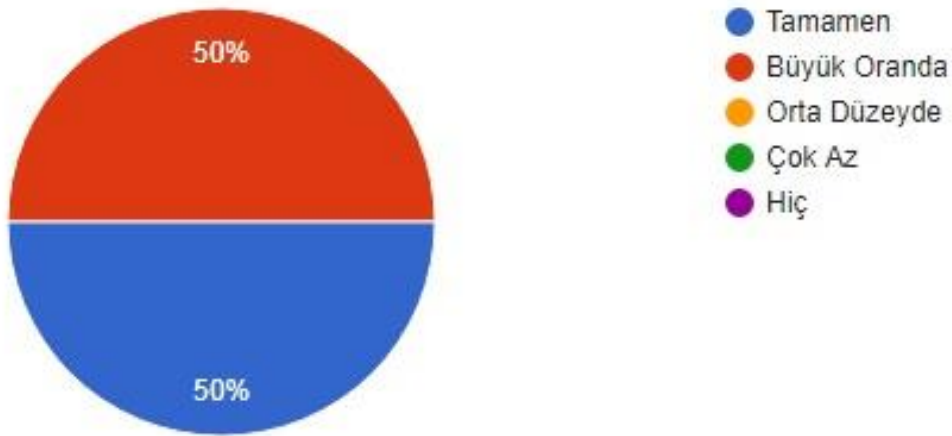
Tablo 36. “Öğrencilerinize klarnetle ilgili, karşılaşılabilecekleri teknik arızalara yönelik gerekli bilgileri verir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	9	50
Büyük Oranda	7	38,9
Orta Düzeyde	2	11,1
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Öğrencilerinize klarnetle ilgili, karşılaşılabilecekleri teknik arızalara yönelik gerekli bilgileri verir misiniz?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 9 (%50), Büyük Oranda 7 (%38,9), Orta Düzeyde 2 (%11,1), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda, klarnet eğitimcilerinin, teknik arızalara yönelik bilgiler verdikleri sonucu görülmektedir.

Grafik 35. “Başarılı öğrencilerinizi akademik çalışmalara yönlendirir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

Tablo 37. “Başarılı öğrencilerinizi akademik çalışmalara yönlendirir misiniz?” Sorusuna verilen cevapların dağılımı

	<i>f</i>	%
Tamamen	9	50
Büyük Oranda	9	50
Orta Düzeyde	0	0
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	18	100

“Başarılı öğrencileri akademik çalışmalara yönlendirir misiniz?” sorusunu eğitimcilere yönelttiğimizde, alınan cevapların dağılımına bakıldığında, Tamamen diyen sayısı 9 (%50), Büyük Oranda 9 (%50), Orta Düzeyde 0 (%0), Çok Az 0 (%0), Hiç diyen sayısı ise 0 (%0) olarak izlenmiştir.

Bu durumda klarnet eğitimcilerinin, başarılı öğrencileri akademik çalışmalara yönlendirdikleri sonucu görülmektedir.

- Anketin son maddesi yani 31. sorusuna; “Alana ve bu çalışmaya katkıda bulunmak adına görüş ve önerilerinizi kısaca yazabilirsiniz”, katılımcılardan eleştiri, görüş ve öneri niteliğinde, aşağıdaki cevaplar verilmiştir.

1. Katılımcı: “Türk Müziği saz eğitiminde, klarnet özelinde nitelikli bir metodun, varlığından söz edemeyiz. Bu sebeple, teknik becerilerin kazandırılması için bazı saz eserlerinin pasajları etüt olarak icra ettirilir. Farklı tempo ve akortlarda icralar yaptırılarak öğrencinin transpoze ve ritmik çalma alışkanlığında değişimler hedeflenir. Son olarak şunu söyleyebilirim; eskiden sib klarnet ile batı müziği eğitimi almış sonrasında sol klarnet ile Türk Müziği icra eden ve öğretimi yapan bir kişi olarak; iki müziğin kesinlikle farklı dinamikleri ve parametreleri vardır. Türk müziği öğretimi kesinlikle meşk geleneği dahilinde devam ettirilmelidir ve batı müziği icracılığında daha kısa sürede elde edilen başarı maalesef Türk müziği icracılığında mümkün olamayabiliyor. Ayrıca metodik yaklaşımlar Türk müziği klarnet eğitiminde doğrudan etkilidir diyebileceğimiz bir bilimsel çalışma henüz mevcut değildir.”

Verilen cevabı yorumlamak gerekirse; Türk Müziği türündeki klarnet eğitiminin metot konusunda yetersiz olduğu, Türk Müziği ve Klasik Batı Müziği türlerindeki eğitimlerin birbirlerinden farklı olduğu, Klasik Batı Müziği türündeki klarnet eğitiminde başarılı sonuçlara daha erken ulaşıldığını söylemek mümkündür.

2. Katılımcı: “Ülkemizde Türk müziği klarnet eğitimi henüz yeterli seviyede değildir. Daha çok alaylı olarak yetişmekte olan icracılar sayesinde ihtiyaçlar karşılanmaktadır. Müfredatın ve kaynakların ihtiyaçlara cevap vermemesi ve henüz Türk müziği metotlarının istenilen düzeye gelmemiş olması bu eğitim sürecini sıkıntıya sokan etkenlerin başlarında gelmektedir. Çözüm noktasında daha ciddi metot çalışmalarının olması ve müfredatın yeniden düzenlenerek oluşturulacak yeni metotlara göre şekillendirmesi mevcut sorunların çözümüne önemli katkı sağlayacaktır.”

Verilen cevabı yorumlamak gerekirse; Türk Müziği türündeki klarnet eğitiminin yeterli seviyede olmadığını ve metot bakımından yetersizliklerin olduğunu söylemek mümkündür.

3. Katılımcı: “Batı müziği alanında klarnet için metot, etüt, oda müziği ve eser yönünden Türkiye’de üretime ihtiyaç var.”

Verilen cevabı yorumlamak gerekirse; Türkiye’de verilen Klasik Batı Müziği türündeki klarnet eğitiminde, etüt ve eser yönünden yetersizliklerin olduğunu söylemek mümkündür.

4. Katılımcı: “Fikir olarak güzel bir çalışma fakat içerik yeterince derin değil, beklenti buysa sorun değil, ayrıntılı bir araştırmaysa yanıt şıkları sorunun niteliğine göre değişkenlik göstermeli diye düşünüyorum. Başarılar dilerim.”

5. Katılımcı: “İyi bir çalışma, daha detaylı ve da çok sorular olabilir, mesela üfleme iç dış pozisyonları, diyafram çalışmaları, metot çalışmaları, klarnet için doğru, uygun, güzel bir ekol oluşturma.”

6. Katılımcı: “Öğrencilerin klarnet derslerindeki verimi doğrudan solfej derslerindeki başarıları ile bağlantılıdır. Klarnet dersleri en az haftada iki ders saati olmalıdır. Genel olarak hem sol hem de si bemol klarnet öğrenen öğrenciler için eser çalışmasının yanı sıra parmak egzersizleri ve bol etüt çalıştırmak son derece önemlidir. Hem ton kalitesi hem de teknik (parmak teknikleri ve alternatif parmak pozisyonları) açıdan mümkün olduğunca egzersizler verilmelidir. Bu egzersizler her seviyede klarnet öğrencisi ve hatta öğreticisi için bol miktarda bulunmaktadır. Öğretici her derse kendi klarneti ile girip öğrenciye uygulamalı göstererek rol model olmalıdır.”

Verilen cevabı yorumlamak gerekirse; solfej konusunda öğrenci yeterliliklerinin önemli olduğunu ve öğreticiyle birlikte rol model çalışmalarının faydalı olacağını söylemek mümkündür.

7. Katılımcı: “Bazı soruların cevapları yetersiz kalıyorlar. Bu bahsi geçen sorular üzerine daha detaylı cevaplar gerekiyor. Tavsiyem cevapların en alt kısmına zorunlu olmadan "lütfen açıklayınız" kısmı eklenmesi. Çalışmanızda başarılar dilerim.”

8. Katılımcı: “Dört yıllık bir konservatuvar Eğitiminde bir hoca olarak beklentileriniz ne kadar karşılanabilir bende size bu soruyu soruyorum. Biliyorsunuz ki konservatuvar eğitimi uzun bir süreç isteyen bir eğitim onun için bu konservatuvarlarda Hocanın bu doyumuna ulaşması çok zor.”

Verilen cevabı yorumlamak gerekirse; 4 yıllık lisans eğitimi sürecinde, klarnet eğitimi noktasında istenilen noktaya ulaşmanın zor olduğunu söylemek mümkündür.

4.1. Anket Soruları İçin Güvenirlik (Cronbach Alpha) Testi Sonuçları

“Güvenirlik ölçümdeki hatalarla ilgili bir kavramdır. Eğer ölçüme hata yoksa ya da hata miktarı az ise, art arda yapılan ölçüm sonuçları birbirinin aynı ya da benzeri olacaktır. Art arda yapılan ölçümler arasındaki tutarlılık ya da kararlılık güvenilirlik olarak adlandırılır. Güvenirliğin en genel tanımını “ölçmenin hatalardan arınmış olmasıdır” şeklinde yapabiliriz” (Can, 2016: 387).

“Ölçümlerde güvenilirlik, güvenilirlik katsayısı adı verilen bir sayı ile ifade edilir. Bu sayı korelasyona dayalı olarak hesaplanır. Korelasyon katsayısı -1 ile +1 arası değer alabilen bir sayıdır. Ancak güvenilirlik katsayısı çoğunlukla 0 ile +1 arası bir değer alır ve 1’e ne kadar yaklaşırsa, güvenilirliğin o oranda arttığı anlamını taşır” (Can, 2016: 388).

4.1.1. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının anlamları

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ Güvenilir Değil.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ Düşük Derecede Güvenilir.

$0.60 \leq \alpha < 0.90$ Oldukça Güvenilir.

$0.90 \leq \alpha < 1.00$ Yüksek Derecede Güvenilir. (Can, 2016: 391).

	Cronbach (α)
Ölçek	.49

Tablo 38. 1. Güvenirlik Testi Sonucu

Güvenirlik testi sonucu tablosuna göre ölçeğin güvenilirliğinin $\alpha=0.60$ 'dan aşağı olduğu yani **düşük derecede** güvenilir olduğu görülmektedir.

Sorular	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silinirse Cronbach (α) Değeri
<i>Soru 2</i>	.44	.42
<i>Soru 3</i>	.38	.45
<i>Soru 4</i>	-.25	.53
<i>Soru 5</i>	.03	.50
<i>Soru 6</i>	.59	.41
<i>Soru 7</i>	-.27	.54
<i>Soru 10</i>	.09	.46
<i>Soru 12</i>	.16	.48
<i>Soru 13</i>	.22	.47
<i>Soru 14</i>	-.01	.49
<i>Soru 15</i>	.26	.47
<i>Soru 16</i>	.07	.49
<i>Soru 17</i>	.29	.46
<i>Soru 18</i>	.27	.45
<i>Soru 21</i>	.44	.43
<i>Soru 22</i>	.34	.45
<i>Soru 23</i>	.21	.46
<i>Soru 24</i>	-.32	.44
<i>Soru 25</i>	-.38	.57
<i>Soru 26</i>	-.19	.52
<i>Soru 27</i>	.29	.45
<i>Soru 28</i>	-.21	.59
<i>Soru 30</i>	.56	.41
<i>Soru 31</i>	.41	.45
<i>Soru 32</i>	.41	.45

Tablo 39. Madde Toplam İstatistiği

Toplam 32 soru içerisinde, 25 adet soru 5'li likert tarzında olduğundan, Cronbach Alpha testi bu 25 maddeye uygulanmıştır. Uygulanan test sonucunda, 7. ve 28. maddenin testin güvenilirlik katsayısını düşürdüğü görülmüş olup, bu iki madde testten çıkartılarak kalan 23 maddeden tekrar güvenilirlik testi yapılarak aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır.

Anketten çıkartılan bu maddeler aşağıda verilmiştir.

- 7. Madde: Klarnet seçiminde öğrencilerin beğeni, ilgi ve istek düzeylerine göre tercih sebepleri ne derecede önemlidir?
- 28. Madde: Öğrencinize çaldığı eserlerde farklı bir enstrümanla (Piyano vs.) eşlik eder misiniz?

	Cronbach (α)
Ölçek	.65

Tablo 40. 2. Güvenirlik Testi Sonucu

Ölçeğin 23 maddesinden oluşan Cronbach's Alpha (iç tutarlılık katsayısı) katsayısı, .65 bulunmuştur. Bu durumda ölçekten elde edilen sonuçlar, güvenilirlik sonucu tablosuna göre ölçeğin güvenilirliğinin $\alpha=0.60$ ve üzeri olduğu yani **güvenilir** olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgulara dayalı olarak varılan sonuçlar alt problemlerin sıralamasına uygun bir biçimde verilmiştir. Sonuçlar ışığında çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Klarnet Eğitimcilerinin, Lisans Düzeyinde Klarnet Eğitimi Verilen Kurumlardaki Yaygınlık Durumuna Yönelik Sonuçlar

Yapılan araştırma sonucunda lisans düzeyinde müzik eğitimi verilen kurumlarda toplam 25 klarnet eğitimcisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2. Klarnet Eğitiminde, Başlangıç Süreçlerinde Yaşanılan Durumlara Yönelik Sonuçlar

Klarnet eğitimi başlangıç süreçlerinde yaşanılan durumların neler olduğu incelendiğinde;

- Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken, öğrencilerin fiziksel özelliklerine, büyük oranda dikkat edildiği,
- Öğrencilerin, önerilen kalitede klarnet edinmelerinin, eğitim kalitesi açısından büyük oranda önemli olduğu,
- Klarnet çalgısının maliyeti ile ilgili, öğrencilerin sorun yaşadıkları,
- Klarnet eğitiminde en fazla tercih edilen klarnet türünün, Bb Klarnet olduğu,
- Bek ve kamyş seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılmasının, klarnet eğitiminin kalitesi açısından büyük oranda önemli olduğu,
- Klarnet eğitimi sürecinde, dersliklerin fiziksel yapısının büyük oranda önemli olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.3.Klarnet Eğitiminde, Ders Süreçlerinde Yaşanılan Durumlara Yönelik Sonuçlar

Klarnet eğitimi ders süreçlerinde yaşanan durumların neler olduğu incelendiğinde;

- Klarnet eğitiminde uygulanan müfredatın büyük oranda Klasik Batı Müziğine yönelik olduğu,
- Klarnet derslerinin bireysel olarak yapılmasının, büyük oranda gerekli olduğu,
- Klarnet öğretimine, ilk olarak diyafram çalışmasıyla başlandığı,
- Klarnet öğretiminde ilk üfleme çalışmalarında "sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır" yargısına büyük oranda katılan sayısının fazla olduğu,
- Klarnet eğitimi çalışmalarında duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılmasının, klarnet eğitimi için tamamen önemli olduğu,
- Klarnet eğitimi çalışmalarında üfleme çalışmalarının sürekli yapılmasının, klarnet eğitimi için tamamen önemli olduğu,
- Klarnet eğitimi entonasyon çalışmalarının sürekli yapılmasının, klarnet eğitimi için tamamen önemli olduğu,
- Klarnet eğitimi sürecinde metronom kullandırılma sıklığının çok yüksek olduğu,
- Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğinin öğrencilerde hissedildiği,
- Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki derslerin, klarnet eğitimine tamamen katkı sağladığı,
- Klarnet öğrencilerinin, nota deşifre ve nota okuma becerilerinin orta düzeyde olduğu
- Klarnet öğrencileri mezun olacak konuma geldiklerinde, eğitimcilerin çoğunun beklentilerini karşıladıkları,
- Klarnet öğrencileri arasında, klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakla birlikte, %55,6 hayır cevabıyla bırakmak istemeyenlerin çoğunlukta olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.4.Klarnet Eğitiminde, Eğitimcilerin Metotlarla (Ders Planları) İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

Klarnet eğitiminde, eğitimcilerin metotlarla ilgili görüşlerinin neler olduğu incelendiğinde;

- Klarnet dersi öğretim sürecinde, ders planlarının hazırlanarak takip edilmesinin büyük oranda önemli olduğu,
- Klarnet dersleri için var olan, materyallerin, yazılı kaynakların ve eğitim ortamlarının yeterli bulunduğu,
- Klarnet derslerinin bir plana uygun olarak işlendiği,
- Klarnet eğitiminde mevcut metotların Klasik Batı Müziği türünde yeterli olduğu, Türk Müziği türünde yeterli olmadığı,
- Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata, Klasik Batı Müziği ve Türk Müziği türlerinde ihtiyaç olmadığı, sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.5.Klarnet Eğitimcilerinin, Klarnet Eğitimiyle İlgili Genel Görüşlerine Yönelik sonuçlar

Klarnet eğitimcilerinin, klarnet eğitimiyle ilgili genel görüşlerinin neler olduğu incelendiğinde;

- Klarnet derslerinin haftalık ders saati sayısının, orta düzeyde yeterli bulunduğu,
- Klarnetin transpoze bir çalgı olmasının eğitim sürecine, Türk Müziği türünde bir olumsuzluk olarak çok az yansıdığı, Klasik Batı Müziği türünde bir olumsuzluk olarak yansımadığı,
- Klarnet eğitimcilerin çoğunun öğrencileriyle düet çalışması yaptığı,
- Eğitimcilerin %94,4'ü, öğrencilerinin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağladıkları,
- Klarnet eğitimcilerinin, teknik arızalara yönelik bilgiler verdikleri,
- Eğitimcilerin başarılı öğrencileri akademik çalışmalara yönlendirdikleri, sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.2.Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, alt problemler ve sonuçlar ışığında, farklı araştırma ve araştırmacılara yol göstermesi açısından bazı önerilere yer verilmiştir.

- Akademik alanda klarnet eğitimcileri içerisinde kadın eğitimcilerin sayısının azlığı dikkat çekmiştir. Kadın klarnet eğitimcilerinin sayılarının artırılması için gerekli teşviklerin Güzel Sanatlar Liselerinden itibaren yapılmasının faydalı olacağı,
- Lisans düzeyinde, eğitimi verilen müzik türlerinin çeşitliliğini arttırmak amacıyla klarnet öğretimini gerçekleştirebilecek eğitimcilerin istihdam edilmesi sağlanarak, kullanım alanı oldukça zengin olan klarnetin, lisans programlarında daha da yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı,
- Klarnet öğrencilerinin, klarnet enstrümanının maliyetiyle ilgili sorunlar yaşadıkları ve bu anlamda sorunun çözülmesi açısından, gerekli yardımların sağlanması ve okulların bünyesinde gerekli enstrüman yeterliliğinin sağlanmasının bu konuya faydalı olacağı,
- Klarnet enstrümanını daha sonradan bırakmak isteyen öğrencilerin olması, anket sonuçlarında elde edilen bir bilgidir. Bu durumun giderilebilmesi için, öğrencilerle görüşmeler yaparak hangi nedenlerden dolayı bu düşüncenin ortaya çıktığı ve bu durumu ortadan kaldırmak için ne gibi yollara başvurulması gerektiğiyle ilgili yardımlarda bulunmalarının, bu durum açısından faydalı olacağı,
- Klarnet eğitiminde, uygulanan plan ve programların ağırlıklı olarak Klasik Batı Müziği yönünde olduğu ve bu bağlamda, Türk Müziği açısından yetersiz bulunan konularla ilgili çalışmaların yapılarak Türk Müziğini göz ardı etmeden eğitimlerin sağlanmasının faydalı olacağı,
- Klarnet eğitiminin Batı Müziği ve Türk Müziği tarzında verildiği bilinmektedir. Bu türlerde verilen eğitimlerin ayrı ayrı detaylı araştırılarak, kıyaslamaların yapılmasının faydalı olacağı,

- Mevcut durumdaki program yeterliliğini az bulan eğitimcilerin olduğu ve bu bakımdan gerekli programların hazırlanmasıyla ilgili, klarnet eğitimcilerimizin, gerekirse ulusal çapta bir çalıştay düzenleyerek bu konuyla ilgili pürüzleri ortadan kaldırmalarının faydalı olacağı,
- Anketin son maddesinde bulunan açık uçlu soru kısmındaki yanıtlara bakıldığında, Türk Müziği alanındaki metotların yetersizliğine değinilmiştir. Bu durumda kapsamlı bir eğitim metodunun gerekliliği de söz konusudur. Bu durumun aşılması için bir komisyon kurularak, klarnet eğitimcilerinin görüşlerinin alınması ve Türk müziği açısından, kapsamlı bir metot geliştirilmesinin faydalı olacağı, düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağıl, M. (2015). *Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkilikleri (Tokat İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Akgül, D. (1997). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Keman Eğitimi Sürecinin Analizi Yorumlanması ve Öneriler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Akkuş, R. (1996). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinden Mezun Olan Öğrencilerin Öğrenci Giriş Davranışlarının Çalgı Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi*. Birinci Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa.
- Anderson, M. (2014). *How To Play Clarinet For Beginners*. Clarinet Mentors All Rights Reserved Clarinet Mentors Vancouver, BC Copyright.
- Ayhan, A. (2012). *İmge Kullanımının Okul Şarkılarının Öğretimindeki Başarıya Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Malatya.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E, K., Akgün, Ö, E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Can, A. (2016). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Ceylan D.A. (2010) *Başlangıç Eğitiminde Kullanılan Klarnet Metotlarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ceylan, L.C. (2014). *Bilim ve Sanat Merkezlerinde destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Çağrı, S. (2006). *Avrupa'da ve Türkiye'de Klarnetin Tarihsel Gelişimi, Türk Müziği İcrasında Klarnet Çeşitlerinin Ses Sahaları ve Parmak Pozisyonları Bakımından Uygunluğunun İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çelik, A. (2008). *Klarnet Sanat Dalında Eğitim Süreci*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çiftçi, E. (1996). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinden Mezun Olan Öğrencilerin Başarı Durumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İnönü Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Demirçe, H. (2010). *Konservatuvarlardaki Klarnet Bölümü Öğrencilerinin Diyafram Geliştirme Yöntemleri*. T.C. Haliç Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Girit, Z. (1998). *Okul Müzik Eğitiminin Analizi ve Değerlendirilmesi*, Makale
- Gökçedağ, N.L. (2016). *Türk Müziği Sol Klarnet Metodu (I)*. (1. Baskı). İstanbul: Ozan Yayıncılık.
- Gradner J. (2017). *Clarinet Fundamentals, A Workbook for Developing Clarinet Technique*. Arizona State University School of Music.
- Gülsün, M. (2009). *Alman Sistemi Klarnetlerin Türk Müziğine Uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gülsün, M. (2013). *Türk Müziğinde Klarnet Eğitimi*. (1. Baskı). Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi
- Gündoğdu, P. (2006). *Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliklerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gürbüz, H., Kışoğlu, M. (2007). Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı:9-2
- Kalkanoğlu, B. (2007). *Okul Şarkılarının Müzik Öğretmenlerinin Bilgi ve Beceri Düzeyine Göre Piyano İle Eşliklenmesine Yönelik Bir Model Önerisi*.

- Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (30. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Kerimov, R. (2012). *Çalguların Sınıflandırma Sistemleri ve Bir Model Önerisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.
- Keskin, H. (2010). *Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Klarnet Öğrencilerinin Diyafram Nefesi Kullanma Durumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, K. (2009). *Klarnet Tarihi, Klarnetin Tarihsel Gelişimi, Brahms Klarnet Sonatları'nın İncelenmesi ve Analizleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Eser Metni, T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, K. (2013). Klarnet ağızlıklarının Önemi ve Farklılıkları. *Sanat Eğitim Dergisi*, 01(02), 83-95
- Köz, E. (2007), *İlköğretim İkinci Kademe'de Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin, Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Eser Metni, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Lull, J. (2000). *Popüler müzik ve iletişim (Popular music and communication)* Çev.: Turgut İblağ, Çiviyazıları (1.Basım). İstanbul.
- Melhem, Z. (2016). *Çağlar Boyunca Klarnet Çalgısının Gelişimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öcal, A. O. (2014). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programında Uygulanan Blok Flüt Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Önlu, A. (2014). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özparlak, Ö. (2011). *Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Klarnet Eğitimcilerinin Klarnet Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, S. (2016). *Klarnet İcrâcısı Mustafa Çalar'ın İcrâlarının Tahlili ve Türk Müziği Klarnet Eğitiminde Kullanımına Yönelik Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Pearson B. (2000). Teaching the Clarinet Embouchure. *Published in Kjos Band News*, 2, 1-3.
- Sarı, E. (2016). *Müzik Ruhun Gıdasıdır*. Net Medya Yayıncılık.
- Salman, Y. (2006). *Klarnetin Mekanik Yapısı, Tarihsel Süreç İçerisindeki Gelişimi*. Yüksek Lisans Eser Metni, T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Selçuk, M. C. (2009). *Tampere olmayan seslerin klarnette icrası, Bazı Basit ve Şed Türk müziği makamlarında klarnet Alıştırmaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Soğukçam, B. (2007). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Klarnet Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Soytok, S. (2012). *Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'ndeki Flüt Eğitiminin Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şen, N. (2008). *Türkiye'de Yöresel Müziklerde Klarnet Kullanımının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Şentürk, Z. (2015). *Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Profil Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Malatya il Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Tan, H. (2016). *Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük.
- Terlikol, G. (2006). *Boehm Mekanizmasının Buluşu ve İşleyiş Biçimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Uçan, A. (1978), *Müzik Eğitimi Güzel Sanatlar Eğitimi*. T.C. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Eğitim Ön Lisans Programı, Eskişehir.
- Uçan, A. (1994). *İnsan ve Müzik - İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedi Yayınları
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (3.Basım). Ankara: Önder Matbaacılık
- Uslu, M. (2013). *Müzik Eğitiminin Kişilik ve Sosyal Gelişme Açısından Değerlendirilmesi*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 8, 71-80.
- Üzeren, Ö. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayınları
- Wolber M. (2011). *Alto Clarinet: The Endangered Species of the American Band*. University of Alaska Anchorage CBDNA 2011 National Conference.

RESİM KAYNAKÇASI

Resim 1. <https://www.kazimcapaci.com/klarinet01.htm>

Resim 2. <http://www.kazimcapaci.com>

Resim 3. www.pinterest.com/pin/427279083376605792

Resim 4. <http://www.the-clarinets.net/images/stammbaum.jpg>

Resim 5. <http://www.kazimcapaci.com>

Resim 6. <http://www.kazimcapaci.com>

Resim 7. <http://www.kazimcapaci.com>

Resim 8. <http://www.kazimcapaci.com>

Resim 9. <http://www.kazimcapaci.com>

Resim 10. [https://www.1enstruman.com/resimler/urunler/1000x1000/2_LEBLANC L7168-Bas-Klarnet-resim-5358.jpg](https://www.1enstruman.com/resimler/urunler/1000x1000/2_LEBLANC_L7168-Bas-Klarnet-resim-5358.jpg)

Resim 11. (Çağrı, 2006: 19)

Resim 12. (Çağrı, 2006: 17)

Resim 13. <https://www.do-re.com.tr/sol-klarnetler?filtre=br:6>

Resim 14. <https://www.do-re.com.tr/si-bemol-klarnetler?filtre=br:6>

Resim 15. <https://www.jimlaabsmusicstore.com/store/amati-model-acl-354-c-clarinet/>

Resim 16. <https://sc01.alicdn.com/kf/HTB1KImJaiDxK1RjSsphq6zHrpXa3/Eb-key-professional-Nicker-plate-alto-Clarinet.jpg>

Resim 17. <http://www.clarinetfusion.org/wp-content/uploads/2014/10/Ab-sopranino-73x300.jpg>

Resim 18. <https://sc02.alicdn.com/kf/HTB1asmWKgaTBuNjSszfq6xgfpXa5/Contrabass-ebonite-clarinet-Bb-clarinet-with-black.jpg>

Resim 19. <https://www.do-re.com.tr/vandoren-klarnet-bek-sib-5jb>

Resim 20. (Kılıç, 2006: 88)

Resim 21. <https://urun.n11.com/nefesli-calgi-aksesuarlari/bonson-klarnet-deri-bilezik>

Resim 22. <https://urun.n11.com/nefesli-calgi-aksesuarlari/rekor-klarnet-bilezik-krom>

Resim 23. https://media.mydukkani.com/image/34503/thmb_900x900_Amati.AmatiGrenadilKlarnetBarili34503.jpg

Resim 24. <https://www.simdimuzik.com/baril-ayarli-festival-64mm-paulus>

Resim 25. <https://www.simdimuzik.com/backun-fotboy-67mm-klarnet-barili-html>

Resim 26. <https://blog.gittigidiyor.com/wp-content/uploads/sites/13/2017/09/klarnet-yeni-baslayanlar-gittigidiyor-blog-1.jpg>

Resim 27. <https://blog.gittigidiyor.com/wpcontent/uploads/sites/13/2017/09/klarnet-yeni-baslayanlar-gittigidiyor-blog-1.jpg>

Resim 28. <http://www.klarnetdukkani.com/portfolio/ozel-el-yapim-klarnet-kalak-ve-baril/>

Resim 29. <http://www.klarnetdukkani.com/portfolio/ozel-el-yapim-klarnet-kalak-ve-baril/>

Not: İnternet resim kaynakçasına ulaşım tarihi; 07.04.2019.

EKLER**(ANKET)****TÜRKİYE’DE LİSANS DÜZEYİNDEKİ MÜZİK EĞİTİMİ KURUMLARINDA VERİLEN KLARNET DERSLERİ ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME****Açıklama**

Değerli öğretim elemanları,

Bu anket, sizlerin klarnet derslerinizle ilgili, derslere başlangıç safhalarında ve ilerleyen aşamalarda genel işleyişi, sürecin nasıl ilerlediğini ve genel durumu belirlemek, aynı zamanda araştırmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artıracaktır.

Anket iki kısımdan oluşmaktadır.

Birinci kısımda kişisel bilgilerle ilgili sorular bulunmaktadır. Ankette kimliğinizi ortaya çıkaracak herhangi bir bilgi yoktur ve verdiğiniz cevaplar sadece bu araştırma çerçevesinde kullanılacaktır. Anketin ikinci kısmında ise, klarnet ders süreçleriyle ilgili sorular bulunmaktadır.

Ankete ayırdığınız zaman ve gösterdiğiniz ilgiden dolayı teşekkür ederim.

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı
Mail: sercandogaan@gmail.com
Sercan DOĞAN

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz_____: ( ) Kadın ( ) Erkek

Çalıştığınız Kurum_____: ( ) Eğitim Fakültesi ( ) Konservatuvar
 ( ) Güzel Sanatlar Fakültesi

Mezun Olduğunuz Okul__: ( ) Eğitim Fakültesi ( ) Konservatuvar
 ( ) Güzel Sanatlar Fakültesi ( ) Diğer.....

Akademik Unvan:

( ) Prof. Dr. ( ) Prof. ( ) Doç. Dr. ( ) Doç. ( ) Dr. Öğr. Üyesi
 ( ) Öğretim Görevlisi ( ) Araştırma Görevlisi ( ) Diğer.....

Mesleki Deneyim Süreniz:

( ) 0 - 5 Yıl ( ) 5 - 10 Yıl
 ( ) 10 - 15 Yıl ( ) 15 - 20 Yıl ( ) Diğer.....

Mail Adresiniz (İsteğe Bağlı):.....

ANKET SORULARI

Klarnet eğitiminde, başlangıç süreçlerinde yaşanan durumların tespitine yönelik sorular.

1. Klarnet dersi için öğrenci seçimi yapılırken, öğrencilerin fiziksel özelliklerine (el, parmak, diş ve dudak yapısı vs.) dikkat eder misiniz?
 Tamamen Büyük Oranda Orta Düzeyde Çok Az Hiç
2. Klarnet öğrencilerinin önerilen kalitede klarnet edinmeleri, eğitim kalitesi açısından önemli midir?
 Tamamen Büyük Oranda Orta Düzeyde Çok Az Hiç
3. Klarnet çalgısının maliyeti ile ilgili öğrenciler ne derecede sorun yaşamaktadırlar?
 Tamamen Büyük Oranda Orta Düzeyde Çok Az Hiç
4. Derslerde tercih ettiğiniz klarnet türü hangisidir?
 G Klarnet Bb Klarnet A Klarnet Eb Klarnet
 Diğer.....
5. Bek ve kamış seçiminin eğitimcilerin denetiminde yapılması, eğitim kalitesi açısından önemli midir?
 Tamamen Büyük Oranda Orta Düzeyde Çok Az Hiç
6. Klarnet eğitimi sürecinde dersliklerin fiziksel yapısı (ortam sıcaklığı, ses yalıtımı vs.) önemli midir?
 Tamamen Büyük Oranda Orta Düzeyde Çok Az Hiç

Klarnet eğitiminde, ders süreçlerinde yaşanan durumların tespitine yönelik sorular.

7. Klarnet eğitiminde uyguladığınız ders işleyişi hangi müzik türüne yöneliktir?
Klasik Batı Müziği   Türk Sanat Müziği   Her İkisi
8. Klarnet derslerinin, bireysel olarak yapılması gerekliliğine katılıyor musunuz?
Tamamen   Büyük Oranda   Orta Düzeyde   Çok Az   Hiç
9. Klarnet derslerinize ilk olarak hangi çalışmayla başlarsınız?
Üfleme Pozisyonları   Duruş   Tutuş   Diyafram
Diğer.....
10. Klarnet derslerinde, başlangıç üfleme çalışmalarında "sadece bek üfleme egzersizleri yapılmalıdır" yargısına katılıyor musunuz?
Tamamen   Büyük Oranda   Orta Düzeyde   Çok Az   Hiç
11. Klarnet eğitimi sürecinde, duruş ve tutuş çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?
Tamamen   Büyük Oranda   Orta Düzeyde   Çok Az   Hiç
12. Klarnet eğitimi sürecinde, uzun ve kısa ses üfleme çalışmalarının sürekli yapılması önemli midir?
Tamamen   Büyük Oranda   Orta Düzeyde   Çok Az   Hiç
13. Klarnet eğitimi sürecinde, entonasyon çalışmalarının sürekli olarak yapılması önemli midir?
Tamamen   Büyük Oranda   Orta Düzeyde   Çok Az   Hiç
14. Klarnet eğitimi sürecinde, öğrencilerinize metronom kullandırma sıklığınız nedir?
Tamamen   Büyük Oranda   Orta Düzeyde   Çok Az   Hiç

15. Klarnet eğitimi sürecinde, diğer mesleki derslerin eksikliğini, öğrencilerinizde görmekte misiniz?
- ( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç
16. Eğitim sürecinde, öğrencilerin müzik teorisine yönelik aldıkları mesleki dersler, klarnet eğitimine katkı sağlamakta mıdır?
- ( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç
17. Klarnet öğrencilerinizin, deşifre (okuma/çalma) becerilerini yeterli bulmakta mısınız?
- ( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç
18. Öğrencileriniz mezun olacak konuma geldiklerinde, beklentilerinizi ne ölçüde karşılarlar?
- ( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç
19. Öğrencileriniz arasında, klarnet çalgı derslerini daha sonradan bırakmak isteyenler olmakta mıdır?
- ( )Evet ( )Hayır

Klarnet eğitimcilerinin, metotlarla (ders planları) ilgili görüşlerinin tespitine yönelik sorular.

20. Klarnet eğitimi sürecinde, ders planlarının (günlük veya haftalık) hazırlanarak takip edilmesi önemli midir?
- ( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç
21. Klarnet dersleri için, var olan materyalleri, yazılı kaynakları ve eğitim ortamlarını yeterli bulmakta mısınız?
- ( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

22. Klarnet derslerinizi, bir plana (programa) uygun olarak işler misiniz?

( )Evet ( )Hayır

23. Klarnet eğitiminde, mevcut metotları (Batı müziği veya Türk müziği) yeterli bulmakta mısınız?

( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

24. Klarnet dersi için detaylandırılmış bir müfredata ihtiyaç var mıdır?

( )Evet ( )Hayır

Klarnet eğitimcilerinin, bireysel görüşlerinin tespitine yönelik sorular.

25. Klarnet derslerinin, haftalık ders saati sayısını kaliteli bir eğitim süreci açısından yeterli bulmakta mısınız?

( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

26. Klarnetin transpoze bir çalgı olması, eğitim sürecine bir olumsuzluk olarak yansımakta mıdır?

( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

27. Klarnet öğrencilerinizle, düet çalışmaları yapma sıklığınız nedir?

( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

28. Öğrencinizin okul süreçleri bitmeden önce, bir orkestrada performans sergilemelerini sağlar mısınız?

( )Evet ( )Hayır

29. Öğrencilerinize klarnetle ilgili, karşılaşılabilecekleri teknik arızalara yönelik gerekli bilgileri verir misiniz?

( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

30. Başarılı öğrencilerinizi, akademik çalışmalara yönlendirir misiniz?

( )Tamamen ( )Büyük Oranda ( )Orta Düzeyde ( )Çok Az ( )Hiç

31. Alana ve bu çalışmaya katkıda bulunmak adına görüş ve önerilerinizi kısaca yazabilirsiniz:.....

